

Näringsutskottets betänkande 2021/22:NU19

Handelspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om internationell handel, EU:s inre marknad, handels- och investeringsfrämjande och hållbart företagande. Motionsyrkandena rör bl.a. övergripande frågor om frihandel och protektionism, reformering av Världshandelsorganisationen, handelsavtal med Taiwan, handelsrelationen med Storbritannien, hållbarhetskrav i handelsavtalen, gränshinder i handeln med nordiska länder, ekodesignkrav, exportförbudet för snus, beräkningar av exportens klimatnytta, granskning av utländska direktinvesteringar och regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. Utskottet hänvisar bl.a. till den förda politiken, pågående arbete och olika insatser.

I betänkandet finns 80 reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP). I fyra reservationer (M, SD, KD) förordas tillkännagivanden om handelsrelationen med Storbritannien, exportförbudet för snus, beräkningar av exportens klimatnytta och granskning av utländska direktinvesteringar. I en reservation (M, SD, KD, L) förordas ett tillkännagivande om handelsavtal med Taiwan.

Behandlade förslag

Cirka 190 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet	14
Utskottets överväganden.....	15
Internationell handel.....	15
Motionerna.....	15
Bakgrund och pågående arbete	24
Tidigare riksdagsbehandling	40
Utskottets ställningstagande.....	41
EU:s inre marknad.....	56
Motionerna.....	56
Bakgrund och pågående arbete	59
Tidigare riksdagsbehandling	66
Utskottets ställningstagande.....	66
Handels- och investeringsfrämjande.....	72
Motionerna.....	72
Bakgrund och pågående arbete	76
Tidigare riksdagsbehandling	83
Utskottets ställningstagande.....	84
Hållbart företagande	94
Motionerna.....	94
Bakgrund och pågående arbete	95
Tidigare riksdagsbehandling	98
Utskottets ställningstagande.....	98
Reservationer	101
1. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (M) ...	101
2. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (SD)..	102
3. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (KD) .	103
4. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (L)	104
5. Reformering av WTO, punkt 2 (M).....	105
6. Reformering av WTO, punkt 2 (SD)	106
7. Reformering av WTO, punkt 2 (KD).....	106
8. Fler frihandelsavtal, punkt 3 (M).....	107
9. Fler frihandelsavtal, punkt 3 (C).....	108
10. Fler frihandelsavtal, punkt 3 (KD).....	109
11. Handelsavtal med Taiwan, punkt 4 (M, SD, KD, L)	109
12. Mercosuravtalet, punkt 5 (SD)	111
13. Mercosuravtalet, punkt 5 (V, MP).....	111
14. Investeringsavtalet med Kina, punkt 6 (SD).....	112
15. Investeringsavtalet med Kina, punkt 6 (L, MP).....	113
16. Handelsrelationen med Storbritannien, punkt 7 (M, SD, KD).....	114
17. Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (M).....	115
18. Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (SD)	116
19. Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (KD)	117
20. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (M, KD)	118
21. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (SD)	119
22. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (V, MP).....	119
23. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (C).....	120
24. Icke-tariffära handelshinder, punkt 10 (M, SD).....	121

25. Handel med gröna varor, punkt 11 (M, MP)	122
26. Handel med gröna varor, punkt 11 (V).....	122
27. Handel med gröna varor, punkt 11 (KD).....	123
28. Gränsjusteringsmekanism för koldioxid, punkt 12 (C, MP)	124
29. Gränsjusteringsmekanism för koldioxid, punkt 12 (KD).....	125
30. Handelshinder mellan utvecklingsländer, punkt 13 (M, KD)	125
31. Gränshinder i handeln med nordiska länder, punkt 14 (M, SD)	126
32. Gränshinder i handeln med nordiska länder, punkt 14 (KD, L).....	127
33. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (M)	128
34. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (SD).....	131
35. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (C)	133
36. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (V)	134
37. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (KD)	136
38. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (L)	137
39. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (MP)	138
40. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (M).....	140
41. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (SD)	141
42. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (C).....	142
43. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (KD).....	143
44. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (L)	144
45. Den inre marknadens funktion vid kriser, punkt 17 (M)	145
46. Den inre marknadens funktion vid kriser, punkt 17 (C)	146
47. Ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter, punkt 18 (C, MP) ..	147
48. Produkters livslängd och reparerbarhet, punkt 19 (V, MP)	147
49. Exportförbudet för snus, punkt 20 (M, SD, KD)	148
50. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (SD).....	149
51. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (C).....	150
52. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (V).....	151
53. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (MP).....	152
54. FN-upphandlingar, punkt 22 (M, SD)	153
55. Livsmedellexport, punkt 23 (M)	154
56. Livsmedellexport, punkt 23 (SD).....	155
57. Livsmedellexport, punkt 23 (KD)	155
58. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 24 (M)	156
59. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 24 (SD).....	157
60. Beräkningar av exportens klimatnytta, punkt 25 (M, SD, KD)	158
61. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (M)	158
62. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (SD).....	159
63. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (C)	160
64. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (L)	161
65. Exportfrämjande för små och medelstora företag, punkt 27 (M).....	162
66. Exportfrämjande för små och medelstora företag, punkt 27 (C).....	163
67. Granskning av utländska direktinvesteringar, punkt 28 (M, SD, KD).....	164
68. Granskning av utländska direktinvesteringar, punkt 28 (L).....	164
69. Översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar, punkt 29 (SD)	165
70. Översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar, punkt 29 (L).....	166
71. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (M).....	166

72. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (SD)	169
73. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (V, MP).....	171
74. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (KD)	173
75. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (L). 174	
76. Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, punkt 31 (C).....	175
77. Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, punkt 31 (V)	176
78. Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, punkt 31 (MP)	177
79. Övriga frågor om hållbart företagande, punkt 32 (C)	177
80. Övriga frågor om hållbart företagande, punkt 32 (V).....	178
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	180
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	180

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Internationell handel

1. Övergripande frågor om frihandel och protektionism

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 i denna del,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 i denna del,

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 8 i denna del och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 51.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (L)

2. Reformering av WTO

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 19,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 22,

2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkande 2 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 54.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (KD)

3. Fler frihandelsavtal

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 9 och

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 17.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (C)

Reservation 10 (KD)

4. Handelsavtal med Taiwan

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:349 av Hampus Hagman (KD),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13,

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 12,
 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19,
 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 29 och
 2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 11 (M, SD, KD, L)

5. Mercosuravtalet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7,
 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12 och
 2021/22:4069 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (V, MP)

6. Investeringsavtalet med Kina

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 17,
 2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 6 och
 2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 27.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (L, MP)

7. Handelsrelationen med Storbritannien

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18,
 2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 10 och
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 52.

Reservation 16 (M, SD, KD)

8. Handeln mellan EU och USA

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,
 2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 6,
 2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 11,
 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5 och 8 samt
 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 53.

Reservation 17 (M)

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (KD)

9. Hållbarhetskrav i handelsavtalen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 2, 6 och 10,
 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9,
 2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49,

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37 och

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 20 (M, KD)

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (V, MP)

Reservation 23 (C)

10. Icke-tariffära handelshinder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 8 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 24 (M, SD)

11. Handel med gröna varor

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 11,

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 44,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 18 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 57.

Reservation 25 (M, MP)

Reservation 26 (V)

Reservation 27 (KD)

12. Gränsjusteringsmekanism för koldioxid

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 26 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 56.

Reservation 28 (C, MP)

Reservation 29 (KD)

13. Handelshinder mellan utvecklingsländer

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 8 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 60.

Reservation 30 (M, KD)

14. Gränshinder i handeln med nordiska länder

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2164 av Pål Jonson (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 26,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 21 och

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11.

Reservation 31 (M, SD)

Reservation 32 (KD, L)

15. Övriga frågor om internationell handel

Riksdagen avslår motionerna

- 2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,
 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8,
 2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),
 2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),
 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21,
 2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M),
 2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,
 2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,
 2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,
 2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,
 2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,
 2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,
 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,
 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,
 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17,
 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20,
 2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18,
 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,
 2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8,
 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93,
 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och
 2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Reservation 33 (M)

Reservation 34 (SD)

Reservation 35 (C)

Reservation 36 (V)

Reservation 37 (KD)

Reservation 38 (L)

Reservation 39 (MP)

EU:s inre marknad

16. Övergripande frågor om den inre marknaden

Riksdagen avslår motionerna

- 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
 2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7,
 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del,
 2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 2, 4 och 15,
 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 33,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 16,
2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 6 och 8 i denna del
och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 55.

Reservation 40 (M)

Reservation 41 (SD)

Reservation 42 (C)

Reservation 43 (KD)

Reservation 44 (L)

17. Den inre marknadens funktion vid kriser

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 27 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 45 (M)

Reservation 46 (C)

18. Ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 14 och

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 20.

Reservation 47 (C, MP)

19. Produkters livslängd och reparerbarhet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 26 och 27,

2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP)
yrkandena 1 och 2 i denna del och

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 14.

Reservation 48 (V, MP)

20. Exportförbudet för snus

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2393 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 55 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 59.

Reservation 49 (M, SD, KD)

21. Övriga frågor om EU:s inre marknad

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 80,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 11,

2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP)
yrkande 2 i denna del och
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 25.

Reservation 50 (SD)

Reservation 51 (C)

Reservation 52 (V)

Reservation 53 (MP)

Handels- och investeringsfrämjande

22. FN-upphandlingar

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 22 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 29.

Reservation 54 (M, SD)

23. Livsmedelsexport

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 39,

2021/22:2724 av Sten Bergheden (M) yrkande 2,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 och

2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 40.

Reservation 55 (M)

Reservation 56 (SD)

Reservation 57 (KD)

24. Privata aktörer inom exportrådgivningen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 23 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 58 (M)

Reservation 59 (SD)

25. Beräkningar av exportens klimatnytta

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7 och

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 60 (M, SD, KD)

26. Exportfrämjande av klimatteknik

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 37 och 38,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 17,

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 1 och 4 samt

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2.

Reservation 61 (M)

Reservation 62 (SD)

Reservation 63 (C)

Reservation 64 (L)

27. Exportfrämjande för små och medelstora företag

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 14 och

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 24.

Reservation 65 (M)

Reservation 66 (C)

28. Granskning av utländska direktinvesteringar

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 15,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 24 och

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 11.

Reservation 67 (M, SD, KD)

Reservation 68 (L)

29. Översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 16 och

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 10.

Reservation 69 (SD)

Reservation 70 (L)

30. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 12 och 13,

2021/22:878 av Edward Riedl (M),

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 36,

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 24 och

25,

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M)

yrkandena 2 och 4,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 13, 20, 23 och 25–

28,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 10–12, 14, 15 och

21,

2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 12 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 61.

Reservation 71 (M)
Reservation 72 (SD)
Reservation 73 (V, MP)
Reservation 74 (KD)
Reservation 75 (L)

Hållbart företagande

31. Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 3,
2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 50,
2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 38,
2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 5,
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 136,
2021/22:3747 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) och
2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 76 (C)
Reservation 77 (V)
Reservation 78 (MP)

32. Övriga frågor om hållbart företagande

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:315 av Markus Wiechel m.fl. (SD),
2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 4,
2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 14,
2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 75 och
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 20.

Reservation 79 (C)
Reservation 80 (V)

Stockholm den 28 april 2022

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Helena Lindahl (C), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Anders Frimert (S), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD), Lorena Delgado Varas (V), Rickard Nordin (C), Lorentz Tovatt (MP) och Hanif Bali (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 193 motionsyrkanden om olika handelspolitiska frågor från allmänna motionstiden 2021/22. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan.

Den 24 februari 2022 anordnade utskottet inom ramen för riksdagens forskningsdag ett internt kunskapsseminarium med rubriken Handelspolitiken i en geoeconomisk tidsålder – det världspolitiska säkerhetsläget, klimatförändringar och andra utmaningar.

Utskottet besökte den 23 mars 2022 Business Swedens huvudkontor i Stockholm. Vid mötet informerade Business Sweden om sitt uppdrag, sina tjänster och resultat med exempel från Småföretagsprogrammet, High Potential Opportunities, hållbarhetsmatchning, investeringsfrämjande, den privata konsultverksamheten och Business Incubation.

Det bör understrykas att de motioner som behandlas i detta betänkande lämnades in till riksdagen under den allmänna motionstiden hösten 2021, dvs. långt före Rysslands invasion av Ukraina. Utskottet följer utvecklingen i Ukraina, och den 1 mars 2022 informerade statsrådet Karl-Petter Thorwaldson utskottet om möjliga effekter för svenskt näringsliv med anledning av invasionen. Vid det tidigare nämnda besöket informerade Business Sweden utskottet om hur verksamheten påverkats som en konsekvens av kriget i Ukraina och de sanktioner som riktats mot Ryssland.

Utskottets överväganden

Internationell handel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som rör övergripande frågor om frihandel och protektionism, reformering av WTO, fler frihandelsavtal, handelsavtal med Taiwan, Mercosuravtalet, investeringsavtalet med Kina, handelsrelationen med Storbritannien, handeln mellan EU och USA, hållbarhetskrav i handelsavtalen, handel med gröna varor, gränsjusteringsmekanism för koldioxid, handelshinder mellan utvecklingsländer, gränshinder i handeln med nordiska länder och övriga frågor om internationell handel. Utskottet hänvisar främst till den förda politiken och pågående arbete.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (KD), 4 (L), 5 (M), 6 (SD), 7 (KD), 8 (M), 9 (C), 10 (KD), 11 (M, SD, KD, L), 12 (SD), 13 (V, MP), 14 (SD), 15 (L, MP), 16 (M, SD, KD), 17 (M), 18 (SD), 19 (KD), 20 (M, KD), 21 (SD), 22 (V, MP), 23 (C), 24 (M, SD), 25 (M, MP), 26 (V), 27 (KD), 28 (C, MP), 29 (KD), 30 (M, KD), 31 (M, SD), 32 (KD, L), 33 (M), 34 (SD), 35 (C), 36 (V), 37 (KD), 38 (L) och 39 (MP).

Motionerna

Övergripande frågor om frihandel och protektionism

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 1 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska stå upp för frihandel och motverka protektionism.

I kommittémotionerna 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 5 och 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 14 framhåller motionärerna vikten av att stärka EU:s förmåga att stå upp för frihandel på den globala nivån. I den förstnämnda motionen yrkande 6 i denna del och den sistnämnda motionen yrkande 16 i denna del anför motionärerna vidare att EU bör fortsätta att prioritera internationell handel. Enligt vad som anförs i den förstnämnda motionen bör Sverige och Europa leda utvecklingen för en frihandelsvänlig värld med öppna marknader, särskilt i tider när frihandeln världen över utmanas av protektionistiska krafter. Motionärerna framhåller att EU ska fortsätta att vara ett föredöme globalt genom att ingå ambitiösa frihandelsavtal med länder från världens alla delar. I den sistnämnda motionen anförs bl.a. att behovet av ett starkt transatlantiskt samarbete med

global räckvidd som främjar säkerhet, demokrati, frihandel och klimatomställning och som står upp mot auktoritära stater som Kina och Ryssland är större än någonsin.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för en öppen och fri handel samt motverka protektionism. I motionen framhålls bl.a. att Sverige bör föra en frihandelsvänlig linje både som enskild nation och i internationella forum som t.ex. Världshandelsorganisationen (WTO) och inom EU.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 51 förordas ett tillkännagivande om att Sverige ska vara pådrivande för ökad frihandel. Motionärerna framhåller bl.a. att handelshinder som tullar och exportsubventioner bör motverkas.

I kommittémotion 2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 8 i denna del föreslås ett tillkännagivande om vikten av att stärka den europeiska frihandeln med resten av världen. Motionärerna framhåller bl.a. att EU bör verka för att minska alla typer av handelshinder och utveckla och modernisera WTO. De frihandelsavtal som EU ingår ska genomsyras av EU:s gemensamma värderingar och bidra till långsiktig hållbarhet globalt. Motionärerna anser att ett arbete för en balanserad relation mellan EU och Storbritannien ska vara en prioriterad fråga, och likaså att föra en dialog med USA och försöka normalisera de transatlantiska relationerna. Vidare bör EU:s regionala partnerskapsavtal för Afrika utvecklas.

Reformering av WTO

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 22 framhåller motionärerna att Sverige bör verka för en reformering av WTO och upprättelse av den regelbaserade handeln.

Även i kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 19 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för en reformering av WTO.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 54 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Sverige bör driva på EU för att få till stånd en reformering av WTO.

Camilla Hansén (MP) förordar i motion 2021/22:4216 yrkande 2 att WTO:s tvistlösningsorgan ska reformeras och att mest gynnade nation-reglerna ska göras mer flexibla för att möjliggöra en större flexibilitet i utvecklingsarbete och riktade stöd.

Fler frihandelsavtal

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6 förordas ett tillkännagivande om att Sverige ska verka inom EU för fler frihandelsavtal med omvärlden. Ett liknande förslag finns även i kommitté-

motion 2021/22:3774 av Hans Wallmark (M) m.fl. yrkande 9. I den förstnämnda motionen välkomnas Mercosuravtalet och motionärerna framhåller vikten av att främja ratificeringsprocessen. Vidare anser motionärerna att EU ska återstarta förhandlingarna om ett frihandelsavtal med USA och påbörja förhandlingar med Indien. I den sistnämnda motionen anförs att EU ska ingå ambitiösa frihandelsavtal med länder från världens alla delar. Utöver det framhålls särskilt att ett brett avtal ska eftersträvas mellan EU och USA.

I kommittémotion 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Europa bör ges större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att EU ingår fler frihandelsavtal.

Även i kommittémotion 2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska verka inom EU för fler handelsavtal med omvärlden. I motionen framhålls att handelsavtal är EU:s främsta verktyg för att ställa krav på miljöåtgärder och efterlevnad av mänskliga rättigheter runt om i världen.

Handelsavtal med Taiwan

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 12 förordas ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för att EU ska ingå ett frihandelsavtal med Taiwan. Liknande förslag finns i kommittémotionerna 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19 och 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 29.

Förslag om att regeringen inom ramen för EU-samarbetet ska verka för ett frihandelsavtal med Taiwan finns även i kommittémotionerna 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 och 2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 7.

Hampus Hagman (KD) anför i motion 2021/22:349 att Sverige ska verka för att EU ska ingå ett bilateralt investeringsavtal med Taiwan.

Mercosuravtalet

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12 förordar motionärerna att regeringen ska verka för ratificering av Mercosuravtalet.

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7 föreslår motionärerna att den svenska regeringen verkar för att stoppa handelsavtalet med Mercosur och kräver bindande klimat- och miljöåtaganden för fortsatta förhandlingar.

Amanda Palmstierna m.fl. (MP) anför i motion 2021/22:4069 yrkande 2 att Sverige och EU inte ska skriva under Mercosuravtalet så länge regnskogen skövlas och människor fördrivs från sina hem.

Investeringsavtalet med Kina

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 17 förordar motionärerna att regeringen ska verka för att Kina, efter en potentiell ratificering av det övergripande investeringsavtalet mellan EU och Kina (Comprehensive Agreement on Investment, CAI), upprätthåller sin del av avtalet och att europeiska intressen värnas.

I kommittémotion 2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) framhålls bl.a. att den principöverenskommelse om investeringsavtal som EU och Kina har nått måste omförhandlas innan processen kan fortsätta. I yrkande 6 förordas ett tillkännagivande med denna inriktning. I kommittémotion 2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 27 förordas ett liknande tillkännagivande.

Handelsrelationen med Storbritannien

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10 framhåller motionärerna att Sverige även fortsättningsvis ska verka för goda handelsrelationer med Storbritannien, oaktat dess relation till EU.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Sverige även fortsatt måste verka för goda handelsrelationer med Storbritannien, oaktat dess relation till EU.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) framhåller motionärerna vikten av ett fortsatt gott samarbetsklimat med Storbritannien även efter EU-utträdet. Det är enligt motionärerna viktigt för alla parter att hitta nya lösningar som möjliggör en fortsatt god samverkan där de fyra friheterna kan vårdas i ett nytt ramverk. I yrkande 52 föreslås ett tillkännagivande med denna inriktning.

Handeln mellan EU och USA

I kommittémotion 2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 6 framhålls behovet av att ett transatlantiskt handels- och teknikråd kommer på plats. Motionärerna anser att rådet i grunden är ett bra initiativ men framhåller samtidigt att Sverige bör arbeta hårt för att det inte leder till ökad protektionism och digitala skatter.

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 11 framhåller motionärerna vikten av ett handelsavtal mellan EU och USA. Motionärerna framhåller att ett transatlantiskt handels- och teknikråd är ett första viktigt steg men anser att Sverige ska vara en stark röst för fortsatta förhandlingar i syfte att nå ett komplett frihandelsavtal mellan EU och USA.

I kommittémotion 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 5 framhåller motionärerna att det är angeläget att återupprätta den transatlantiska länken och att ett brett frihandelsavtal mellan EU och USA kommer till stånd. Motionärerna anser vidare i yrkande 8 att Sverige bör agera kraftfullt i

handels- och teknikrådet (Trade and Technology Council (TTC) för att säkerställa fria dataflöden mellan EU och USA, få ett avtal om artificiell intelligens (AI) på plats samt motverka ökad protektionism och digitala skatter.

Även i kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om ett handelsavtal mellan EU och USA. Motionärerna anför att de är positiva till ett initialt grundläggande handelsavtal mellan EU och USA om minsta gemensamma nämnare, för att sedan inkludera fler områden och detaljer.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 53 förordas att Sverige ska verka för handelsavtal mellan EU och USA. Motionärerna framhåller bl.a. att om inte TTIP-förhandlingar kan återupptas bör parterna, inklusive Sverige, sträva efter att nå fram till delavtal eller mindre avtal för att undanröja hinder och främja handel.

Hållbarhetskrav i handelsavtalen

I partimotion 2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37 anför motionärerna att det bör ställas striktare krav på miljöhänsyn och mänskliga rättigheter i frihandelsavtal.

I kommittémotion 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4 framhåller motionärerna vikten av att Sverige när frihandelsavtal ingås mellan EU och länder som kan definieras som auktoritära eller totalitära, där det är möjligt, bör verka för att det i respektive fall inkluderas motprestationer i form av mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och demokratiutveckling.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) framhålls bl.a. att i samband med att EU knyter fler frihandelsavtal, så långt det är möjligt, bör upprättas krav på dessa länders arbete med miljö, demokrati och jämställdhet. I yrkande 9 förordas ett tillkännagivande med denna inriktning.

I kommittémotion 2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49 förordas ett tillkännagivande om att striktare krav bör ställas på miljöhänsyn och mänskliga rättigheter i frihandelsavtal.

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 2 framhåller motionärerna att regeringen bör verka för att EU ställer krav på efterlevnad av Parisavtalet i alla förhandlingar om handelsavtal. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 6 att regeringen ska verka för att parterna i handelsavtalen ska följa deklarationen om småbrukares rättigheter och ILO 169. Motionärerna anser även att regeringen enligt vad som anförs i yrkande 10 bör verka för att kapitlen om hållbarhet i de handelsavtal som EU ingår med andra länder ska stipulera sanktioner ifall parterna inte håller sina åtaganden.

Icke-tariffära handelshinder

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör vara pådrivande för att motverka att EU:s handelsavtal innehåller icke-tariffära handelshinder.

Även i kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 8 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att motverka icke-tariffära handelshinder i handelsavtal.

Handel med gröna varor

I partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 44 framhåller motionärerna vikten av att Sverige, i internationella klimatförhandlingar och andra forum, verkar för att miljöteknik, och vissa livsmedelstekniker som begränsar klimatförändringen, ges liknande undantag som finns inom Tripsavtalet för livsbesparande mediciner för att underlätta tekniköverföring till utvecklingsländer. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 11.

I kommittémotionerna 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om att Sverige ska vara pådrivande för att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) framhåller motionärerna att tullar på olika komponenter som behövs för att bygga ett klimatneutralt samhälle innebär att omställningen blir dyrare och sinkas. Enligt motionärerna bör importtullar på varor som behövs i den klimatneutrala ekonomin tas bort. I yrkande 57 föreslås ett tillkännagivande med denna inriktning.

Gränsjusteringsmekanism för koldioxid

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 26 begärs ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för en koldioxidjusteringsmekanism i EU som är förenlig med WTO-regelverket, som minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och stärker ambitionerna för utsläppsminskningar såväl i EU som internationellt.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) anför motionärerna att det är viktigt att regeringen i utformningen av gränsjusteringsmekanismen för koldioxid (carbon border adjustment mechanism, CBAM) för Sveriges talan med både frihandel och klimat som styrande ingångsvärden. Ett tillkännagivande med denna inriktning begärs i yrkande 56.

Handelshinder mellan utvecklingsländer

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 8 förordar motionärerna att Sverige ska verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshinder mellan utvecklingsländer.

Även i kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 60 föreslår motionärerna att Sverige ska verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshinder mellan utvecklingsländer.

Gränshinder i handeln med nordiska länder

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 21 anför motionärerna att det bör göras en översyn av hur fler gränshinder mellan de nordiska länderna kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 26 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att en utredning bör genomföras av hur Sverige kan identifiera och undanröja gränshinderproblem i Norden.

I kommittémotion 2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11 föreslås att regeringen verkar för att undanröja gränshinder för att bidra till tillväxt i gränsregioner.

Pål Jonson (M) anför i motion 2021/22:2164 att en översyn bör göras av hur fler gränshinder mellan Sverige och Norge kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna.

Övriga frågor om internationell handel

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93 föreslås ett tillkännagivande om att stärka frihandeln för att säkra internationella leveranser av livsmedel under kris.

I kommittémotion 2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5 anför motionärerna att regeringen ska verka i EU för att hinder för handel med återbrukade produkter och återvunna material ska tas bort.

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 3 föreslås att handelspotentialen för Sverige efter pandemin identifieras och tillvaratas. Regeringen bör därför utarbeta en agenda för hur Sverige bäst kan agera för att värna och utveckla den fria handeln generellt men även mer specifikt kopplat till pandemin och dess effekter. I yrkande 9 förordar motionärerna en uppföljning av handelsavtalet mellan EU och Storbritannien. Vidare framhåller motionärerna i yrkande 30 vikten av tydliga regler för geografiska ursprungsbeteckningar.

I kommittémotion 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om att främja handel med fria dataflöden i EU och internationellt.

I kommittémotion 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 3 anför motionärerna att Sverige och EU tillsammans med Storbritannien ska vara drivande för regelfafterlevnad i WTO. Motionärerna förordar vidare i yrkande 6 att den regelbaserade internationella handelsordningen värnas och framhåller att grunden för att WTO ska kunna fungera baseras på att de ingående länderna respekterar och följer överenskomna riktlinjer. Motionärerna förordar vidare i yrkande 13 en förstärkt samverkan mellan Sverige och Storbritannien för att ge en tydlig röst för frihandel, upprätthållen multilateralism och ett regelbaserat handelssystem. Motionärerna anser också att Sverige, EU och Storbritannien tillsammans behöver verka med likasinnade i

WTO-kretsen för ett mer enat agerande i WTO för att reformera organisationen och vidareutveckla världshandeln och förordar ett tillkännagivande med en sådan inriktning i yrkande 16. När det gäller handelsrelationerna mellan Sverige och Storbritannien förordas i yrkande 17 att regeringen ska återkomma till riksdagen med en skrivelse om hur dessa har kommit att utvecklas efter brexit. I yrkande 23 förordas vidare ett tillkännagivande om att EU bör stå upp för regelbaserat internationellt samarbete samt höga krav på standarder och normer. Ett likalydande tillkännagivande föreslås i kommittémotion 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 20. I den sistnämnda motionen anförs vidare i yrkande 16 i denna del att EU bör fortsätta att prioritera höga krav på internationella standarder.

Även i kommittémotion 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 6 i denna del framhåller motionärerna vikten av att verka för att EU fortsätter att prioritera höga krav på internationella standarder.

Vidare föreslås i kommittémotionerna 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 8 och 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 17 ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att medlemsstaterna upprättar gemensam beredskap av särskilt kritiska importprodukter och utvecklar samarbeten som den europeiska råvarualliansen. Vidare föreslås i motionernas yrkande 9 respektive 19 att Sverige verkar för att kommissionen kontinuerligt analyserar potentiella sårbarheter i viktiga värdekedjor. I den förstnämnda motionen föreslås därtill i yrkande 17 att Sverige bör verka för att EU:s handelspolitik är ambitiös och världsledande.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 föreslår motionärerna att regeringen ska verka för icke snedvridande konkurrens nationellt och globalt. I yrkande 7 förordas vidare ett tillkännagivande om att handelsavtal i första hand ska prioritera en real tillväxt för den svenska ekonomin. Motionärerna förordar vidare att krav ställs på att stater ska ta emot sina egna medborgare i förekommande fall. I linje med detta föreslår motionärerna i yrkande 10 att återtagandeklausuler inkorporeras i handelsavtalen. I yrkande 14 framhåller motionärerna att Sverige inom ramarna för multilaterala samarbeten ska stå upp mot den kinesiska regimen och i yrkande 20 anför motionärerna att Sverige ska verka för att Kina inte ska ha orättvisa fördelar inom WTO-systemet. Därtill förordar motionärerna i yrkande 21 att Sverige ska verka för att WTO:s relation till näringslivet stärks.

I kommittémotion 2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2 förordas ett tillkännagivande om möjligheterna till handel i Arktis.

I kommittémotion 2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 23 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Sverige ska arbeta för att EU tilldelar afrikanska länder samma preferenser när det gäller ursprungsregler och tullfrihet, inklusive jordbruksprodukter. I yrkande 24 förordar motionärerna vidare att Sverige ska arbeta för att EU börjar förhandla om ett ekonomiskt partnerskap med Afrikanska kontinentala frihandelsområdet (African Continental Free Trade Area, AFCFTA).

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 1 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att det överordnade målet för svensk handelspolitik bör vara att bidra till minskade klyftor inom och mellan länder samt ökad jämställdhet och hållbar utveckling. Vidare förordas i yrkande 8 att regeringen ska verka för att lämna det internationella energistadgefördraget.

I kommittémotion 2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18 anförs att Sverige bör söka undantag från förbudet mot handel med sälprodukter.

I kommittémotion 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41 föreslår motionärerna att regeringen tar internationella initiativ för att utverka ett nordiskt undantag mot förbudet av handel med sälprodukter.

I kommittémotion 2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att djurskydd och djurhälsa ska vara en uttalad del i handelsavtal.

Magnus Manhammar (S) framhåller i motion 2021/22:1531 vikten av en jämställd och feministisk handelspolitik och att regeringen därför bl.a. bör verka för att kvinnor ska gynnas lika mycket som män i handelsavtal och att internationella standarder ska utgå från både män och kvinnor.

Åsa Coenraads (M) framhåller i motion 2021/22:1884 vikten av att regeringen arbetar aktivt för handel med svenska sälprodukter genom ett svenskt undantag för att få sälja och hantera svenska sälprodukter från skydds-jakt och licensjakt.

Alexandra Anstrell (M) förordar i motion 2021/22:2401 att Sverige inom EU driver frågan att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter, oavsett hur stora chanser regeringen tror att det finns.

Fredrik Lindahl m.fl. (SD) förordar i motion 2021/22:3022 yrkande 3 vikten av att Sverige verkar för ett undantag inom EU för att möjliggöra försäljning av sälprodukter.

Mattias Bäckström Johansson (SD) förordar i motion 2021/22:3038 yrkande 2 att regeringen ska verka för att EU-baserade kärnbränslebolag får möjlighet att verka på den ryska marknaden i likhet med hur de ryska bolagen verkar i Sverige och Europa. Motionärerna framhåller att det är viktigt att Sverige verkar för en internationell konkurrens där alla leverantörer behandlas lika på alla marknader.

Magnus Jacobsson (KD) anför i motion 2021/22:110 yrkande 2 att Sverige bör verka för utökad handel mellan Kosovo och EU samt Sverige.

Camilla Hansén m.fl. (MP) förordar i motion 2021/22:4211 yrkande 23 att Sverige verkar för att EU:s handelsavtal omarbetas för att främja utvecklingsländernas möjligheter att utvinna och bearbeta råvaror så att det gynnar en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling lokalt.

Camilla Hansén (MP) framhåller i motion 2021/22:4216 yrkande 1 vikten av en grön och rättvis handelspolitik och anser att det globala handelssystemet behöver reformeras så att internationella handelsavtal ger ökad effekt på social och miljömässig hänsyn och standarder i den globala produktionen. Vidare

förordas i yrkande 3 att framtida förhandlingar om handelsavtal ska vara mer transparenta, att regeringsrepresentanter och frivilligorganisationer ska vara huvudsakliga förhandlare samt att multinationella storföretags inflytande i förhandlingarna ska minska.

Bakgrund och pågående arbete

Målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24) föreslog regeringen att det övergripande målet för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande inom utgiftsområde 24 Näringsliv ska vara en fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. Riksdagen godkände regeringens förslag till mål (bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:144).

Översyn av EU:s handelspolitik

Kommissionen presenterade den 18 februari 2021 meddelandet Översyn av handelspolitiken – En öppen, hållbar och bestämd handelspolitik (COM(2021) 66). Utskottet har behandlat meddelandet i ett granskningsutlåtande (utl. 2020/21:NU28). I utlåtandet har utskottet närmare beskrivit innehållet i meddelandet. I korthet är kommissionens mål att nå samförstånd om en ny inriktning för EU:s handelspolitik, som ska möta ett antal olika nya globala utmaningar, och som tar hänsyn till erfarenheter som gjorts under corona-krisen. Kommissionen nämner fem händelser som EU:s handelspolitik måste anpassas till:

- globaliseringen och den tekniska utvecklingen
- Kinas snabba uppgång
- accelererande klimatförändringar
- digitaliseringen
- de ekonomiska utsikterna för världen som helhet.

Kommissionen identifierar vidare tre viktigare målsättningar för handelspolitiken på medellång sikt:

- EU:s beredskap att bidra till den ekonomiska återhämtningen genom stöd för den gröna och digitala omställningen
- ett förnyat fokus på stärkt multilateralism och reformerade globala handelsregler för att garantera att dessa är rättvisa och hållbara
- en mer bestämd hållning när det gäller att försvara EU:s intressen och värden, skydda EU:s ekonomi mot osunda handelsmetoder och garantera lika förutsättningar för alla.

Kommissionen lyfter fram sex områden att fokusera på för att nå de ovan nämnda målsättningarna. Till varje fokusområde nämner kommissionen ett

antal huvudåtgärder som kommer att vidtas under nuvarande mandatperiod. Fokusområdena är följande:

1. Reform av Världshandelsorganisationen (WTO)
2. Stöd till den gröna omställningen och främjande av ansvarsfulla och hållbara värdekedjor
3. Stöd till den digitala omställningen och till handeln med tjänster
4. Förstärkning av EU:s lagstiftningsinflytande
5. Förstärkning av EU:s partnerskap med grannländer, utvidgningsländer och Afrika
6. Förstärkning av EU:s inriktning på att genomföra och verkställa handelsavtal och säkerställa lika förutsättningar för alla.

Utskottet välkomnade enhälligt på ett övergripande plan kommissionens meddelande och uttryckte att det delade kommissionens uppfattning att en öppen och hållbar handel är nyckeln till tillväxt, sysselsättning och välbefinnande. Utskottet konstaterade vidare att det sedan länge finns ett brett stöd i riksdagen för uppfattningen att frihandel i grunden är något positivt. Utskottet framhöll vidare bl.a. vikten av att handeln med länder utanför EU kan bedrivas på öppna och likvärdiga villkor, handelns roll för att främja en hållbar utveckling i världen och vikten av att motverka protektionism. Utskottet delade kommissionens uppfattning att en modernisering av reglerna och förbättring av WTO:s funktionssätt är av yttersta vikt och välkomnade därför ambitionerna om en reformering av WTO. Utskottet delade även kommissionens uppfattning att EU bör ligga i framkant vad gäller digitalisering och e-handel. I fråga om EU:s bilaterala handelsrelationer respektive handel och hållbarhet uttrycktes avvikande uppfattningar i reservationer (M, KD, SD, V, L).

Regeringen har inom ramen för översynen skickat in synpunkter och förslag till kommissionen när det gäller handelspolitiska skyddsinstrument, e-handel, hållbarhet, det multilaterala handelssystemet, tillträde till globala marknader, den inre marknaden och tjänstehandel. Regeringen har även gjort ett par gemensamma inlägg tillsammans med några andra likasinnade medlemsländer bl.a. om reformeringen av WTO. När det gäller det multilaterala handelssystemet och reformeringen av WTO framhåller regeringen och de andra medlemsländerna vikten av att införa förtroendebyggande åtgärder, fokusera på vissa områden för att organisationen ska förbli relevant i framtiden och förbättra organisationens funktion. När det gäller det sistnämnda förordas att EU framför allt ska verka för att effektivisera tvistlösningssystemet, identifiera mekanismer för att inkludera plurilaterala avtal i WTO, förbättra sekretariatets strategiska planering, säkerställa transparens och att medlemsstaterna underrättas i god tid, stärka sekretariatets kapacitet att förbättra transparens och kontroll (övervakning) och undersöka möjligheterna att inkludera företagssektorn och andra intressenter mer än i dag. Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2020/21:NU13) redogjort närmare för regeringens synpunkter.

Pågående förhandlingar om handels- och investeringsavtal

Inledning

På kommissionens webbplats finns information om EU:s pågående handels- och investeringsavtalsförhandlingar. EU förhandlar just nu flera bilaterala och plurilaterala avtal. Bland pågående och nyligen avslutade förhandlingar kan nämnas Chile, Kina, Indonesien, Vietnam, Nya Zeeland, Australien, Singapore, Mexiko, Mercosur, Japan, Storbritannien och Kanada. Under 2021 enades även EU och Indien om att återuppta de förhandlingar om ett frihandelsavtal som avbröts 2013 och inleda parallella separata förhandlingar om ett investeringsskyddsavtal och ett avtal om geografiska ursprungsbeteckningar. EU har därutöver förhandlat ett antal s.k. ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) med olika länder i Afrika. Nedan redogörs för några av de avtal som särskilt lyfts fram i motionerna.

Kina

EU har inte något frihandelsavtal med Kina och handeln regleras därmed av WTO:s regelverk. I december 2020 enades EU och Kina om en principiell överenskommelse om att teckna ett övergripande investeringsavtal (CAI). Innan avtalet kan träda i kraft måste det granskas juridiskt och översättas och därefter godkännas av Kina och EU. Investeringsavtalet omfattar inte varuhandel. Avtalet ger europeiska företag förbättrade möjligheter att investera på den kinesiska marknaden inom tillverkningsindustri och tjänstesektorer. Graden av marknadstillträde varierar mellan sektorerna, men vissa sektorer som varit helt stängda tidigare kommer att öppnas (t.ex. molntjänster) och i andra sektorer tas investeringshinder bort (t.ex. samägandekrav inom elbilstillverkningen). Parterna ska även ta bort vissa restriktioner i personrörligheten, vilket gör det lättare för europeiska företag att låta chefer och specialister jobba i Kina.

Enligt avtalet förbinder sig Kina att vara transparent när det gäller statsstöd, att statsägda företag inte ska diskriminera utländska företag och att inte tvinga utländska företag att lämna ifrån sig teknologi. Kina har också gjort åtaganden inom hållbar utveckling, inklusive åtaganden som rör klimat och ratificering och genomförande av vissa ILO-konventioner om arbetsvillkor.

För att säkerställa att båda parter lever upp till sina åtaganden i avtalet ska en mellanstatlig tvistlösningsmekanism upprättas. Genomförandet av åtagandena kommer också att ses över genom ett institutionellt ramverk, vilket inkluderar en regelbunden politisk översyn och dialog med civilsamhället. En särskild mekanism för genomförande av åtagandena inom hållbar utveckling ska också upprättas.

Investeringsavtalet inkluderar inte något avsnitt om investeringsskydd och tvistlösning för investeringsskyddsfrågor. Parterna har ännu inte kommit överens men ska försöka nå en överenskommelse inom två år efter det att avtalet undertecknas. Sverige har sedan tidigare ett bilateralt avtal om investeringsskydd med Kina som gäller fram till dess att ett nytt avtal sluts.

Av regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2021 (skr. 2021/22:115) framgår att EU och Kina vid den s.k. strategiska dialogen bl.a. talade om mänskliga rättigheter. I mars antog rådet sanktioner mot en rad personer och en enhet i Kina med anledning av överträdelse mot de mänskliga rättigheterna i Xinjiang i västra Kina. Efter att Kina antog motsanktioner mot en rad individer och organisationer i EU antog Europaparlamentet en resolution i maj 2021 där man bl.a. framhåller att arbetet med att ratificera investeringsavtalet inte kan fortsätta så länge de kinesiska motsanktionerna kvarstår.

USA

EU och USA inledde 2013 förhandlingar om ett handels- och investeringsavtal, det s.k. transatlantiska handels- och partnerskapsavtalet (TTIP). Av olika anledningar ledde dessa förhandlingar inte fram till ett avtal, och förhandlingarna har sedan vintern 2016 inte återupptagits. I juli 2018 kom parterna överens om att inleda en ny fas i handelsförbindelserna, i syfte att underlätta handeln och undvika en upptrappning av spänningarna i handelsrelationen. I april 2019 godkände rådet ett mandat för kommissionen att inleda förhandlingar med USA om två avtal:

- ett begränsat handelsavtal som rör avskaffande av tullar för endast industrivaror, med undantag för jordbruksprodukter
- ett avtal om bedömning av överensstämmelse med syftet att undanröja icke-tariffära handelshinder genom att göra det lättare för företag att bevisa att deras produkter uppfyller de tekniska kraven i både EU och USA, samtidigt som en hög skyddsnivå upprätthålls i EU.

Av beslutet (6052/19) framgår även att förhandlingsmandatet för TTIP får anses som obsolet. De formella förhandlingarna har ännu inte påbörjats eftersom USA menat att jordbruksprodukter bör omfattas av avtalet, vilket EU inte stöder.

Vid ett toppmöte mellan EU och USA den 15 juni 2021 lanserade parterna ett gemensamt handels- och teknikråd (EU–US Trade and Technology Council, TTC). TTC fungerar som ett forum för EU och USA att samordna strategier för viktiga globala handelsfrågor, ekonomiska frågor och tekniska frågor samt för att fördjupa den transatlantiska handeln och ekonomiska förbindelser baserade på gemensamma demokratiska värderingar. Vid TTC:s första möte i september 2021 publicerade EU och USA ett gemensamt uttalande där parterna förbinder sig att fördjupa det transatlantiska samarbetet, stärka försörjningskedjorna för halvledare, stävja icke marknadsmässig handelspraxis och anta ett mer enhetligt tillvägagångssätt för att reglera globala teknikföretag där varje part respekterar den andas partens regleringsautonomi. Parterna enades vidare om att utbyta information om investeringstrender som påverkar säkerheten, inklusive branschspecifika trender, investeringars ursprung och typer av transaktioner. De enades också om att dela bästa praxis för att analysera och hantera risker, med fokus på känslig

teknik och känsliga data. Arbetet utifrån överenskommelserna äger rum i tio arbetsgrupper. Vissa grupper fokuserar på utvecklingen av tekniska standarder, förbättrad säkerhet i leveranskedjor, exportkontroller och investeringsgranskning. Andra grupper tittar på att utveckla finansiering för säker och motståndskraftig digital anslutning i tredje världens länder, ta itu med godtycklig eller olaglig övervakning och främja små och medelstora företags tillgång till och användning av digitala verktyg. Inom arbetsgruppen för samarbete om teknikstandarder är AI ett av nyckelområdena för samarbete. Rådets nästa möte är planerat till den 15–16 maj 2022.

Mercosurländerna

Utskottet har tidigare i betänkande 2019/20:NU15 beskrivit innehållet i den principöverenskommelse om ett frihandelsavtal som kommissionen och de fyra grundarna i Mercosur – Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay – kom överens om i juni 2019. I betänkandet redogjorde utskottet också för de uppdrag som Kommerskollegium hade fått att analysera såväl hållbarhetskapitlet som frihandelsdelen i Mercosuravtalet. I EU pågår bl.a. en process med att juridiskt granska och översätta avtalet. För att träda i kraft behöver avtalet sedan godkännas av både EU och Mercosur. Om avtalet även innehåller frågor som medlemsstaterna beslutar över måste det också godkännas av de nationella (och i vissa fall regionala) parlamenten i EU-länderna.

Enligt uppgift från Regeringskansliet ska kommissionen förhandla med Mercosurländerna om ytterligare åtaganden på hållbarhetsområdet som ska ingå i en politisk deklaration eller i ett s.k. sidoinstrument till avtalet. Regeringens position i frågan uppges vidare vara följande. Regeringen stöder avtalet dels för att det skulle gynna parternas ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning, dels för att det vore strategiskt betydelsefullt att öka samarbetet mellan regionerna. Handelsavtalet innebär enligt regeringen en möjlighet att exportera EU:s normer, standarder och regler. Regeringen menar vidare att EU:s trovärdighet som internationell partner står på spel om EU inte kan anta redan förhandlade avtal. Regeringen oroas samtidigt över skogsavverkningen i Amazonas och menar att utvecklingen kan få effekter för ratificeringen av avtalet. Regeringen är därför positiv till kommissionens initiativ att vidta fler åtgärder i syfte att effektivt kunna genomföra avtalets hållbarhetskapitel och kunna påverka i enlighet med avtalet. Enligt regeringen är avtalet med Mercosur ett exempel på hur EU:s handelspolitik kan användas som ett verktyg för en hållbar utveckling i världen. Ett av EU:s krav för att gå vidare med avtalet var att alla parter förbinder sig att respektera och effektivt genomföra Parisavtalet. Viljan att få till stånd ett avtal med EU var delvis orsaken till att Brasilien valde att inte träda ur Parisavtalet. Regeringen menar att EU:s handelspolitik på så vis redan haft effekt. Regeringen konstaterar att avtalets hållbarhetskapitel, som Mercosurländerna samtyckt till, är det mest avancerade hittills bland EU:s handelsavtal. Avtalet ger dessutom EU en plattform för dialog för att påverka Mercosurländernas klimat- och miljöpolitik i allmänhet.

Storbritannien

Den 24 december 2020 enades EU och Storbritannien om ett handels- och samarbetsavtal som bl.a. omfattar varu- och tjänstehandel, e-handel och offentlig upphandling. Kommissionen konstaterar att brexit i jämförelse med övergångsperioden kommer att innebära nya hinder för handel med varor och tjänster och för gränsöverskridande rörlighet i båda riktningar. Samtidigt som avtalet syftar till att begränsa störningar jämfört med en avtalslös situation kommer offentliga förvaltningar, företag, medborgare och intressenter på båda sidor oundvikligen att påverkas. Avtalet trädde i kraft den 1 maj 2021.

Afrika

EU har sedan många år tillbaka förhandlat med länder och regioner bl.a. i Afrika om s.k. ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) om handel och utveckling. Flera av de avtal som förhandlats med länder och regioner i Afrika tillämpas provisoriskt. Afrikanska unionen (AU) är en mellanstatlig organisation för samarbete mellan 54 afrikanska länder som bildades 2002. I det gemensamma meddelandet Mot en övergripande strategi med Afrika (JOIN(2020) 4) redovisar kommissionen och den höge representanten för utrikes- och säkerhetspolitiken sin syn på vilka områden som bör ingå i en kommande övergripande strategi med Afrika. Ett av huvudområdena är hållbar tillväxt och jobbskapande och omfattar skrivningar om handel. Meddelandet lades fram den 9 december 2020 och utgör grund för kommande diskussioner och framtagande av rådsslutsatser och en kommande Afrikastrategi. Den 17–18 februari 2022 hölls ett toppmöte i Bryssel mellan företrädare för EU och AU. I ett gemensamt uttalande förbinder sig parterna till en gemensam vision för förnyat partnerskap för att bygga en gemensam framtid som närmaste partner och grannar. Parterna är överens om att syftet med visionen är att konsolidera ett förnyat partnerskap för solidaritet, säkerhet, fred och hållbar utveckling samt ekonomiskt hållbar utveckling och välbefinnande för dagens medborgare och framtida generationer genom att föra samman människor, regioner och organisationer. Visionen ska vidare vara den drivande kraften i att främja gemensamma prioriteringar, gemensamma värderingar och internationell rätt och att tillsammans bevara parternas intressen och gemensamma allmänna nyttigheter. Det inkluderar bl.a. skydd av mänskliga rättigheter för alla, respekt för demokratiska principer, gott styre och rättsstatsprincipen, åtgärder för att bevara klimatet, miljö och biologisk mångfald samt hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt.

Frihandelsavtal för gröna varor

I juli 2014 påbörjades plurilaterala förhandlingar och ett frihandelsavtal för gröna varor (Environmental Goods Agreement, EGA) mellan EU och 16 andra medlemsländer i WTO. Syftet med avtalet är att ta bort tullar på sådana varor som har betydelse för att skydda miljön och motverka klimatförändringar genom att de renar luft och vatten, hjälper till med avfallshantering, bidrar till energieffektivisering, kontrollerar luftföroreningar eller producerar förnybar

energi. I november 2016 genomfördes en 18:e förhandlingsrunda som följdes upp med ett ministermöte i december samma år. Trots de ansträngningar som gjordes kunde man inte nå ett avtal. Förhandlingarna ligger sedan dess på is.

Plurilaterala förhandlingar om e-handel

EU förhandlar med ett drygt åttiotal länder om ett avtal om e-handel. Målsättningen är att slutföra förhandlingarna till WTO:s 13:e ministerkonferens, preliminärt 2023. Syftet med förhandlingarna är att förbättra villkoren för den globala elektroniska handeln till förmån för företag och konsumenter och att skapa nya möjligheter att främja inkluderande och hållbar tillväxt och utveckling. Kommissionen förhandlar på ett mandat som antogs av rådet för utrikes frågor (handel) i maj 2019.

Handelsavtalens hållbarhetskapitel

Samtliga frihandelsavtal som EU förhandlat fram på senare år innehåller ett hållbarhetskapitel med bestämmelser om handel och hållbar utveckling. I ett s.k. icke-officiellt dokument från kommissionens tjänstemannaorganisation om feedback och vägen framåt för att förbättra genomförandet och upprätthållandet av handel och hållbar utveckling i EU:s frihandelsavtal från 2018 konstateras att hållbarhetskapiteln i frihandelsavtalet till stora delar fungerat bra. Samtidigt påtalas att vissa har efterlyst en förbättring av systemet och med utgångspunkt i den debatten har ett arbete initierats för att försöka utforska hur man kan maximera hållbarhetskapitlets bidrag. Inom ramen för arbetet har det tagits fram en handlingsplan med 15 punkter som syftar till att förbättra genomförandet och tillämpningen av hållbarhetskapitlet. Kommissionen genomför en översyn av handlingsplanen och har genomfört ett samråd om handlingsplanen som avslutades i november 2021. Av kommissionens webbplats framgår att kommissionen som en del av översynen också har initierat en oberoende studie för att kartlägga och jämföra olika tillvägagångssätt för genomförandet och upprätthållandet av hållbarhetsbestämmelser i förhållande till ett antal länder. I februari 2022 publicerades den oberoende rapporten som totalt jämfört åtta olika synsätt på hållbarhetsbestämmelser i EU, Australien, Kanada, Chile, Japan, Nya Zeeland, Schweiz och USA.

Handelsrelationen med Storbritannien

Som tidigare redogjorts för har EU ingått ett handels- och samarbetsavtal med Storbritannien som trädde i kraft den 1 maj 2021 och tillsammans med det sedan tidigare gällande utträdesavtalet är grunden för EU:s relation med Storbritannien. Arbetet med att genomföra avtalen pågår i den kommittéstruktur som inrättats enligt avtalen. Europeiska rådet antog vid sitt möte den 24 och 25 maj 2021 slutsatser om EU:s relation till Storbritannien. I dessa framhålls bl.a. att båda avtalen bör genomföras fullständigt och på ett effektivt sätt och att deras förvaltningsstrukturer bör göras operativa. Europeiska rådet uppmanar kommissionen att fortsätta sina ansträngningar för att säkerställa ett

fullständigt genomförande av avtalen med ett fullständigt utnyttjande av instrumenten inom ramen för avtalen och framhåller att rådet fortsätter att följa frågan.

I svaret på en interpellation av Hans Rothenberg (M) om handeln mellan Sverige och Storbritannien (ip. 2020/21:483) den 9 mars 2021 anförde statsrådet Anna Hallberg bl.a. att avtalet mellan EU och Storbritannien ger goda förutsättningar för att utveckla handelsförbindelserna, något statsrådet framhöll att regeringen avser att göra. Statsrådet uppgav att regeringen och dess myndigheter fortsätter att arbeta intensivt med att bistå företagen med information och råd om vad det innebär att handla med tredjeländer och vilka regler som gäller i det nya avtalet och hjälper till att reda ut oklarheter. Vidare bistår ambassaden i London och Business Sweden svenska företag på plats i Storbritannien. Statsrådet betonade att regeringen avser att upprätthålla och vidareutveckla de breda och mycket goda relationerna mellan Sverige och Storbritannien för att skapa goda förutsättningar för svenska företag att verka och investera i Storbritannien och för brittiska företag att verka och investera i Sverige.

Den 1 januari 2022 inrättades ett innovations- och forskningskontor vid Sveriges ambassad i London. Kontoret ska utveckla och stärka samverkan mellan Storbritannien och Sverige när det gäller frågor kopplade till regeringens livsvetenskaps-strategi, export- och investeringsstrategin, forsknings- och innovationspropositionen och regeringens strategiska samverkans-program.

WTO

Utskottet har i ett tidigare betänkande om handelspolitik (bet. 2015/16:NU9) beskrivit WTO:s bakgrund och organisation. Här nämns även WTO:s tre huvudavtal (Gatt, Gats och Trips). Det högsta beslutande organet i WTO är den s.k. ministerkonferensen som vanligtvis möts vartannat år och fattar beslut om riktlinjerna för samarbetet. Förhandlingarna i WTO och Doharundan bröt samman i slutet av mars 2011, och sedan dess har det varit ett låst förhandlingsläge. Avtal inom WTO fattas med konsensus och det räcker därmed med att ett av organisationens medlemsländer motsätter sig ett beslut för att blockera det. För att komma vidare med förhandlingarna inom WTO förhandlade man under ministerkonferenserna på Bali (2013), i Nairobi (2015) och i Buenos Aires (2017) om s.k. minipaket där några frågor lyftes ut ur den s.k. Doharundan, vilket ledde till att man kunde nå några överenskommelser både på Bali och i Nairobi. Utsikterna att nå en överenskommelse i Buenos Aires var redan på förhand små, och där nådde man inte några liknande överenskommelser. Sedan i december 2019 saknar WTO möjlighet att hantera överprövningar av handelstvister då USA blockerat beslutet om att utse en ny domare efter det att en av domarna pensionerats. På grund av situationen med covid-19 fick ministerkonferensen som var planerad att äga rum i Nur-Sultan (Kazakstan) den 8–11 juni 2020 ställas in. Ministerkonferensen kunde inte

heller hållas som det var tänkt i december 2021 utan fick än en gång ställas in på grund av pandemin. Den tolfte ministerkonferensen är nu planerad till juni 2022 i Genève där både Schweiz och Kazakstan kommer att stå som värdar.

Klimat- och handelspolitik

I december 2019 överlämnade regeringen proposition 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan till riksdagen. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) övergripande redogjort för propositionens innehåll när det gäller klimat- och handelspolitik. Näringsutskottet yttrade sig över propositionen (yttr. 2019/20:NU6y).

Den europeiska gröna given

I meddelandet Den europeiska gröna given (COM(2019) 640) presenterade kommissionen i december 2019 en första färdplan för de centrala politiska strategier och åtgärder som kommissionen menar krävs för att ställa om EU:s politik och nå visionen om nettonollutsläpp 2050. Meddelandet innehåller ett avsnitt om hur handelspolitiken kan stödja EU:s gröna omställning. Utskottet har övergripande redogjort för innehållet i detta avsnitt i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15). Miljö- och jordbruksutskottet skrev ett utlåtande över kommissionens meddelande (utl. 2019/20:MJU17) och i ett yttrande berörde näringsutskottet bl.a. de handelspolitiska aspekterna i meddelandet (yttr. 2019/20:NU5y).

Regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi

Den 9 juli 2020 beslutade regeringen om en strategi för cirkulär ekonomi och omställningen i Sverige och den 22 januari 2021 publicerades en handlingsplan med utgångspunkt i strategin. I handlingsplanen presenterar regeringen aktuella styrmedel och åtgärder som regeringen har fattat beslut om eller har för avsikt att fatta beslut om. Vidare presenteras åtgärder som beskriver centrala pågående processer inom EU eller globalt där regeringen driver, eller avser att driva, vissa frågor som bedöms vara extra relevanta i omställningen till en cirkulär ekonomi. Flera delar i handlingsplanen är av relevans för den internationella handeln, bl.a. frågor om standardisering.

Förordning om gränsjusteringsmekanism för koldioxid

Kommissionen har föreslagit att det ska införas en förordning om inrättandet av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid för att reglera sådana växthusgasutsläpp som har orsakats av vissa varor som importeras till EU (COM(2021) 564). Syftet är att minska risken för koldioxidläckage. Mekanismen föreslås komplettera EU:s utsläppshandelssystem genom att tillämpa en motsvarande ordning när det gäller import till EU. Mekanismen ska gälla de fem produktgrupperna cement, stål och järn, aluminium, gödselmedel och

el. Den centrala utgångspunkten för planeringen av mekanismen är full kompatibilitet med WTO:s regler och EU:s övriga internationella åtaganden. Avsikten är också att gränsjusteringsmekanismen för koldioxid ska vara en av EU:s tre nya egna medel, vilka kommissionen lade fram ett separat förslag om den 22 december 2021. Förslaget är en del av det s.k. Fit for 55-paketet. Ansvaret för förslaget har tilldelats skatteutskottet.

Skatteutskottet överlade med regeringen om förslaget vid sitt sammanträde den 3 mars 2022 (prot. 2021/22:20) och frågan behandlades i EU-nämnden den 11 mars 2022 inför det kommande samrådet i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor (prot. 2021/22:30). Vid såväl överläggningen som samrådet fick regeringen stöd för förslaget till svensk ståndpunkt. Flera partier anmälde dock avvikande ståndpunkter (M, SD, V, KD, L, MP). I regeringens ståndpunkt framhålls bl.a. att det för att bedriva en effektiv klimatpolitik är angeläget att motverka risken för koldioxidläckage. Bedömningen är att den fria tilldelningen inom EU:s utsläppshandelssystem på sikt inte kommer att kunna motverka ett sådant läckage i takt med att det totala antalet utsläppsätter minskar. Införandet av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid är därför en förutsättning för att EU:s utsläppshandelssystem ska kunna revideras på ett sätt som kan bidra till att Sveriges och EU:s klimatmål uppnås. Därutöver kan en gränsjusteringsmekanism ge aktörer utanför EU incitament att minska sina utsläpp och införa koldioxidprissättning. En gränsjusteringsmekanism bör kombineras med andra WTO-förenliga åtgärder som värnar förutsättningarna för europeisk industri att bidra till global klimatnytta genom export.

Den 15 mars 2022 nådde EU-ländernas finansministrar en överenskommelse i rådet för ekonomiska och finansiella frågor om att inrätta en gränsjusteringsmekanism för koldioxid. Det förslag till förordning som antogs vid mötet innehåller ändringar i kommissionens ursprungliga förslag till förordning, bl.a. när det gäller mekanismens förvaltningsmodell, där myndighetsuppgifterna har överförts från medlemsstatsnivå till EU-nivå. Avsikten är att förordningen ska träda i kraft vid ingången av 2023 och att de förberedelser som hör till den första genomförandefasen ska slutföras före utgången av 2022.

Sveriges export- och investeringsstrategi

I december 2019 fattade regeringen beslut om Sveriges export- och investeringsstrategi. Strategin är framtagen av regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) övergripande redogjort för innehållet i strategin när det gäller målsättningen om en fri, rättvis och hållbar internationell handel.

Energistadgefördraget

Energistadgefördraget (Energy Charter Treaty, ECT) är ett multilateralt fördrag som undertecknades 1991 av ett femtiotal östliga och västliga industri-

länder med syftet att väsentligt öka samarbetet inom energiområdet. Förhandlingarna för att skapa ett rättsligt bindande ramverk för samarbetet slutfördes under 1994 och fördraget godkändes av riksdagen på förslag från regeringen 1996 (prop. 1995/96:98, bet. 1995/96:NU14). Fördraget innehåller regler om handel, investeringar, transitering och samarbete inom energiområdet. Tvister om fördragets tolkning och tillämpning kan hänskjutas till internationellt skiljedomsförfarande eller tvistlösning enligt modell från Gatt. Fördragets investeringskyddsregler, med möjlighet till bindande internationell skiljedom, utformades med avsikten att öka möjligheterna till och intresset för utländska direktinvesteringar inom energiområdet. Fördraget förhandlades fram på EU:s initiativ.

I november 2019 fick en särskild grupp mandat att påbörja förhandlingar om en modernisering av fördraget med målsättning att snabbt kunna nå ett resultat. Den första förhandlingsrundan genomfördes i juli 2020. I början av mars 2022 hölls den elfte förhandlingsrundan. Efter varje förhandlingsrunda publiceras en offentlig kommunikation. Av denna framgår att frågor om investeringskydd och tvistlösningsmekanismen dominerade dagordningen för den elfte förhandlingsrundan. Frågan var även aktuell vid den tolfte förhandlingsrundan som hölls den 19–22 april 2022. Enligt planeringen ska nästa förhandlingsrunda genomföras den 16–20 maj 2022.

Sverige är part i fördraget både i egenskap av enskild stat och som medlem i EU och Euratom. I förhandlingarna talar EU med en röst. Rådet har beordrat kommissionen att inleda förhandlingar om en modernisering av fördraget (COM(2019) 231) och i förhandlingsdirektivet står bl.a. i fråga om investeringskydd att förhandlingarna bör leda till att energistadgefördragets bestämmelser om investeringskydd anpassas till de moderna normer som finns i de avtal som EU och dess medlemsstater nyligen ingått samt till att energistadgefördraget anpassas till de förändringar som skett globalt både politiskt och ekonomiskt (även i energisektorn). Normerna för investeringskydd i det moderniserade energistadgefördraget bör vidare syfta till ett högt investeringskydd och ha bestämmelser som ger rättssäkerhet för parternas investerare och investeringar på varandras marknader. Det moderniserade energistadgefördraget bör vidare uttryckligen ange att de fördragsslutande parterna ska ha rätt att vidta åtgärder för att uppnå legitima allmänna politiska mål. Det moderniserade energistadgefördraget bör därtill innehålla lämpliga normer när det gäller skydd av investerare och investeringar, i linje framför allt med unionslagstiftningen, och här listas bl.a. rätten att reglera. I förhandlingsdirektiven anges också att moderniseringen av de relevanta bestämmelserna om investeringskydd bör ske först när de pågående internationella initiativen för att reformera tvistlösningen (det internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister, ICSID, och den multilaterala investeringsdomstolen, MIC) gett konkreta resultat. I förhandlingsdirektivet ingår även skrivningar om hållbar utveckling och företagens sociala ansvar. Här framgår att det moderniserade energistadgefördraget bör innehålla bestämmelser om bl.a. klimatförändringar och övergång till ren energi, i linje

med de avtal som nyligen ingåtts och EU:s positioner i pågående förhandlingar.

I svaret på en skriftlig fråga om energistadgefördraget av Jens Holm (V) (fr. 2020/21:3568) uppger statsrådet Anders Ygeman att han kommer att fortsätta att verka för att revideringen av energistadgefördraget ska innebära en ambitiös modernisering av fördraget i enlighet med EU:s förhandlingsmandat, vilket bl.a. innebär att det inte ska finnas något tolkningsutrymme i fråga om staters rätt att reglera för att uppnå Parisavtalet och andra miljömål. Statsrådet angav vidare att regeringen står helt bakom EU:s ståndpunkter i de pågående förhandlingarna, vilket omfattar dess strävan att reformera i synnerhet regleringen av investeringsskyddet. Sverige har bl.a. ställt sig bakom EU:s förslag att ta bort och helt fasa ut investeringsskyddet för investeringar i fossila bränslen. Principiellt konstaterar statsrådet att investeringsskyddsavtal är en viktig komponent i Sveriges och EU:s utrikes- och handelspolitik. I detta ligger också att det måste finnas en regelstyrd mekanism för internationell tvistlösning.

Tryggad livsmedelsförsörjning

Den 23 mars 2022 presenterade kommissionen ett meddelande (COM(2022) 133) om att säkra livsmedelstryggheten och öka livsmedelssystemens motståndskraft. I meddelandet konstaterar kommissionen att den ryska invasionen av Ukraina riskerar att få allvarliga konsekvenser för den globala livsmedelstryggheten, i Ukraina men även för många andra länder med livsmedelsunderskott i Afrika, Mellanöstern och västra Balkan. Tillsammans med stigande livsmedelspriser kommer detta sannolikt att öka fattigdomen och instabiliteten i dessa länder. När det gäller tryggad livsmedelsförsörjning i EU konstaterar kommissionen samtidigt att livsmedelstillgången i sig inte står på spel, men däremot tillgången till priser som är överkomliga för låginkomsttagare. Kommissionen påminner om att den nyligen inrättat en ny europeisk mekanism för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser som syftar till att förbättra samordningen mellan europeiska och nationella myndigheter samt berörda länder utanför EU och privata aktörer för att trygga livsmedelstillgången och livsmedelsförsörjningen under kristider. Mekanismen inledde sitt arbete den 9 mars 2022 och kommer att göra en grundlig kartläggning av risker och sårbarheter i EU:s livsmedelskedja, följt av rekommendationer och lämpliga riskreducerande åtgärder. Kommissionen framhåller att en välfungerande inre marknad är grunden för EU:s livsmedelstrygghet och livsmedelssäkerhet, även under den nuvarande krisen. Medlemsländernas leveranskedjor är beroende av varandra och alla omotiverade begränsningar av den inre marknaden kan få oavsiktliga konsekvenser som kan hota EU:s försörjning av säkra livsmedel. Kommissionen motsätter sig starkt medlemsstaternas åtgärder att skydda den inhemska livsmedelsförsörjningen genom att förhindra export. Sådana handelssnedvridande åtgärder är i sig oförenliga med den inre marknaden och kommer enligt kommissionen

att i slutändan ha en negativ inverkan på livsmedelstryggheten. Införandet av krisinstrumentet för den inre marknaden kommer enligt kommissionen ytterligare att stärka unionens beredskap och samordningskapacitet och minska riskerna för omotiverade begräsningar (se vidare om förslaget om ett krisinstrument under avsnittet om EU:s inre marknad). Kommissionen anger vidare att även om krisstödåtgärder är viktiga på kort sikt kan de inte uppfylla behovet av att på lång sikt omorientera livsmedelssektorn mot hållbarhet och motståndskraft. Ett hållbart livsmedelssystem är grundläggande för livsmedelstryggheten. Kommissionen hänvisar till att det pågår ett arbete på detta område. Kommissionen konstaterar vidare att den nuvarande krisen blottlägger hur beroende EU:s livsmedelssystem är av importerade insatsvaror, som t.ex. fossila bränslen, gödselmedel, foder och råvaror, vilket kommissionen menar bekräftar behovet av en grundläggande omorientering av EU:s jordbruk och EU:s livsmedelssystem mot hållbarhet, i linje med den gröna given och den reformerade gemensamma jordbrukspolitiken och med stöd av de åtgärder som föreslås i den långsiktiga visionen för landsbygdsområden. Kommissionen framhåller att motståndskraften i EU:s livsmedelssektor kräver diversifierade importkällor och avsättningsmöjligheter genom en ambitiös och robust handelspolitik, såväl multilateralt som genom handelsavtal. Innehållet i meddelandet diskuterades vid ett rådsmöte den 7 april 2022.

Av regeringens webbplats framgår att statsrådet Anna-Caren Säterberg den 1 mars 2022 träffade Jordbruksverket, Livsmedelsverket och representanter från livsmedelsbranschen för att kartlägga styrkor och möjliga störningar i livsmedelskedjan med anledning av den allvarliga säkerhetspolitiska utvecklingen. Vidare framgår att bedömningen är att Sveriges beredskap är god i nuläget och att den svenska livsmedelskedjan inte är påverkad. Samtidigt kan omvärldsläget snabbt förändras och då behövs en samlad bild av vad ett möjligt försämrat scenario skulle innebära för livsmedelsförsörjningen i Sverige.

Åtgärdsplan för råvaror av avgörande betydelse

Den 3 september 2020 presenterade kommissionen meddelandet Resiliens för råvaror av avgörande betydelse: Att staka ut vägen mot ökad trygghet och hållbarhet (COM(2020) 747). I meddelande framhåller kommissionen dessa kritiska råvarors stora betydelse för EU:s ekonomi och vikten av att stärka en motståndskraftig tillförsel och det öppna strategiska oberoendet. Kommissionen föreslår att detta ska genomföras genom en säker, hållbar och ansvarsfull försörjning av kritiska råvaror, till följd av förbättrad cirkularitet och resurseffektivitet, ökad inhemsk mineralresurskapacitet, diversifierade globala leveranskedjor och minskat importberoende. I meddelandet listar kommissionen 10 åtgärder som den anser behöver vidtas för en tillförlitlig och ostörd tillgång av kritiska råvaror. Bland dessa kan bl.a. noteras starta en industri-driven europeisk råvaruallians och kartlägga försörjningspotential inom EU av

sekundära kritiska råvaror och utveckla strategiska internationella partnerskap. Utskottet överlade med regeringen om den svenska ståndpunkten om kommissionens förslag som regeringen redovisat i faktapromemoria 2020/21:FPM 52 den 11 februari 2021 (prot. 2020/21:23).

Den 29 september lanserade kommissionen den europeiska råvarualliansen (ERMA) som tillsammans med andra aktörer kommer att arbeta med utmaningen att säkra tillgången till hållbara råvaror, avancerade material och industriell bearbetningskunskap. På alliansens webbplats framgår att man kommer att involvera alla relevanta intressenter inklusive industriella aktörer längs värdekedjan, medlemsstater och regioner, fackföreningar, civilsamhället, forsknings- och teknikorganisationer, investerare och icke-statliga organisationer.

EU:s strategi för standardisering

I februari 2022 presenterade kommissionen en EU-strategi för standardisering (COM(2022) 31) som en del av ett standardiseringspaket (COM(2022) 30). Strategins inriktning är att utnyttja det europeiska standardiseringssystemet för att genomföra den gröna och digitala omställningen och stödja den inre marknadens resiliens. Målsättningen med strategin är att uppnå en ökad styrning och bidra till ett globalt ledarskap när det gäller standardisering och då främst inom strategiska områden som vacciner och läkemedel för covid-19, kritiska råvaror, vätgas, cement, halvledare, interoperabilitet samt delning och återanvändning av data. Kommissionen anger att man avser att inrätta samordnande funktioner inom den egna organisationen och ett forum på hög nivå för samråd med intressenterna. Vidare föreslås en översyn av styrningen på det digitala området och ett ökat fokus på inkludering av användare samt små och medelstora företag (SME). Även åtgärder för att underlätta tillgången till standarder aviseras, liksom åtgärder för att främja kunskapen om standardisering. Kommissionen föreslår vissa ändringar i förordning (EU) nr 1025/2012 om europeisk standardisering och öppnar för en eventuell ytterligare översyn av denna.

Gränshinder i handeln med nordiska länder

Kommerskollegium har på regeringens uppdrag genomfört en företagsundersökning för att kartlägga vad som hindrar svensk utrikeshandel (rapport 2016:5). Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2016/17:NU13) redogjort för resultatet av undersökningen. Där framgår bl.a. att det helt dominerande problemet i handeln med Norge är tullhanteringen.

Utskottet har också i tidigare betänkanden redogjort för det arbete som utförs inom ramen för Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet och deras gränskommittéer. Gränshinderrådet har de nordiska regeringarnas uppdrag att bekämpa gränshinder som bromsar jobb och tillväxt i Norden. Gränshinderrådet uppger att de prioriterar de viktigaste gränshindren och sedan försöker driva

fram en lösning hos berörda departement. I oktober 2017 fick Gränshinderrådet ett förstärkt mandat som bl.a. innebär att de nationella representanterna har fått större frihet att agera genom att t.ex. kalla till möten med berörda ministrar, arbetsmarknadens parter och andra aktörer som kan bidra till att lösa gränshindren. Gränshinderrådet lämnar en årlig rapport där det framgår vilka gränshinder som varit prioriterade och vilken status de har, t.ex. om de är borta, om det pågår ett arbete med att ta bort hindren eller om det inte är prioriterat vid berörda departement eller myndigheter.

I verksamhetsrapporten för perioden 1 juli 2020–31 december 2021 framgår att rådets arbete de senaste två åren strukturerats av pandemin och de problem som, till följd av inreserestriktioner och nationella beslut, har drabbat nordbor i deras gränsöverskridande vardag. Totalt 21 rapporter med 121 coronarelaterade störningar har rapporterats vidare till de nordiska regeringarna och andra relevanta aktörer. Trots det stora fokuset på dessa störningar har rådet även arbetat med ordinarie gränshinder. Under perioden har rådet aktivt arbetat med 47 gränshinder och av dessa har 16 avklarats, varav 10 har lösts och sex har avskrivits som olösbare av berörda departement. I rapporten framgår också att ett arbete påbörjades 2020 med Gränshinderrådets nya mandat. Det nya mandatet började gälla 1 januari 2022 och sträcker sig fram till den 31 december 2024. Enligt mandatet ska Gränshinderrådet även fortsättningsvis vara ett oberoende organ och vara pådrivare gentemot de nationella politiska och administrativa systemet för att skapa förutsättningar för en integrerad region där invånare enkelt kan arbeta, flytta, studera och starta företag över gränserna. Vidare konstateras att de senaste årens kriser har påverkat mobiliteten och särskilt medfört utmaningar för de människor som bor i gränsregioner. Gränshinderrådet har därför i sitt mandat fått i uppdrag att, i samarbete med sitt nordiska och gränsregionala nätverk, på kort varsel samla information och uppmärksamma regeringarna på mobilitetsproblem som uppstår i kristider samt föreslå lösningar och stå till förfogande med sin kunskap när så efterfrågas.

Under 2020 publicerade vidare Nordiska ministerrådet rapporten Varuhandel på lika villkor? Tull och moms i Norden ur ett gränshindersperspektiv, som tagits fram på uppdrag av det nordiska Gränshinderrådet. I rapporten illustreras genom tre fallstudier ett antal konkreta problemställningar och lösningsförslag med ett särskilt fokus på gränsregionerna. Fallstudierna bygger bl.a. på inrapporterade gränshinder och företagsintervjuer. Den överordnade slutsatsen är att det finns relativt få gränshinder, begränsningar och problem vid förflyttning av varor inom Norden som beror på tull och skatt. Den största delen av de kvarstående problemen är enligt vad som anförs i rapporten enkelt uttryckt antingen grundläggande svåra att lösa på grund av de ramar som existerande tull- och skatteområden sätter eller av så begränsad samhällsekonomisk betydelse att de inte prioriteras av myndigheterna för närvarande. Det sistnämnda ska dock inte förstås som att det inte kan ha stor betydelse för dem som påverkas. Konkret identifieras tre centrala problemområden där det skulle kunna finnas förutsättningar att förenkla ytterligare i

regelverket. Det gäller importmoms för företag och privatpersoner som saknar momsregistrering, tullhantering vid klareringsexpeditionerna och hanteringen av fysisk försäljning och distansförsäljning över tull- och skatteområdesgränserna. Rapporten innehåller förslag på sex åtgärder inom dessa tre områden.

Utskottet har också i ett tidigare betänkande (bet. 2020/21:NU13) redogjort för att de nordiska samarbetsministrarna under 2020 enats om en konkret fyraårig plan för det nordiska samarbetet med utgångspunkt i den sedan tidigare beslutade 2030-visionen enligt vilken Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region. Planen innehåller bl.a. åtgärder för att motverka gränshinder.

I sammanhanget kan även nättjänsten Solvit nämnas dit företag och personer kostnadsfritt kan vända sig för att få hjälp med problem som de upplever på EU:s inre marknad. I varje EU-land samt i Norge, Island och Lichtenstein finns ett Solvitcentrum som tar emot anmälningar om hinder och lägger dem i en gemensam databas för att sedan analysera problemet och i samarbete med andra sådana centrum och myndigheten i det land där problemet uppstått försöka komma till rätta med det. En lösning på problemet kan vara att myndigheten ändrar sitt agerande, men ett resultat av Solvits arbete kan också vara ett konstaterande att inget EU-rättsligt brott har begåtts. Solvit har inga sanktionsmöjligheter och kan inte tvinga myndigheter att agera i enlighet med vad man kommit fram till.

Riksdagen beslutade våren 2021 om ett tillkännagivande till regeringen med anledning av rekommendationer från Riksrevisionen i en rapport om Kommerskollegiums arbete mot handelshinder (bet. 2020/21:NU11). I enlighet med utskottets förslag efterfrågar riksdagen en uppföljning av Riksrevisionens rekommendationer. I regeringens skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 anger regeringen att Kommerskollegium enligt regleringsbrevet för budgetåret 2022 ska utveckla formerna för arbetet med näringslivet som målgrupp med beaktande av Riksrevisionens rekommendationer om Kommerskollegiums arbete med handelshinder. Myndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras vidtas till Regeringskansliet senast den 31 oktober 2022. Kommerskollegium ska samtidigt redovisa vilka övriga åtgärder som har vidtagits och påbörjats för att hantera Riksrevisionens rekommendationer. Vid rapportering om Solvitcentret enligt 15 § förordningen (2012:990) med instruktion om Kommerskollegium ska relevanta jämförelser göras med kommissionens resultatrapportering i bedömningen av verksamheten. Ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

Handel med sälprodukter

Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) redogjort för bakgrunden till och innebörden av förbudet mot import och försäljning av sälprodukter inom EU som infördes 2009. Våren 2020 beslutade riksdagen på

initiativ av utskottet om ett tillkännagivande om handel med sälprodukter (bet. 2019/20:NU15, rskr. 2019/20:222). Enligt tillkännagivandet ska regeringen ta fram en strategi för att dels söka ett undantag från försäljningsförbudet, dels väcka och driva frågan om att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter. Företrädare för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet förordade att det inte skulle göras ett tillkännagivande.

I januari 2020 höll kommissionen ett möte i expertgruppen för de behöriga förvaltningsmyndigheterna (för Sveriges del Jordbruksverket). Vid mötet deltog bl.a. Danmark, Estland, Finland och Sverige som i samband med en rapport från kommissionen om genomförandet av förordningen om handel med sälprodukter lyft fram ett antal frågor och framfört vissa farhågor, bl.a. med anledning av ett växande sälbestånd. Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2020/21:NU13) redogjort närmare för Sveriges anförande och den efterföljande diskussionen med kommissionen. Kommissionen anförde bl.a. att förordningen var tydlig och att en ändring av förordningen troligen inte skulle godtas, vare sig av rådet eller av Europaparlamentet.

I svaret på skriftliga frågor av Alexandra Anstrell (M) om handelstillstånd för sälprodukter (fr. 2020/21:710) och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) om sälbestånd i Skåne som skadar fiskbestånden (fr. 2021/22:714) den 19 januari 2022 påminde statsrådet Anna-Caren Säterberg om att Sverige mot bakgrund av ett WTO-utslag är bundet av EU-rättens nuvarande utformning att inte sälja sälprodukter inom EU. Statsrådet redogjorde vidare för att regeringen i december 2021 beslutat om ändringar i jaktförordningen (1987:905) som möjliggör för Naturvårdsverket att besluta om licensjakt på gråsäl och knobbsäl. Regeringen har vidare i regleringsbrev för anslag som disponeras bl.a. av Havs- och vattenmyndigheten beslutat att högst 3 miljoner kronor får fördelas till länsstyrelserna för att användas till ersättning för hanteringskostnader för gråsäl som skjutits med stöd av Naturvårdsverkets beslut om skyddsjakt och licensjakt. Statsrådet uppgav slutligen att regeringen undersöker vilka möjligheter som finns att få frågan om att häva EU-förbudet mot handel med sälprodukter på bordet, men att den bedömer möjligheterna att i nuläget lyckas med detta som små.

I regeringens skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 hänvisar regeringen till det gemensamma svaret på två skriftliga frågor som refererats ovan. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om frihandel och protektionism, reformering av WTO, handelsavtal med Taiwan, Mercosuravtalet, handelsrelationen mellan Sverige samt EU och Storbritannien, handeln mellan EU och USA, hållbarhetskrav i handelsavtalen, icke-tariffära handelshinder, handel med gröna varor, gränjusteringsmekanism för koldioxid, handelshinder mellan utvecklingsländer, gränshinder i handeln med nordiska länder och vissa övriga frågor om internationell handel behandlades av utskottet

senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till den förda politiken samt aviserade och pågående insatser.

Som tidigare redogjorts för under avsnittet Handel med sälprodukter beslutade riksdagen på utskottets förslag om ett tillkännagivande med utgångspunkt i motionsyrkanden som behandlades under våren 2020 (bet. 2019/20:NU15).

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Övergripande frågor om frihandel och protektionism
- Reformering av WTO
- Fler frihandelsavtal
- Handelsavtal med Taiwan
- Mercosuravtalet
- Investeringsavtalet med Kina
- Handelsrelationen med Storbritannien
- Handeln mellan EU och USA
- Hållbarhetskrav i handelsavtalen
- Icke-tariffära handelshinder
- Handel med gröna varor
- Gränsjusteringsmekanism för koldioxid
- Handelshinder mellan utvecklingsländer
- Gränshinder i handeln med nordiska länder
- Övriga frågor om internationell handel.

Övergripande frågor om frihandel och protektionism

I flera motioner föreslås olika tillkännagivanden om att regeringen ska verka för ökad frihandel och motverka protektionism. Utskottet kan med anledning av dessa förslag inledningsvis konstatera att det sedan länge finns ett brett stöd i riksdagen för uppfattningen att frihandel i grunden är något positivt och därmed en viktig princip att värna. Utskottet har många gånger, och senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13), uttalat uppfattningen att Sverige även fortsättningsvis bör vara en tydlig röst inom EU och sådana internationella forum som WTO för en öppen och fri handel och för att motverka protektionistiska tendenser. Utskottet står fast vid denna uppfattning och anser att den blir allt viktigare i takt med att protektionismen ökar. Frihandel kan vara en stark välståndsskapande kraft såväl för världens fattigaste länder som för de mer utvecklade länderna. Att värna principen om frihandel är därför både ett globalt och ett svenskt intresse. Samtidigt är det viktigt att framhålla att utvecklingsländernas intressen särskilt måste beaktas i dessa sammanhang. Den globala och rättvisa frihandeln måste försvaras, och det är viktigt att

handeln med länder utanför EU kan bedrivas på öppna och likvärdiga villkor. Utskottet vill vidare understryka vikten av att den fria handeln är hållbar och i linje med Parisavtalet, t.ex. bör standarder utvecklas för att stödja genomförandet av avtalet och även Agenda 2030. Det är också viktigt att de handelsavtal som EU förhandlar fram innehåller ambitiösa hållbarhetskapitel. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut och främja skydd av arbetstagares rättigheter.

Utskottet vill påminna om att riksdagen nyligen beslutat om ett nytt mål för utrikeshandel samt export- och investeringsfrämjande (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:144). En fri, hållbar och rättvis handel är en del i det målet. I motiveringen till förslaget om nytt mål framhöll regeringen bl.a. att den vill främja en fri, hållbar och rättvis handel. Regeringen konstaterade vidare att Sveriges välbefinnande är beroende av en fri och öppen världshandel och anförde att den verkar för en sådan handel.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Reformering av WTO

I flera motioner förordas tillkännagivanden om att regeringen ska verka för en reformering av WTO. I en motion förordas att WTO:s tvistlösningsorgan ska reformeras och att reglerna om mest gynnad nation ska göras mer flexibla för att möjliggöra en större flexibilitet i utvecklingssamarbete och riktat stöd.

Utskottet har tidigare uttryckt sitt stöd för uppfattningen att det finns ett behov av att reformera WTO och att Sverige och EU ska verka aktivt för att stödja WTO och modernisera organisationen (bet. 2020/21:NU13). Ett fungerande multilateralt handelssystem i vilket WTO är en nyckelaktör är av stor betydelse. Som framgår i det föregående har förhandlingsläget länge varit låst i WTO och läget har dessvärre även försämrats under senare tid bl.a. på grund av att USA blockerar tillsättningen av en skiljedomare i WTO:s överprövningsorgan och tidigare även utnämningen av en ny generalsekreterare. Vidare har den ministerkonferens som ursprungligen skulle ägt rum i juni 2020 fått ställas in flera gånger på grund av den pågående pandemin.

WTO har nu en ny generalsekreterare, Ngozi Okonjo-Iweala, och en ministerkonferens är planerad till juni 2022. Utskottets förhoppning är att det kommer att finnas bättre förutsättningar än tidigare, bl.a. med tanke på att det är en annan administration i USA, för att vissa blockeringar kan upphöra och att det öppnar sig en möjlighet att på ett konstruktivt sätt ta sig an frågan om att reformera WTO. Utskottet är samtidigt medvetet om att covid-19-krisen och kriget i Ukraina gör att andra frågor kan komma att hamna högre upp på dagordningen, t.ex. en oro över globala försörjningskedjor och livsmedelskrisen. Oaktat detta noterar utskottet, i likhet med föregående år, att regeringens förda politik ligger i linje med det som efterfrågas av motionärerna. Det framgår bl.a. tydligt av det inspel regeringen gjorde tillsammans med ett antal andra medlemsländer inom ramen för översynen av EU:s handelspolitik. En modernisering av WTO är också en prioriterad fråga för kommissionen, och

är en av de sex områden kommissionen listar som kritiska för att nå EU:s mål inom handelspolitiken på medellång sikt. Utskottet konstaterar att kommissionen anger att den inom WTO ska yrka på antagande av en första grupp med reformer av WTO med inriktning på att förbättra WTO:s bidrag till hållbar utveckling och arbeta för att återupprätta en fullt fungerande WTO-tvistlösning med ett reformerat överprövningsorgan. Därtill noterar utskottet att det finns ett brett stöd inom ministerrådet för WTO och dess modernisering. Utskottet ser därmed inte några skäl för ett tillkännagivande på området.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Fler frihandelsavtal

I de aktuella motionerna förordas tillkännagivanden om att Sverige ska verka för att EU ingår fler frihandelsavtal. Sverige är ett handelsberoende land. En regelbaserad, fri och rättvis handel är därmed av stor vikt och i detta är frihandelsavtal av stor betydelse. Utskottet delar även uppfattningen som framförs i motionerna att frihandelsavtal kan bidra med verktyg för att ställa krav på t.ex. hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och djurskydd.

Utskottet kan konstatera att det av export- och investeringsstrategin framgår att Sverige ska verka för ett ambitiöst resultat när det gäller EU:s frihandelsavtal. Utskottet noterar att detta också är något som regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2022 där den anför att regeringen kommer att agera för att EU förhandlar och ingår fler strategiskt viktiga frihandelsavtal med andra länder och regioner och att de värnar klimat, hälsa, arbetstagares rättigheter och djurvälstånd.

Vid beredningen av liknande motionsförslag förra våren (bet. 2020/21:NU13) kunde utskottet konstatera att regeringen inom ramen för den pågående översynen av EU:s handelspolitik bl.a. framfört till kommissionen att den anser att EU bör verka för att öppna tillträdet till globala marknader bl.a. genom att återuppta förhandlingarna om ett avtal om handel med tjänster (Trade in Services Agreement, Tisa), utöka WTO:s informationsteknikavtal (Ita), förespråka nya plurilaterala avtal för kritiska sektorer, förbättra existerande frihandelsavtal, tillämpa ingångna frihandelsavtal och färdigställa nya frihandelsavtal med strategiska partner. Enligt regeringen fanns det utrymme till förbättring eftersom de avtal EU har i dag endast omfattar ungefär en tredjedel av EU:s handel. Regeringen uttalade därför sitt stöd såväl för att utöka nätverket av frihandelsavtal som att utvärdera och uppdatera existerande avtal. Särskilt framhöll regeringen vikten av regionala frihandelsavtal eftersom deras breda omfattning kan bidra till att stärka motståndskraften i de europeiska leveranskedjorna.

Kommissionen har sedan utskottet senast behandlade liknande motioner presenterat översynen av EU:s handelspolitik (COM(2021) 66). Utskottet konstaterar att ett av de sex områden kommissionen listar som kritiska för att nå EU:s mål inom handelspolitiken på medellång sikt är en förstärkning av EU:s inriktning på att genomföra och verkställa handelsavtal. Kommissionen

framhåller bl.a. vikten av att slutföra pågående förhandlingar. Utskottet noterar att det, som också redovisats i det föregående, har gjorts framsteg i flera avtalsförhandlingar.

Utskottet ser sammantaget mot bakgrund av det anförda inte några skäl för riksdagen att besluta om tillkännagivanden enligt det som förordas.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Handelsavtal med Taiwan

I flera motioner förordas tillkännagivanden om att regeringen ska verka för att EU ingår ett frihandelsavtal med Taiwan. Utskottet har avstyrkt liknande förslag tidigare (bet. 2020/21:NU13). Utskottet vill påminna om att EU:s Kinastrategi från 2016 bekräftar att förbindelserna med Taiwan ska fortsätta utvecklas och att utrikesutskottet uppmanat regeringen att fortsätta utveckla relationerna med Taiwan (bet. 2019/20:UU4). Utskottet kan därtill konstatera att statsrådet Ann Linde under hösten besvarat två skriftliga frågor (fr. 2021/22:20 och 2021/22:79) av Björn Söder (SD) om EU:s relationer med Taiwan. Av svaren framgår bl.a. att regeringen stöder EU:s avsikt att inleda förhandlingar om ett investeringsavtal med Taiwan. Statsrådet konstaterade vidare att såväl Sverige som EU har goda förbindelser med Taiwan på många områden och delar en gemensam övertygelse om demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Utbyten finns inom frågor som mänskliga rättigheter, handel, klimatfrågor och innovationer.

Utskottet konstaterar att Europaparlamentet den 21 oktober 2021 antog en resolution om EU:s relation till Taiwan (P9_TA(2021)0431) där det bl.a. rekommenderas att EU snarast inleder en konsekvensbedömning, ett offentligt samråd och ett sonderingsförfarande beträffande ett bilateralt investeringsavtal med de taiwanesiska myndigheterna, som förberedelse för förhandlingar om att fördjupa de bilaterala ekonomiska banden.

Sammantaget ser utskottet mot bakgrund av det anförda inte skäl att förorda några tillkännagivanden enligt det som förordas.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Mercosuravtalet

I motion 2021/22:2389 (SD) yrkande 12 förordas ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för en skyndsamt ratificering av Mercosuravtalet. Rakt motsatta uppfattningar förs fram i motionerna 2021/22:443 (V) yrkande 7 och 2021/22:4069 (MP) yrkande 2 enligt vilka regeringen ska verka för att stoppa handelsavtalet med Mercosur och kräva bindande klimat- och miljöåtaganden för fortsatta förhandlingar respektive att Sverige och EU inte skriver under avtalet så länge regnskogen skövlas och människor fördrivs från sina hem.

Utskottet avstyrkte liknande förslag våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Vid det tillfället konstaterade utskottet bl.a. att kommissionen aviserat att den kommer att föra en dialog med Mercosurländerna om ytterligare åtaganden vad gäller hållbarhetsfrågor för att förbättra förutsättningarna för en ratificering.

Som framgår i det föregående pågår ett arbete för att förhandla ytterligare åtaganden som är tänkta att ingå i ett s.k. sidoinstrument till avtalet. Utskottet noterar att regeringen i grunden är positivt inställd till avtalet, men också är oroad över utvecklingen i Amazonas. Utskottet anser att riksdagen i detta läge varken bör uttala sig till förmån för att regeringen ska verka för en skyndsamt ratificering eller att handelsavtalet stoppas. Förslagen bör således lämnas utan åtgärd. Utskottet vill dock i sammanhanget framhålla vikten av att de handelsavtal som EU ingår innehåller ambitiösa åtaganden när det gäller hållbarhet och att ingångna avtal följs upp.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Investeringsavtalet med Kina

I motion 2021/22:2389 (SD) yrkande 17 förordas att regeringen ska verka för att Kina, efter en potentiell ratificering av CAI, upprätthåller sin del av avtalen och att europeiska intressen värnas. I motionerna 2021/22:3971 (L) yrkande 6 och 2021/22:3996 (L) yrkande 27 framhålls att den principöverenskommelse om investeringsavtal som EU och Kina har nått måste omförhandlas innan processen kan fortsätta. Gemensamt för alla tre motioner är att motionärerna uttrycker en oro när det gäller Kinas tidigare agerande i fråga om ingångna avtal och regimens pågående kränkningar av mänskliga rättigheter.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att inte vara naiv och ser också allvarligt på situationen för de mänskliga rättigheterna i bl.a. Xinjiang. Utskottet konstaterar att statsrådet Anna Hallberg i svaret på flera skriftliga frågor (fr. 2020/21:2352 (SD), 2020/21:2331 (M) och 2020/21:2329 (M)) bl.a. anför när det gäller CAI att avtalet utgör ett viktigt framsteg för ett ökat marknadstillträde, för en mer jämn spelplan och för främjandet av hållbarhetsfrågor och mänskliga rättigheter och är ett bidrag till en fungerande global handelsordning. Vidare framhöll statsrådet att avtalet i sig för med sig nya verktyg för granskning och uppföljning, samtidigt som avtalet inte kommer att förändra Kina i grunden. Utskottet noterar särskilt att statsrådet underströk att EU:s ansträngningar att påverka Kina i riktning mot ökad öppenhet, regelbaserade marknadsvillkor, hållbar utveckling och en ökad respekt för de mänskliga rättigheterna även fortsättningsvis måste bedrivas med kraft. Utskottet delar denna uppfattning. Utskottet anser inte att riksdagen i nuläget bör vidta några åtgärder med anledning av de aktuella förslagen till tillkännagivanden.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Handelsrelationen med Storbritannien

I flera motioner framhålls att Sverige även fortsättningsvis ska verka för goda handelsrelationer med Storbritannien. Som utskottet tidigare uttalat (bet. 2020/21:NU13) är Storbritanniens utträde ur EU en stor förlust för EU och innebär oundvikligen en försämring för svenska företag jämfört med om Storbritannien hade fortsatt vara en del av den inre marknaden. Med det sagt

måste fokus framöver givetvis var att skapa en så bra handelsrelation mellan Storbritannien och EU som möjligt. Det är därför av stor betydelse att det finns ett handelsavtal på plats som innebär en bättre förutsägbarhet för svenska medborgare och företag och ger förutsättningar för att bygga en god handelsrelation mellan parterna i framtiden än vad som varit fallet utan ett avtal. Storbritannien är en av Sveriges viktigaste handelspartner, och utskottet konstaterar att regeringen bl.a. i export- och investeringsstrategin uttalat att den avser att fortsätta arbeta för att den nära handelsrelationen med Storbritannien vidmakthålls. Som beskrivits i det föregående noterar utskottet att det i år inrättats ett innovations- och forskningskontor vid Sveriges ambassad i London som bl.a. ska utveckla och stärka samverkan mellan Storbritannien och Sverige när det gäller frågor kopplade till export- och investeringsstrategin.

Vidare noterar utskottet att kommissionen i sin översyn av handelspolitiken (COM(2021) 66) anför att EU ser fram emot ett nära samarbete med Storbritannien för att utnyttja hela potentialen i handels- och samarbetsavtalet. Kommissionen avser också lägga fram en specifik lagstiftningsakt som behövs för att genomdriva bl.a. handelsrelaterade bestämmelser i handels- och samarbetsavtalet mellan parterna. Utskottet vill i sammanhanget även nämna den särskilda EU-fond som inrättats för att kompensera för och motverka negativa konsekvenser på flera områden som uppstår till följd av Storbritanniens utträde ur unionen, den s.k. brexitjusteringsreserven.

Utskottet ser mot bakgrund av det som anförts ingen anledning för riksdagen att rikta några tillkännagivanden till regeringen i enlighet med det som förordas i motionerna.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Handeln mellan EU och USA

I flera motioner framhålls behovet av att stärka handelsrelationen mellan EU och USA. Utskottet har flera gånger tidigare behandlat liknande förslag. Senast var våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet delar uppfattningen som kommer till uttryck i motionerna att USA är en viktig partner för Sverige och att handelsrelationerna mellan länderna har stor betydelse för svensk ekonomi. Utskottet ser därför positivt på att EU:s handelsrelation med USA under 2021 utvecklades i en positiv riktning. I samband med toppmötet den 15 juni 2021 inrättades ett bilateralt handels- och teknikråd (TTC). Syftet är att fördjupa och bredda den transatlantiska handels- och investeringsrelationen, undvika nya handelshinder och samarbeta om nya standarder där det är möjligt. Det är också positivt att EU och USA under 2021 kom överens om att dels slopa de tullar som tillämpats i samband med WTO-tvisten om europeiskt och amerikanskt statsstöd till flygplanstillverkarna Airbus och Boeing, dels en lösning när det gäller handelskonflikten kring tullar på stål och aluminium.

När det gäller förhandlingar om ett handelsavtal konstaterar utskottet att det finns ett förhandlingsmandat för kommissionen att inleda förhandlingar med

USA om två avtal, som redovisats i det föregående, och att förhandlingsmandatet för TTIP är att betrakta som obsolet.

Utskottet noterar att flera motionärer framhåller vikten av att samarbetet inom TTC omfattar fria dataflöden och ett avtal om AI. Som framgår i det föregående har AI identifierats som ett av nyckelområdena för samarbete inom TTC. Frågan hanteras i en särskild arbetsgrupp och utskottet noterar att det även finns arbetsgrupper för frågor som rör dataförvaltning och tekniska och en för främjande av små och medelstora företags tillgång till och användning av digitala verktyg. Nästa möte i TTC ska hållas i Frankrike den 15–16 maj 2022.

Avslutningsvis noterar utskottet att det inför rådet för utrikes frågor (handel) i november 2021 fanns ett enhälligt stöd i EU-nämnden för regeringens förslag till svensk ståndpunkt när det gäller handelsrelationerna mellan EU och USA (prot. 2021/22:11). Av de stenografiska uppteckningarna från EU-nämndens möte framgår att regeringen på olika sätt undersöker hur Sverige kan få en roll i TTC eftersom det är högt prioriterat. Utskottet kommer med stort intresse att följa utvecklingen på området och anser sammantaget att några tillkännagivanden enligt det som förordas i motionerna inte är motiverat.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Hållbarhetskrav i handelsavtalen

I flera motioner framförs olika förslag om krav på och uppföljning av hållbarhetskrav i EU:s handelsavtal. Utskottet har behandlat liknande förslag tidigare, senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet vill inledningsvis påminna om att det sedan länge är utskottets uppfattning att frihandelsavtal inte får leda till sänkta nivåer när det gäller hälsa, miljö, djurskydd och säkerhet. De får inte heller leda till att de sociala, fackliga och ekonomiska rättigheterna i Sverige eller EU urholkas. EU behöver fortsätta att bedriva en progressiv handelspolitik, som bidrar till miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet, liksom till arbetet mot klimatförändringar och för Agenda 2030. De positiva effekterna av en öppen och fri handel ska komma kvinnor och män till del i samma utsträckning.

Som utskottet tidigare redogjort för (bet. 2020/21:NU13) har regeringen inom ramen för översynen av EU:s handelspolitik bl.a. framhållit att ett effektivt genomförande och upprätthållande av handelsavtalens hållbarhetskapitel är en nyckel för att handeln ska kunna bidra till en hållbar utveckling. Även om detta i första hand bör bygga på dialog och samarbete noterar utskottet att regeringen framhöll att tvistlösningsförfaranden utan tvekan bör inledas om en handelspartner konsekvent inte uppfyller sina åtaganden. Vidare uppmanades kommissionen att förbättra och utveckla användandet av s.k. hållbarhetsutredning, påbörja utredningarna redan innan förhandlingar om frihandelsavtal påbörjas och sedan färdigställa dem tidigt under förhandlingarna. Vidare bör de omfatta en lista med kritiska områden som man bör återkomma

till, och resultaten av hållbarhetsutredningarna bör användas som utgångspunkt för en förstärkt dialog och samarbete inom frihandelsavtalet.

Utskottet konstaterar att kommissionen i översynen av handelspolitiken (COM(2021) 66) uttalar att den ska förstärka hållbarhetsdimensionen i befintliga och kommande avtal vid genomförandet av alla avsnitt. Den ska vidare förstärka verkställandet av åtaganden om handel och hållbar utveckling på grundval av klagomål som framförts till Chief Trade Enforcement Officer. Därtill anger kommissionen att den ska överväga ytterligare åtgärder inom ramen för en förhandsgranskning under 2021 av handlingsplanen i 15 punkter för ett effektivt genomförande av kapitlen om handel och hållbar utveckling i handelsavtal. Granskningen kommer bl.a. att täcka in övervakningsmekanismer och möjligheten till sanktioner vid bristande efterlevnad. Som framgår i det föregående har kommissionen under 2021 genomfört ett samråd i frågan, och som en del av översynen initierade kommissionen också en oberoende studie för att kartlägga och jämföra olika tillvägagångssätt för genomförande och upprätthållande av hållbarhetsbestämmelser i förhållande till ett antal länder. Utskottet noterar att rapporten publicerades i februari 2022.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att Sverige ska vara pådrivande i hållbarhetsfrågor inom den internationella handeln. I likhet med tidigare år konstaterar utskottet att regeringen också har gett uttryck för en sådan ståndpunkt och som utskottet också redogjort för här. Utskottet ser mot bakgrund av ovanstående ingen anledning för riksdagen att ta några initiativ på området.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Icke-tariffära handelshinder

I ett par motioner förordas att Sverige ska vara pådrivande för att motverka att EU:s handelsavtal innehåller icke-tariffära handelshinder. Utskottet vill inledningsvis framhålla att det inte har någon annan uppfattning än motionärerna i denna fråga. Utskottet konstaterar att det av export- och investeringsstrategin framgår att Sverige ska verka för att EU:s handelspolitik bidrar till att tullar sänks och andra handelshinder avvecklas, och i WTO-förhandlingar driva på för att generellt avskaffa tullar och handelshinder. Vidare konstaterar utskottet att kommissionens förhandlingsmandat när det gäller nu pågående förhandlingar med Nya Zeeland och Australien fastslår att avtalet ska behandla handelsrelaterade regleringsfrågor och icke-tariffära hinder. I mandatet framhålls bl.a. att prioritet bör ges till bestämmelser och förfaranden som bör inkluderas för att säkerställa eliminering av omotiverade icke-tariffära handelshinder. Avtalet bör också förhindra att nya icke-tariffära och andra onödiga handelshinder uppstår i framtiden. Utskottet ser sammantaget inte något behov av ett tillkännagivande.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Handel med gröna varor

I flera motioner framförs förslag om att regeringen ska driva frågan om avskaffade eller sänkta tullar på miljövänliga varor och klimatviktiga komponenter. Utskottet kan inledningsvis konstatera att det av export- och investeringsstrategin framgår att Sverige i WTO-förhandlingar avser driva på för att generellt avskaffa tullar och handelshinder inklusive för klimatvänliga varor, tjänster och teknik, så att dessa kan bidra till att öka takten i klimatomställningen. När utskottet behandlade liknande förslag våren 2021 (bet. 2020/21:NU13) konstaterade utskottet att regeringen inom ramen för den då pågående översynen av EU:s handelspolitik framfört att kommissionen bör ta initiativ till multilaterala förhandlingar för att avskaffa tullar på gröna varor och tjänster. Kommissionen har därefter presenterat översynen (COM(2021) 66) i vilken den bl.a. framhåller att ett förbättrat multilateralt ramverk behövs för att underbygga den gröna omställningen till en klimatneutral, miljövänlig och motståndskraftig ekonomi. Kommissionen anger att EU ska samverka med likasinnade länder och sträva efter en kraftfull miljöagenda inom WTO. Som en del av denna strävan ska EU bl.a. föra fram ett initiativ för liberalisering av utvalda varor och tjänster. Utskottet vill i likhet med tidigare år framhålla vikten av att regeringen med kraft fortsätter att driva frågan om att avskaffa tullar och handelshinder för gröna varor och tjänster och verkar för att återuppta förhandlingarna om ett multilateralt avtal på området.

I ett par motioner förordas vidare att regeringen verkar för att miljöteknik ges liknande undantag som finns inom Tripsavtalet när det gäller livsbesparande mediciner, detta för att underlätta tekniköverföring till utvecklingsländer. Utskottet har även behandlat sådana förslag tidigare (senast i yttr. 2019/20:NU6y). Utskottet vill liksom då framhålla vikten av att utvecklingsländer får tillgång till ny, energieffektiv teknik. Ökad tillgång till modern miljöteknik är centralt för att dessa länder ska kunna minska utsläppen samtidigt som de utvecklas hållbart. Utskottet delar därför även fortsättningsvis motionärernas uppfattning att det är bekymmersamt att utvecklingsländerna i dag ofta inte har råd med den modernaste och miljövänligaste tekniken. Utskottet har tidigare noterat diskussioner inom ramen för WTO för att hitta en lösning på detta problem. Utskottet tvingas dessvärre konstatera att diskussionerna, i likhet med mycket annat inom ramen för WTO-samarbetet, tycks ha avstannat. Utskottet vill i likhet med tidigare betona vikten av att fullfölja åtagandena om tekniköverföring inom ramen för Agenda 2030 och noterar det arbete som pågår inom ramen för den gröna klimatfonden och centret för tekniköverföring i Köpenhamn (Climate Technology Centre and Network, CTCN). Utskottet vill även framhålla betydelsen av att söka politiska lösningar som inte innebär att patentsystemet undermineras, vilket annars skulle riskera att leda till att viktiga innovationer uteblir eftersom utvecklingen av miljöteknik kräver stora investeringar i forskning och utveckling och ett visst risktagande.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Gränsjusteringsmekanism för koldioxid

I motion 2021/22:3684 (C) yrkande 26 anförs att Sverige ska verka för en koldioxidjusteringsmekanism i EU som är förenlig med WTO-regelverket, minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och stärker ambitionerna för utsläppsminskningar såväl inom EU som internationellt. I motion 2021/22:4217 (KD) yrkande 56 framhålls vikten av att regeringen i utformningen av en koldioxidjusteringsmekanism för Sveriges talan med både frihandel och klimat som styrande ingångsvärden.

Den 15 mars 2022 nådde EU:s finansministrar en överenskommelse om förordningen om en gränsjusteringsmekanism för koldioxid (CBAM). Utskottet noterar samtidigt att vissa frågor fortfarande är utestående som är nära kopplade till CBAM men som inte ingår i utkastet till förordning. Detta rör bl.a. lämpliga lösningar på frågan om begränsningar av potentiellt koldioxidläckage från export så att den ekonomiska effektiviteten, miljöintegriteten och WTO-förenligheten för CBAM säkerställs.

Som redovisats i det föregående hade riksdagens partier lite olika uppfattningar i såväl skatteutskottet som EU-nämnden om vilken ståndpunkt Sverige skulle driva i förhandlingarna vid det nyss nämnda rådsötet. Oaktat detta kan utskottet konstatera att det finns en enighet när det gäller vikten av att CBAM utformas så att den är förenlig med WTO:s regelverk, minskar risken för koldioxidläckage och främjar en rättvis konkurrens. Utskottet delar därmed uppfattningen att såväl frihandel som klimat är viktiga värden att beakta i utformningen av mekanismen. Utskottet ser emellertid inte behov av några tillkännagivanden i enlighet med det som förordas i motionerna.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Handelshinder mellan utvecklingsländer

I ett par motioner förordas att Sverige ska verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshinder mellan utvecklingsländer. Utskottet har tidigare (bet. 2020/21:NU13) avstyrkt ett liknande förslag med hänvisning till det pågående arbetet i EU med att ta fram en ny övergripande strategi med Afrika (Afrikanska unionen, AU). Som utskottet då konstaterade omfattar strategin bl.a. frågor som rör handel både inom den afrikanska kontinenten och mellan EU och Afrika. EU:s institutioner har uttalat att de är redo att dela med sig av sina erfarenheter av en tullunion och en inre marknad. Utskottet konstaterar att stats- och regeringscheferna för EU och AU möttes den 17–18 februari 2022, och som framgår i det föregående enades ledarna om en gemensam vision för ett förnyat partnerskap. I likhet med förra året välkomnar utskottet en utökad samverkan mellan EU och AU och det arbete som pågår. Utskottet konstaterar i sammanhanget att handel inleddes under AFCFTA den 1 januari 2021 men att det fortfarande pågår förhandlingar om villkoren för denna handel. Motionsförslagen kan därmed lämnas utan åtgärd.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Gränshinder i handeln med nordiska länder

Problem med handelshinder mellan Sverige och de nordiska grannländerna framhålls i några av motionerna. Utskottet har återkommande behandlat liknande förslag. Senast var i betänkandet om handelspolitik våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet vill nu, liksom då, inledningsvis framhålla att det inte är av en annan uppfattning än motionärerna när det gäller vikten av att avlägsna handelshinder mellan de nordiska länderna, inte minst Sverige och Norge, och motverka att nya uppstår. Utskottet har avstyrkt förslagen till tillkännagivanden genom att påminna om att det pågår ett arbete på området med den inriktning som efterfrågas i motionerna, bl.a. inom Gränshinderrådet och genom Solvit. Utskottet konstaterar att detta arbete är pågående och att Gränshinderrådet har fått ett nytt mandat som sträcker sig fram till perioden 31 december 2024 som bl.a. omfattar ett arbete vid eventuella kristider. Som utskottet också redogjort för i det nyss nämnda betänkandet har det inom ramen för det nordiska samarbetet tagits fram en fyraårig handlingsplan med utgångspunkt i 2030-visionen enligt vilken Norden bl.a. ska bli världens mest integrerade region. Handlingsplanen omfattar bl.a. åtgärder som ska underlätta för företagare och motverka gränshinder. Utskottet vill därtill påminna om riksdagens tillkännagivande till regeringen när det gäller Kommerskollegiums arbete mot handelshinder (bet. 2020/21:NU11, rskr. 2020/21:172) och det uppdrag som myndigheten har fått med anledning av tillkännagivandet som redovisats i det föregående. Utskottet konstaterar att Kommerskollegium ska redovisa uppdraget senast den 31 oktober 2022. Utskottet anser sammantaget därmed att motionsyrkandena kan avslås av riksdagen.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Övriga frågor om internationell handel

Utskottet har här att behandla olika förslag som syftar till att stärka Sveriges handelspolitiska intressen och målet om en fri, hållbar och rättvis internationell handel. Coronapandemin och kriget i Ukraina har orsakat och orsakar i första hand stort mänskligt lidande och död men påverkar också världshandeln på olika sätt.

Pandemin har på många håll förstärkt de redan tilltagande protektionistiska tendenserna. Samtidigt har pandemins effekter på världshandeln bidragit till en accelererande omställning mot att möta de hållbarhetsrelaterade utmaningarna. Utskottet vill i det sammanhanget understryka vikten av att regeringen outröttligt söker olika vägar för att uppnå en fri, hållbar och rättvis internationell handel och motverkar protektionism. I detta spelar det multilaterala handelssystemet en viktig roll. Utskottet konstaterar vidare att kriget i Ukraina tydliggjort att handelspolitik inte längre bara används som ett medel för att skapa välstånd utan också för att utöva makt på en geopolitisk arena.

I flera motioner förordas att regeringen ska vara pådrivande för att regler inom WTO följs och värna den regelbaserade ordningen för internationell

handel. Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av regelefterlevnad och en regelbaserad internationell handel. Utskottet har i tidigare ställningstaganden till viss del också redan berört dessa frågor men vill tillägga att regeringen i översynen av EU:s handelspolitik betonat att det multilaterala handelssystemet inom WTO är grunden för den regelbaserade handeln och att det finns ett behov av att stärka detta system. Utskottet kan också konstatera att WTO är en prioriterad fråga för kommissionen. Utskottet har redan tidigare behandlat förslag om reformering av WTO och anser att riksdagen även kan avslå övriga förslag om WTO som utskottet har att behandla här med hänvisning till kommissionens och regeringens pågående arbete.

Vikten av internationella standarder framhålls också i flera motioner. Utskottet kan med anledning av dessa förslag konstatera att kommissionen nyligen presenterat en standardiseringsstrategi (COM(2022) 30). Strategin syftar till att stärka den inre marknadens motståndskraft, hantera EU:s strategiska beroenden och påskynda den gröna och digitala omställningen. Utskottet konstaterar att regeringen för närvarande analyserar förslaget och avser verka för att arbetet med strategin leder till en effektiv och intressentdriven europeisk standardisering som stöder hållbar utveckling, den gröna och digitala omställningen och främjar innovation (fakta-PM 2021/22:FPM66). Utskottet noterar också att regeringens principiella ståndpunkt är att förslagen inte får innebära avvikelser från standardiseringens grundprinciper. Utskottet kommer att få anledning att återkomma till förslaget och anser att det inte finns anledning för riksdagen att vidta några åtgärder mot bakgrund av motionsförslagen.

I motion 2021/22:2389 (SD) yrkande 2 påtalas vikten av att motverka en snedvriden konkurrens och i yrkandena 7 och 8 förordas vidare tillkännagivanden om inriktningen för och innehållet i handelsavtal. Utskottet har redan tidigare framhållit vikten av att motverka protektionism och verka för en fri, rättvis och hållbar handel. Med anledning av det som framhålls i dessa motioner vill utskottet även framhålla följande. Utskottet vill påminna om den analys som Kommerskollegium gjort av hur industrisubventioner används av regeringar i EU, Kina och USA som utskottet redogjorde för förra året när det behandlade ett likalydande förslag (bet. 2020/21:NU13). Myndighetens slutsats är att regelverket behöver moderniseras och framför allt att transparensen behöver öka. Utskottet vill i sammanhanget påminna om att det redan tidigare framhållit vikten av regelefterlevnad inom WTO. Utskottet noterar också att kommissionen i översynen av handelspolitiken anför att den kommer att fortsätta att använda skyddsinstrument på ett fast sätt så att den europeiska industrin inte utsätts för illojal handel och att detta också omfattar att spåra nya former av subventionering från tredjeländer.

I motion 2021/22:3692 (M) yrkande 3 efterfrågas en uppföljning av handelsavtalet mellan EU och Storbritannien och i motion 2021/22:3774 (M) yrkande 17 förordas att regeringen ska återkomma till riksdagen med en skrivelse om hur handelsrelationen mellan Sverige och Storbritannien har utvecklats efter brexit. Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna, och menar alltså att det är angeläget att såväl följa upp handelsavtalet som att

följa hur handelsrelationen till Storbritannien utvecklas. Utskottet förutsätter att även regeringen och kommissionen har ett intresse av dessa frågor och anser därmed inte att det är motiverat med tillkännagivanden i enlighet med det som föreslås. Det gäller även enligt utskottet motion 2021/22:2389 (SD) yrkande 14 om att Sverige inom ramarna för multilaterala samarbeten ska stå upp mot den kinesiska regimen. Utskottet konstaterar att regeringen i en skrivelse till riksdagen (skr. 2019/20:18) har redogjort för det förhållningssätt som regeringen arbetar efter i frågor som rör Kina. Utskottet anser att det regeringen ger uttryck för i skrivelsen väl svarar upp mot det som motionären efterfrågar. Här kan t.ex. nämnas att regeringen, i första hand genom EU, och i samverkan med likasinnade kommer att ställa krav på att Kina följer sina folkrättsliga förpliktelser och tar ansvar för regelbaserat multilateralt samarbete och agerande i enlighet med folkrätten. Regeringen kommer att värna vedertagna normer och värderingar i den regelbaserade världsordningen. Utskottet anser inte heller att riksdagen bör vidta några åtgärder i enlighet med det som efterfrågas i motion 2021/22:2553 (SD) yrkande 2 om möjligheterna till handel i Arktis. Även här konstaterar utskottet att regeringen överlämnat en skrivelse till riksdagen (skr. 2020/21:7) med en strategi för den arktiska regionen som även omfattar ett avsnitt om hållbar ekonomisk utveckling samt svenska näringslivsintressen där handel berörs.

I motion 2021/22:4199 (L) yrkande 93 framhålls vikten av att stärka frihandeln för att säkra internationella leveranser av livsmedel under kris. I motionerna 2021/22:3775 (M) yrkande 8 och 2021/22:3776 (M) yrkande 17 framförs vidare att Sverige bör verka för att EU:s medlemsstater upprättar gemensam beredskap av särskilt kritiska importprodukter och utvecklar samarbeten som den europeiska råvarualliansen. I yrkandena 9 respektive 19 i de två sistnämnda motionerna föreslås därtill att Sverige verkar för att kommissionen kontinuerligt analyserar potentiella sårbarheter i viktiga värdekedjor. Utskottet instämmer i att de frågor motionärerna lyfter är angelägna, och dessvärre står världshandeln inför att hantera en livsmedelskris i detta nu med anledning av kriget i Ukraina. Utskottet noterar att regeringen i nuläget inte ser någon direkt påverkan på den svenska livsmedelskedjan, men framhåller samtidigt att omvärldsläget snabbt kan förändras. För andra länder är situationen mer akut. Utskottet konstaterar att det pågår ett arbete inom EU när det gäller sårbarhet vid framtida kriser, kritiska importprodukter och livsmedelsförsörjning i linje med det som efterfrågas i motionerna som redovisas i det föregående och i avsnittet om EU:s inre marknad.

I motion 2021/22:3692 (M) yrkande 30 efterfrågas tydliga regler för geografiska ursprungsbeteckningar som inte innebär ökad protektionism. Utskottet behandlade ett likalydande förslag våren 2021 (bet. 2020/21:NU13) och vill även i år framhålla att det delar motionärernas beskrivning att värdekedjorna inom allt fler områden blir alltmer komplexa. Detta sker samtidigt som viktiga frågor om t.ex. en varas ursprung och innehåll kvarstår, inte minst ur ett konsumentperspektiv. Utskottet noterar att regeringen i den tidigare omnämnda handlingsplanen för cirkulär ekonomi framhåller att den

ska främja en tydlig och lättillgänglig information om produkters innehåll, ursprung och miljöpåverkan och hur de kan återvinnas och tas om hand. Vidare framgår av handlingsplanen att regeringen inom ramen för EU-arbetet avser att verka för att s.k. produktpass införs och att de får en utformning som stämmer med den fria rörligheten för varor och gemensamma principer för internationell handel. Utskottet kan konstatera att kommissionen nyligen presenterat ett förslag till förordning om ekodesign för hållbara produkter i vilken kommissionen föreslår att digitala produktpass ska vara norm för alla produkter som regleras enligt förordningen. Utskottet noterar vidare att kommissionen också nyligen presenterat ett förslag till förordning om skydd av geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter (COM(2022) 174).

I motion 2021/22:3247 (C) yrkandena 23 och 24 förordas att Sverige ska arbeta för att EU tilldelar afrikanska länder samma fördelar gällande ursprungsregler och tullfrihet, även för jordbruksprodukter, och arbeta för att EU börjar förhandla om ett ekonomiskt partnerskap med African Continental Free Trade Area (AFCFTA). Utskottet har redan tidigare i betänkandet välkomnat en utökad samverkan mellan EU och AU och det arbete som pågår. Utskottet vill i sammanhanget också framhålla initiativet Step som regeringen lanserade i slutet på oktober 2021 där bistånds- och handelspolitiken arbetar tillsammans för att bidra till en hållbar återhämtning efter pandemin och för att utveckla långsiktiga ekonomiska relationer med låg- och medelinkomstländer.

När det gäller handel med sälprodukter som tas upp i ett par motioner vill utskottet påminna om att riksdagen våren 2020 riktade ett tillkännagivande till regeringen i frågan. Utskottet konstaterar att regeringen nyligen redogjort för riksdagen (skr. 2021/22:75) att man undersöker vilka möjligheter som finns att ta upp frågan om att häva EU-förbudet mot handel av sälprodukter, men att man bedömer möjligheterna att i nuläget lyckas med detta som mycket små. Utskottet ser inte några skäl att rikta ett förnyat tillkännagivande till regeringen.

I några motioner framförs vikten av att beakta olika hållbarhetsaspekter och demokratiska aspekter i handelspolitiken, det handlar bl.a. om att ta bort hinder för handel med återbrukande produkter och återvunna material, att djurskydd och djurhälsa ska vara en uttalad del i handelsavtal, att det globala handels-systemet reformeras så att internationella handelsavtal ger ökad effekt för social och miljömässig hänsyn och standarder i den globala produktionen. Vidare framhålls att framtida förhandlingar om handelsavtal ska vara mer transparenta, att regeringsrepresentanter och frivilligorganisationer ska vara huvudsakliga förhandlare och att multinationella storföretags inflytande i förhandlingarna ska minska. Därtill anförs att det överordnade målet för svensk handelspolitik bör vara att bidra till minskade klyftor inom och mellan länder samt ökad jämställdhet och hållbar utveckling samt att regeringen ska verka för att lämna det internationella energistadgefördraget. Utskottet vill med anledning av dessa motioner inledningsvis påminna om att det mål för

utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande som riksdagen beslutat är en fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. Utskottet vill vidare hänvisa till vad det tidigare anfört när det gäller förslagen om hållbarhetskrav i handelsavtal och standarder. Utskottet vill därtill framhålla vikten av transparens i frihandelsavtalsförhandlingar och att involvera civilsamhället i förhandlingar och genomförandet av avtal som trätt i kraft. Detta var också något utskottet framhöll i sitt yttrande (yttr. 2017/18:NU4y) till utrikesutskottet i samband med godkännandet av frihandelsavtalet med Kanada. Öppna och inkluderande beslutsprocesser kan enligt utskottet bidra till att de blir mer effektiva. När det gäller energistadgefördraget konstaterar utskottet att det pågår förhandlingar om att modernisera fördraget och att kommissionens förhandlingsmandat bl.a. innebär att det inte ska finnas något tolkningsutrymme avseende staters rätt att reglera för att uppnå Parisavtalet och andra miljömål. Sverige har bl.a. ställt sig bakom EU:s förslag att ta bort och helt fasa ut investeringskyddet för investeringar i fossila bränslen. Sammantaget anser utskottet att det pågår ett arbete i linje med det som efterfrågas i motionerna.

I motion 2021/22:3038 (SD) yrkande 2 förordas att regeringen ska verka för att EU-baserade kärnbränslebolag får möjlighet att verka på den ryska marknaden. Utskottet vill inledningsvis påminna om att motionen väcktes under allmänna motionstiden som inföll under hösten 2021, dvs. före Rysslands invasion av Ukraina. Utskottet konstaterar att samarbetet inom EU:s bilaterala partnerskaps- och samarbetsavtal med Ryssland för närvarande är avbrutet och att sanktioner starkt begränsar handeln. Riksdagen bör således avslå förslaget.

I motion 2021/22:3692 (M) yrkande 3 förordas att regeringen ska ta fram en agenda för hur Sverige bäst kan agera för att värna och utveckla den fria handeln generellt men även specifikt kopplat till pandemin och dess effekter. Som utskottet anförde inledningsvis har pandemin påverkat världshandeln, och det är givetvis viktigt att regeringen beaktar detta när den utformar politikens inriktning. Utskottet anser dock inte att det finns behov av att ta fram en särskild agenda i enlighet med det som förordas i motionen.

När det gäller förslaget i motion 2021/22:3753 (M) yrkande 24 om att främja handel med fria dataflöden kan utskottet konstatera att det pågår ett arbete inom EU och även internationellt, t.ex. genom DMA, DSA och TTC som utskottet redogör för i det föregående och i avsnittet om EU:s inre marknad.

Avslutningsvis anser utskottet att riksdagen kan avslå motionerna 2020/21:1531 (S) om en jämställd och feministisk handelspolitik och 2021/22:110 (KD) yrkande 2 om utökad handel mellan Kosovo och EU samt Sverige med hänvisning till det ställningstagande utskottet gjorde då det sist behandlade dessa förslag (bet. 2020/21:NU13).

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

EU:s inre marknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om övergripande frågor om den inre marknaden, den inre marknads funktion vid kriser, ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter, produkters livslängd och reparierbarhet, exportförbudet för snus och övriga frågor om EU:s inre marknad. Utskottet hänvisar främst till den förda politiken och pågående arbete.

Jämför reservation 40 (M), 41 (SD), 42 (C), 43 (KD), 44 (L), 45 (M), 46 (C), 47 (C, MP), 48 (V, MP), 49 (M, SD, KD), 50 (SD), 51 (C), 52 (V) och 53 (MP).

Motionerna

Övergripande frågor om den inre marknaden

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 2 framhålls vikten av att säkra och utveckla den inre marknaden i Europa. Motionärerna anför vidare i yrkande 4 att hinder för den inre digitala- och tjänstemarknaden bör röjas och att inriktningen bör vara att främja en digital inre marknad med övergripande gemensamma regler och borttagande av särregler i olika länder. I yrkande 15 anför motionärerna att det bör skapas förutsättningar för ökad tjänsteexport bl.a. genom att fler sektorer ska omfattas.

I kommittémotion 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 33 framhåller motionärerna vikten av att främja en europeisk digital inre marknad som underlättar för små och medelstora företag.

I kommittémotion 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 16 framhåller motionärerna vikten av en starkare europeisk digital inre marknad.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 framhåller motionärerna bl.a. att synergieffekterna av en strömlinjeformad marknad alltid ska vägas mot riskerna med en alltför byråkratiserad inre marknad. Motionärerna motsätter sig även de marknads och handelsfientliga tendenser som de anser har blossat upp inom EU på senare tid.

I kommittémotion 2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C) framhålls att den inre marknaden och den fria rörligheten är EU:s viktigaste styrkor med en enorm potential att öppna tjänstemarknaden. Principen om ömsesidigt erkännande bör enligt motionärerna därför tillämpas fullt ut på tjänstesektorn inom EU och fler begränsningar av yrkestjänster därigenom avskaffas. I yrkande 7 föreslår motionärerna ett tillkännagivande med denna inriktning.

I kommittémotion 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del förordar motionärerna ett tillkännagivande om vikten av att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att skapa en gemensam digital inre marknad

samt värna den ekonomiska stabiliteten i unionen för att därigenom möjliggöra för fler investeringar.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) framhåller motionärerna att Sverige måste säkerställa att EU:s statsstödsregler inte sätts permanent ur spel. Motionärerna framhåller att bl.a. Frankrike driver på för en ordning där reglerna tillåter subventioner av några få europeiska storföretag. Sverige bör därför slå vakt om de regelverk som finns och agera motpol till dem som vill öppna för subventioner till storföretag. Ett tillkännagivande med denna inriktning föreslås i yrkande 55.

I kommittémotion 2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) framhåller motionärerna bl.a. att EU måste fortsätta att slå vakt om den fria rörligheten för varor, tjänster och kapital och motsätta sig medlemsländers försök till protektionism. Motionärerna framhåller även vikten av ökad transparens med hur länder genomför EU:s lagstiftning. I yrkande 6 föreslår motionärerna ett tillkännagivande med denna inriktning I yrkande 8 i denna del föreslår motionärerna vidare ett tillkännagivande om vikten av att utveckla den inre marknaden.

Den inre marknadens funktion i kristider

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att den inre marknaden och den fria rörligheten för personer och varor upprätthålls även i kristider. Sverige måste enligt vad som anförs i motionen vara pådrivande för att EU ska ta lärdom av den problematik som uppkommit under pandemin kopplat till den fria handeln för att undvika liknande situationer framöver.

I kommittémotion 2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 32 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Sverige bör arbeta för att EU upprättar förtroendet för den fria rörligheten och den inre marknaden efter covid-19.

I kommittémotion 2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att den inre marknaden och den fria rörligheten för personer och varor upprätthålls även i kristider.

Ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter

I kommittémotion 2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 14 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att det ska ställas skarpa ekodesignkrav på vattenförbrukande produkter för att nå en mer effektiv vattenkonsumtion.

I kommittémotion 2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 20 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att högre krav bör ställas på ekodesign av produkter för att göra vattensnåla tekniker till standard.

Produkters livslängd och reparerbarhet

I partimotion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 26 anför motionärerna att Sverige inte längre kan vänta på initiativ från EU utan att riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen om att den återkommer med förslag på lagstiftning som förbjuder planerat åldrande i produkter. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 27 att regeringen bör återkomma med förslag på reglerande krav på relevanta produkters reparationsmöjligheter, hållbarhet och återanvändning.

I kommittémotion 2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 14 förordar motionärerna ett tillkännagivande om vikten av att genom bl.a. krav på produktdesign och produkters livslängd verka för att saker ska hålla längre och gå att reparera.

Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) föreslår i motion 2021/22:4063 yrkande 1 att regleringar bör tas fram för att främja produkter med lång livslängd. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 2 i denna del att regleringar tas fram för att främja kvalitativ reparation av klimat- och miljöbelastande produktkategorier.

Exportförbudet för snus

I kommittémotion 2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 55 framhåller motionärerna vikten av att regeringen verkar för att upphäva exportförbudet för snus inom EU.

I kommittémotion 2021/22:2393 av Tobias Andersson m.fl. (SD) föreslår motionärerna att regeringen ska verka för att avskaffa EU:s exportförbud av svenskt snus.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 59 förordas att regeringen agerar för att upphäva exportförbudet för snus inom EU.

Övriga frågor om EU:s inre marknad

I kommittémotion 2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 80 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att alkomätare ska vara godkända av ett ackrediteringsföretag.

I kommittémotion 2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 11 förordar motionärerna att regeringen verkar för att EU:s ekodesigndirektiv utökas till fler produktgrupper.

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 14 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen senast 2022 bör återkomma med förslag på åtgärder för att förhindra import av batterimetaller som inte är hållbart producerade. I yrkande 15 förordar motionärerna därtill att den svenska regeringen verkar för att stoppa exporten av produkter som är förbjudna att använda inom EU. Motionärerna framhåller bl.a. att det finns flera typer av bekämpningsmedel som är förbjudna inom EU men som är fria att exportera till länder utanför EU.

Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) föreslår i motion 2021/22:4063 yrkande 2 i denna del att stimulanser utreds för att främja kvalitativ reparation av klimat- och miljöbelastande produktkategorier.

Camilla Hansén m.fl. (MP) förordar i motion 2021/22:4211 yrkande 25 en skärpning av regelverket för uppföljning och kontroll av importerade råvaror och produkter för att minimera sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser i produktionslandet.

Bakgrund och pågående arbete

Regeringens prioriteringar för den inre marknaden 2019–2024

Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) närmare redogjort för regeringens prioriteringar för den inre marknaden 2019–2024. Regeringen anser bl.a. att den fria rörligheten för tjänster bör prioriteras särskilt i ljuset av den lägre mognadsgraden för tjänsterörligheten och eftersom tjänstehandeln ökar alltmer i betydelse. På varuområdet anser regeringen att funktionaliteten i och tillämpningen av regelverket behöver stärkas. En fortsatt anpassning av den inre marknaden till den digitala utvecklingen är också något som regeringen anser bör prioriteras. Angeläget är också att konkurrenslagstiftningen, konkurrenstillsynen och reglerna för marknader främjar den digitala ekonomin och fångar upp eventuella nya utmaningar på området. För att bättre omsätta den inre marknaden i praktiken bör såväl kommissionen som medlemsstaterna fokusera på att genomföra och följa regelverket för den inre marknaden under kommande år. Regeringen vill bl.a. se en långsiktig plan för bättre genomförande och efterlevnad och att strukturella problem som inte kunnat lösas med problemlösningsverktyget Solvit följs upp. Vidare framhåller regeringen att standardisering har påtagliga nyttoeffekter för både företag och konsumenter. Regeringen anser att det är angeläget att den europeiska standardiseringen fortsätter att vara flexibel, inkluderande och marknadsanpassad så att den kan fortsätta att bidra till innovation och ständigt bättre varor och tjänster som uppfyller användarnas behov. Regeringen vill också se en europeisk standardisering som i största möjliga utsträckning stöder utvecklingen av internationella standarder och underlättar handeln med omvärlden.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24) framhåller regeringen att en välfungerande inre marknad är en viktig förutsättning för den ekonomiska återhämtningen efter pandemin och för den digitala och gröna omställningen. Regeringen anför att den konsekvent verkar för att den inre marknaden ska fungera väl, också i tider av kris. Att även fortsättningsvis stärka den fria rörligheten för tjänster, att stärka efterlevnaden av existerande regler och att undanröja handelshinder inom EU förblir centralt för regeringen. Regeringen anger att den även fortsättningsvis kommer att driva samarbetsgruppen vid namn D9 plus och den digitala utvecklingen framåt, tillsammans med det tiotal länder som ingår i samarbetet eftersom detta spelar en viktig roll i det fortsatta arbetet med digitala frågor. Genomförandet av EU:s nya

marknadskontrollförordning framhålls vidare som särskilt viktigt för att säkerställa en effektiv kontroll av produkter som inte uppfyller gällande krav.

Kommissionens arbetsprogram för 2022

Kommissionen antog den 19 oktober 2021 meddelandet COM(2021) 645, Kommissionens arbetsprogram 2022 – Göra Europa starkare tillsammans. I programmet presenteras 42 nya initiativ, 76 prioriterade pågående förslag, 6 förslag som dras tillbaka och 26 förslag som ingår i s.k. Refit-åtgärder. Programmet innehåller målen för kommissionens arbete under det kommande året och bygger både på ordförande Ursula von der Leyens andra tal om tillståndet i unionen och på hennes sex politiska riktlinjer:

1. en europeisk grön giv
2. ett Europa rustat för den digitala tidsåldern
3. en ekonomi för människor
4. ett starkare Europa i världen
5. främjandet av vår europeiska livsstil
6. en ny satsning på demokrati i Europa.

EU:s uppdaterade industristrategi

I maj 2021 presenterade kommissionen en reviderad industristrategi (COM(2021) 350) som syftar till att åstadkomma en starkare inre marknad för EU:s återhämtning. Den uppdaterade strategin ersätter inte den nya industristrategi som kommissionen presenterade i mars 2020 (COM(2020) 102) utan är tänkt att komplettera den befintliga strategin genom att beakta omständigheterna och hantera de utmaningar som accentuerats under pandemin. Den uppdaterade industristrategin har tre huvudsakliga inriktningar:

- att stärka den inre marknadens resiliens
- att hantera EU:s strategiska beroenden
- att påskynda den gröna och digitala omställningen.

Den uppdaterade industristrategin åtföljs av tre bilagor: en årlig rapport om den inre marknaden, en rapport med analys av EU:s strategiska beroenden samt en rapport om den europeiska stålindustrin. Meddelandet innehåller en uppräkningslista av pågående arbete inom olika politikområden, men kommissionen presenterar även vissa nyheter, t.ex. aviseras ett förslag om en krismekanism på den inre marknaden (se vidare nedan) och ett arbete med att ta fram s.k. färdplaner för omställningen.

I meddelandet framhåller kommissionen vikten av att upprätthålla den fria rörligheten för personer, varor, tjänster och kapital på den inre marknaden mot bakgrund av pandemin. Kommissionen betonar också behovet av att stärka den inre marknadens motståndskraft. Utöver den nyss nämnda krismekanismen föreslår kommissionen en återkommande årsrapport om den inre marknaden, där den ekonomiska utvecklingen och integrationen analyseras.

Vidare framhåller kommissionen tjänstesektorns betydelse för en snabbare återhämtning.

Single Market Enforcement Taskforce

Single Market Enforcement Taskforce (SMET) är ett högnivåforum där kommissionen och medlemsstaterna gemensamt söker lösningar på hinder för den inre marknaden som beror på brister i efterlevnad eller genomförande. SMET inrättades 2020. En första årsrapport från gruppen presenterades i september 2021. Utöver att diskutera hinder och störningar på den inre marknaden som uppstått som en följd av pandemin enades gruppen om att bl.a. prioritera olika hinder kopplade till fri rörlighet för tjänsteutövare.

Den inre marknads funktion vid kriser

Som framgår av avsnittet om EU:s uppdaterade industristrategi har kommissionen aviserat ett krisinstrument för den inre marknaden. Mekanismen ska syfta till att skapa mer informationsutbyte och mer koordinering för att förhindra plötsligt stängda gränser och andra oönskade effekter vid framtida kriser. Instrumentet är tillsammans med en fördjupning av den inre marknaden och övervakning av den inre marknaden kommissionens lösning för att undvika att liknande kriser som uppstod i samband med pandemin kan uppstå i framtiden. Kommissionen har nyligen publicerat en färdplan för ett förslag till förordning om krisinstrumentet för den inre marknaden. Här framgår att initiativet ska se till att EU:s krisinsatser är samordnade, solidariska och samstämmiga och skyddar den inre marknads funktion genom att garantera en fortsatt fri rörlighet för varor, tjänster och människor, smidigt fungerande leveranskedjor och utbudet av tillgången till varor och tjänster. Samråd pågår under perioden den 13 april till den 11 maj 2022 och kommissionen planerar att anta sitt förslag under tredje kvartalet 2022.

I sammanhanget kan även noteras att allmänna rådet antog slutsatser om krishantering och motståndskraft den 23 november 2021. Rådsslutsatserna innehåller bl.a. formuleringar om att den inre marknaden ska bli mer motståndskraftig vid kriser, hur EU-arrangemangen för integrerad politisk krishantering kan stärkas och mer generellt hur EU:s beredskap i stort ska kunna bli bättre. Europeiska rådet följde upp arbetet med krishantering och motståndskraft mot framtida kriser i december förra året. Frågan var även aktuell vid Europeiska rådet den 24–25 mars 2022 och i rådsslutsatserna betonas att det är nödvändigt att säkerställa den inre marknads funktion, även i kristider. För att den inre marknads fulla potential ska kunna förverkligas till gagn för de europeiska konsumenterna och bidra till ökad produktivitet och till större konkurrenskraft för europeiska företag pekar Europeiska rådet på behovet av att man

- strikt genomför och genomdrivar reglerna för den inre marknaden och säkerställer att alla företag följer EU:s harmoniserade standarder och konkurrensregler
- genomför industristrategin och SMF-strategin
- fullbordar den inre marknaden, särskilt när det gäller det digitala området och tjänsteområdet
- noggrant övervakar och förebygger flaskhalsar samt undanröjer kvarstående omotiverade hinder och administrativa bördor och undviker nya
- sammanlänkar ekosystemen inom och mellan medlemsstaterna på ett bättre sätt och säkrar och diversifierar leveranskedjorna
- upprätthåller EU:s kapacitet som internationell normgivare.

Aktuella förslag om EU:s digitala inre marknad

Den 15 december 2020 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket med förslag till förordning om konkurrensdrivna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn (COM(2020) 842) och förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av e-handelsdirektivet (COM(2020) 825). Förslagen benämns rättsakten om digitala marknader (Digital Markets Act, DMA) respektive rättsakten om digitala tjänster (Digital Services Act , DSA) och är en del i kommissionens strategi för att forma EU:s digitala framtid. De övergripande två målen med DMA och DSA är enligt kommissionen att skapa ett säkrare digitalt utrymme där de fundamentala rättigheterna för alla användare av digitala tjänster skyddas och att skapa lika villkor för att främja innovation, tillväxt och konkurrenskraft såväl på EU:s inre marknad som globalt.

DMA innehåller förslag till en förhandsreglering av plattformar och delar från initiativet till ett nytt konkurrensverktyg. Förslaget syftar till att harmonisera regler för att säkerställa konkurrensdrivna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn där företag som fungerar som s.k. grindvakter (gatekeepers) bedriver verksamhet. Förordningen ska tillämpas på s.k. centrala plattformstjänster som tillhandahålls eller erbjuds av grindvakter till företagsanvändare som är etablerade inom EU eller slutanvändare som är etablerade eller vistas inom EU, oavsett grindvaktens etablerings- eller lokaliseringsort och oavsett vilken lag som annars gäller för tillhandahållandet av tjänster. Nationella myndigheter får enligt förslaget inte fatta beslut som skulle strida mot ett beslut som kommissionen har antagit enligt förordningen. Kommissionen och medlemsstaterna ska samarbeta och samordna sina verkställighetsåtgärder. Konkurrenskraftsrådet beslutade om en allmän inriktning om förslaget den 25 november 2021. I februari 2021 överlade regeringen med utskottet (prot. 2020/21:20) som också fick information av regeringen i maj och november 2021. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och november 2021.

DSA innehåller förslag som med utgångspunkt i de centrala principer som fastställs i direktivet om elektronisk handel (2000/31/EG) syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för tillhandahållandet av innovativa digitala tjänster på den inre marknaden, bidra till säkerhet online och skydd av grundläggande rättigheter samt skapa en stabil och hållbar styrningsstruktur för effektiv övervakning av leverantörer av förmedlingstjänster. En allmän inriktning om förslaget antogs vid konkurrenskraftsrådet den 25 november 2021. I skrivelsen om verksamheten i EU under 2021 (skr. 2021/22:115) uppger regeringen att den allmänna inriktningen bl.a. innehåller förbättrade och tydligare regler för hantering av innehåll och motivering av beslut, för överklagandemekanismer, transparens och informationsutbyte mellan medlemsstater samt om regelefterlevnad för mycket stora onlineplattformar och mycket stora sökmotorer. Regeringen överlade med utskottet i februari 2021 (prot. 2020/21:20), och därefter fick utskottet information av regeringen i maj och november samma år. Samråd ägde rum med EU-nämnden i maj och november 2021. Europaparlamentet antog sin position i januari 2022 och trepartssamtal inleddes den 31 januari. Den 23 april 2022 nåddes en politisk överenskommelse mellan Europaparlamentet och rådet.

Ekodesign

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 (ekodesigndirektivet) är ett ramdirektiv, vilket innebär att det inte direkt fastställer ekologiska minimikrav. Utskottet har i ett tidigare betänkande redogjort närmare för direktivet (bet. 2019/20:NU15).

Kommissionen presenterade i mars 2022 ett paket med sammankopplade initiativ för att göra hållbara produkter till norm (COM(2022) 140). Förslaget om en förordning om ekodesign för hållbara produkter ingår i paketet och är tänkt att ersätta ekodesigndirektivet. Förslaget till förordning innehåller en utvidgning av ekodesignramens tillämpningsområde till att enligt kommissionen omfatta bredast möjliga utbud av produkter. Förordningen föreslås fastställa minimikriterier, inte bara för energieffektivitet utan också för cirkularitet, och en övergripande minskning av produkternas miljömässiga och klimatmässiga fotavtryck. I förslaget till förordning framgår att de centrala indikatorer som ska användas för att övervaka genomförandet av regelverket och dess effekter när det gäller förbättrade produkters miljömässiga hållbarhet och tillgång till hållbarhetsinformation längs hela leverantörskedjan bl.a. är vattenanvändning och för relevanta produkter vissa krav på genomsnittlig livslängd och reparbarhet. Fram till dess att den nya ramen träder i kraft kommer det befintliga ekodesigndirektivet att gälla och kommissionen antar tillsammans med det nya förslaget en arbetsplan för ekodesign och energimärkning 2022–2024 för att omfatta nya energirelaterade produkter och uppdatera och utöka ambitionen för redan reglerade produkter.

I sammanhanget kan även nämnas att regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi som beslutades i januari 2021 innehåller åtgärder på området ekodesign.

EU:s lagstiftning om kemikalier och bekämpningsmedel

Syftet med EU:s lagstiftning om kemikalier och bekämpningsmedel är att skydda människors hälsa och miljön och förebygga handelshinder. Den består av regler bl.a. för saluföring och användning av särskilda kategorier av kemiska produkter, en uppsättning harmoniserade begränsningar för utsläppande på marknaden och användningen av vissa farliga ämnen och regler för export av farliga ämnen. Kommissionen har aviserat att lagstiftning kommer att ses över inom ramen för den europeiska gröna given, den nya kemikaliestrategin för hållbarhet, strategin från jord till bord och strategin för biologisk mångfald.

I oktober 2020 antog kommissionen en kemikaliestrategi för hållbarhet (COM(2020) 667) som är en del av EU:s nollföroreningsstrategi som är ett centralt åtagande i den europeiska gröna given. I strategin anger kommissionen bl.a. att EU ska föregå med gott exempel och, i linje med internationella åtaganden, se till att farliga kemikalier som är förbjudna i EU inte produceras för export. Vid behov ska relevant lagstiftning ändras.

EU:s nya marknadskontrollförordning

I juni 2019 antog EU en ny förordning om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter ((EU) 2019/1020). Syftet med förordningen är att göra reglerna på produktsäkerhetsområdet tydligare och mer enhetliga samt att förbättra och förenkla systemet för marknadskontroll av produkter på det harmoniserade området. De nya bestämmelserna innebär att marknadskontrollmyndigheterna får utökade befogenheter att kontrollera att produkter som tillhandahålls på EU:s inre marknad uppfyller gällande krav, t.ex. säkerhetskrav eller krav för att skydda människors hälsa eller miljön. En stärkt och mer enhetlig marknadskontroll anses gynna såväl konsumenter som ekonomiska aktörer och bidrar till tillväxten genom att medverka till en väl fungerande inre marknad. En kraftfull tillsyn av produkter är också en förutsättning för att allmänintressen ska kunna skyddas och för att skapa bättre förutsättningar för en rättvis konkurrens på den inre marknaden. Förordningen reglerar hur medlemsstaternas marknadskontroll ska organiseras, finansieras och genomföras. Förordningen trädde i kraft den 15 juli 2019 och tillämpas i sin helhet sedan den 16 juli 2021.

Den 31 mars 2022 överlämnade regeringen lagrådsremissen Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning – del 2. I lagrådsremissen föreslås nya bestämmelser om marknadskontroll i flera lagar som genomför och kompletterar bestämmelser i EU:s produktlagstiftning. Vidare föreslås även ändringar av befintliga bestämmelser om marknadskontroll i flera lagar.

Bestämmelserna är nödvändiga för att komplettera EU:s marknadskontrollförordning i svensk rätt. Lagändringarna föreslås i lagrådsremissen träda i kraft den 25 juli 2022. Regeringen avser att överlämna en proposition till riksdagen senare i vår.

Förslag till förordning om utländska subventioner

I maj 2021 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden (COM(2021) 223). Förslaget syftar till att åtgärda de snedvridande effekter som utländska subventioner ger upphov till på den inre marknaden. Förslaget innebär förhandsgranskningar av subventioner vid större företagskoncentrationer och offentliga upphandlingar samt möjlighet för kommissionen att genomföra egna granskningar. Förslaget omfattar på ett icke-diskriminerande sätt utländska subventioner till både europeiska och utomeuropeiska företag som är aktiva på den inre marknaden.

I förslaget till svensk ståndpunkt till förslaget (fakta-PM 2020/21:FPM111) välkomnar regeringen sammanfattningsvis förslaget och anför att regler som möjliggör lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden har ett värde i sig. Förslaget behöver dock vägas mot utökad regelbörda för berörda företag, myndigheter och enheter över tröskelvärdena samt möjliga negativa handelspolitiska effekter, inklusive en minskning av utländska direktinvesteringar på den inre marknaden. Utskottet överlade i juni 2021 med regeringen om regeringens förslag till svensk ståndpunkt kring förslaget (prot. 2020/21:45). Överläggningen motiverade statsrådet Ibrahim Baylan att göra ett tillägg till regeringens ståndpunkt om att förordningen inte får leda till ökad protektionism och att även i detta sammanhang lyfta vikten av att EU och Sverige arbetar för att motverka protektionism och för en stark, öppen och konkurrenskraftig handel och inre marknad. Det fanns därmed stöd för regeringens ståndpunkt. Ledamöterna från Sverigedemokraterna anmälde en avvikande ståndpunkt.

Exportförbudet för snus

Inom EU råder sedan 1992 ett förbud mot tobak för oralt bruk med undantag för tobaksprodukter som är avsedda att rökas eller tuggas. Eftersom svenskt snus varken röks eller tuggas råder försäljningsförbud. När Sverige blev medlem i EU 1995 beviljades landet ett permanent undantag från snusförbudet. Cigaretter och traditionella rökfria tobaksprodukter (inklusive vissa asiatiska och afrikanska varianter, tuggtobak och nässnus) kan dock säljas lagligt inom unionen. EU:s nu gällande tobaksproduktdirektiv antogs 2014 (2014/40/EU). Av direktivet framgår att det svenska undantaget för snus finns kvar och att export- och försäljningsförbudet för svenskt snus till resten av EU kvarstår.

Förbudet prövades av EU-domstolen under 2018 (mål C-151/17). En begäran om förhandsavgörande framställdes i ett mål vid en brittisk förvaltningsdomstol mellan Swedish Match AB och Storbritanniens minister för

hälso- och sjukvård (Secretary of State for Health and Social Care) om förbudet mot tillverkning och distribution av tobak för användning i munnen i Storbritannien är lagenligt. Frågan gällde om snusförbudet i EU:s tobaksproduktdirektiv strider mot de EU-rättsliga principerna, den fria rörligheten för varor eller EU:s rättighetsstadga. EU-domstolen meddelade förhandsavgörandet den 22 november 2018 i vilket domstolen kommer fram till att snusförbudet i EU:s nya tobaksdirektiv inte är i strid med någon EU-rättslig princip och därmed är giltigt. Det innebär att det kommer att råda ett fortsatt förbud mot försäljning av snus inom EU, med undantag för Sverige. EU-domstolens förhandsavgörande kan inte överklagas.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om övergripande frågor om den inre marknaden, den inre marknadens funktion vid kriser, ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter, exportförbudet för snus och övriga frågor om EU:s inre marknad behandlades senast av utskottet våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till den förda politiken samt aviserade och pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Övergripande frågor om den inre marknaden
- Den inre marknadens funktion vid kriser
- Ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter
- Produkters livslängd och reparerbarhet
- Exportförbudet för snus
- Övriga frågor om EU:s inre marknad.

Övergripande frågor om den inre marknaden

I flera motioner förordas förslag om att regeringen inom olika områden ska verka för att främja och utveckla EU:s inre marknad. Utskottet vill inledningsvis framhålla betydelsen av den inre marknaden och betydelsen av att undanröja hinder för att den ska vara väl fungerande. Det finns enligt utskottet många viktiga åtgärder som behöver vidtas för att främja och utveckla EU:s inre marknad. Inte minst kan mer göras för att säkerställa att de åtgärder som det redan fattats beslut om genomförs på ett tillfredsställande sätt i samtliga medlemsstater. En välfungerande inre marknad är viktig för att säkra Sveriges och EU:s internationella konkurrenskraft och utveckla den gränsöverskridande handeln. Utskottet vill samtidigt påpeka att den inre marknaden inte bör vara ett mål i sig utan ett medel, och stora krav måste ställas på bl.a. säkerhet, arbetsrätt, folkhälsa, miljöhänsyn och konsumentskydd.

Våren 2021 avstyrkte utskottet flera liknande förslag som de nu aktuella (bet. 2020/21:NU13). Utskottet hänvisade bl.a. till regeringens prioriteringar för inre marknadspolitiken. Utskottet konstaterar att dessa prioriteringar fortfarande är aktuella. Därtill noterade utskottet att regeringen påtalat för kommissionen vikten av att stärka den inre marknaden genom att verka för regelefterlevnad och avlägsnande av kvarvarande hinder samt förespråka vidare integration och en internationellt orienterad europeisk standardisering. Regeringen har också särskilt framhållit att EU behöver öka sina ansträngningar för att förbättra och stärka den fria rörligheten för tjänster på den inre marknaden. Regeringen efterfrågar särskilt en policy med fokus på industrirelaterade tjänster. Som framgår i det föregående har kommissionen också initierat flera förslag för att utveckla den inre marknaden som utskottet följer inom ramen för den ordinarie hanteringen av EU-ärenden. Här kan t.ex. nämnas uppdateringen av industristrategin 2020 för en starkare inre marknad för EU:s återhämtning (COM(2021) 350). I sammanhanget kan även påminnas om det högnivåforum, SMET, där kommissionen och medlemsstaterna gemensamt söker lösningar för den inre marknaden som beror på brister i efterlevnad eller genomförande som beskrivits närmare i det föregående.

I flera av de aktuella motionerna förordas att regeringen ska verka för att främja en digital inre marknad. Utskottet har även tidigare behandlat sådana förslag (bet. 2020/21:NU13). Utskottet konstaterade då att en fortsatt anpassning av den inre marknaden till den digitala utvecklingen är prioriterat för regeringen. Utskottet instämde i att det var en viktig uppgift och konstaterade att det även låg i linje med det som anfördes i motionerna som därmed enligt utskottet kunde avstyrkas. Vidare konstaterade utskottet att regeringen framfört synpunkter och förslag till kommissionen när det gäller att utnyttja de möjligheter som digital handel erbjuder och att den inre marknaden kan stärkas t.ex. genom förordningen om en inre marknad för digitala tjänster och genom åtgärder som bygger på en grundlig analys och ett användarperspektiv. Utskottet delar fortsättningsvis bedömningen att det är viktigt att vidta åtgärder på området och konstaterar att förhandlingar pågår om kommissionens förslag till förordning om konkurrerande och rättvisa marknader i den digitala sektorn (DMA) och att Europaparlamentet och rådet nyligen nått en politisk överenskommelse om en förordning om en inre marknad för digitala tjänster (DSA). Utskottet följer även dessa ärenden inom ramen för den ordinarie hanteringen av EU-ärenden. Utskottet kan i sammanhanget nämna att regeringen i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24) uppger att den avser att även fortsättningsvis driva samarbetsgruppen D9 plus, som beskrivits i det föregående, och den digitala utvecklingen framåt eftersom detta samarbete spelar en viktig roll i det fortsatta arbetet med digitala frågor.

Utskottet vill avslutningsvis med anledning av det som tas upp i ett par motioner om marknads- och handelsfientliga tendenser och skapandet av europeiska storföretag, s.k. European Champions, utöver det som anförts ovan tillägga följande. Utskottet har när det tidigare avstyrkt liknande förslag (bet. 2019/20:NU15) konstaterat att regeringen påtalat för kommissionen vikten av

att inte luckra upp EU:s konkurrensregler. Företag byggs genom konkurrens och inte genom att politiken väljer favoriter och skyddar dem från konkurrens. I stället bör alla företag ges en rättvis chans så att de bästa, mest produktiva och innovativa företagen kan växa. Utskottet delar även fortsättningsvis denna uppfattning och konstaterar att det finns en samsyn i frågan mellan motionärerna och regeringen och att ett tillkännagivande därmed inte är motiverat.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Den inre marknadens funktion vid kriser

I tre motioner framhålls vikten av att den inre marknaden fungerar även vid kriser samt att EU tar lärdom av de problem som drabbat den inre marknaden under pandemin för att undvika liknande situationer vid framtida kriser och upprättar förtroendet för den fria rörligheten och den inre marknaden. Utskottet har tidigare under pandemin framhållit vikten av att komma till rätta med användandet av akuta exportrestriktioner och välkomnat att regeringen inom ramen för den pågående översynen av EU:s handelspolitik understrukit vikten av att det finns robusta system på plats som motverkar att länder vidtar sådana åtgärder i framtiden (bet. 2020/21:NU13). Som redovisats i det föregående pågår det ett arbete inom EU med att ta fram ett krisinstrument för den inre marknaden som ska innehålla en mer permanent lösning för tillgång till och fri rörlighet för varor och tjänster under kriser framöver. Utskottet noterar att kommissionen även föreslår en fördjupning och övervakning av den inre marknaden för att undvika liknande problem i framtiden.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter

I ett par motioner förordas högre ekodesignkrav på vattenförbrukande produkter. Utskottet har tidigare avstyrkt liknande förslag med hänvisning till pågående arbete inom EU (bet. 2020/21:NU13). Utskottet kan konstatera att detta arbete fortfarande pågår, och att kommissionen nyligen presenterat ett paket med sammankopplade initiativ för hållbara produkter. Kommissionen vill göra hållbara produkter till norm, och paketet innehåller bl.a. ett förslag till reviderat ekodesigndirektiv i form av en förordning. I förslaget till förordning framgår att en av de centrala indikatorerna som ska användas för att övervaka genomförandet av regelverket och dess effekter när det gäller förbättrade produkters miljömässiga hållbarhet och tillgång till hållbarhetsinformation längs hela leverantörskedjan föreslås vara uppskattad vattenanvändning. I sammanhanget kan även nämnas att regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi som beslutades i januari 2021 innehåller åtgärder på området ekodesign.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att uppnå en mer effektiv vattenanvändning. Samtidigt konstaterar utskottet att det pågår ett arbete i linje med det som efterfrågas i motionerna.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Produkters livslängd och reparerbarhet

I tre motioner förordas att regeringen verkar för att det införs krav på produkters livslängd och reparerbarhet. Utskottet har i det föregående redan nämnt det paket med sammankopplade initiativ för hållbara produkter som kommissionen nyligen presenterat (COM(2022) 140) som bl.a. innehåller ett förslag till reviderat ekodesigndirektiv (COM(2022) 142). Utskottet konstaterar att den föreslagna förordningen om ekodesign för hållbara produkter, beroende på vad som är tillämpligt för de produktkategorier som ska regleras, kommer att omfatta ekodesignkrav på bl.a. produkternas livslängd, tillförlitlighet, återanvändbarhet, uppgraderbarhet, reparerbarhet samt lätthet att underhålla och renovera. Utskottet noterar att motionärerna anser att EU agerar saktfärdigt och menar att Sverige inte behöver vänta på att EU ska ta beslut i frågan. Utskottet ser dock inte skäl för riksdagen att begära att regeringen ska påbörja en parallell process med att ta fram nationell lagstiftning när det finns ett förslag till reglering på EU-nivå som ska förhandlas.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Exportförbudet för snus

I motionerna förordas att regeringen ska verka för att upphäva förbudet för snus inom EU. Detta är ingen ny fråga. Tvärtom har utskottet under flera år återkommande behandlat motionsyrkanden som på olika sätt berört förbudet, senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). I likhet med då vill utskottet inledningsvis påminna om att ett reviderat tobaksproduktdirektiv antogs den 3 april 2014 och att det av detta framgår att export- och försäljningsförbudet för svenskt snus till resten av EU kvarstår, liksom det svenska undantaget för snus. Vidare kan utskottet i likhet med tidigare konstatera att EU-domstolen i ett förhandsavgörande hösten 2018 slog fast att exportförbudet för snus inte strider mot EU-rättsliga principer.

Det är även fortsättningsvis utskottets bedömning att en omförhandling av tobaksproduktdirektivet skulle kunna medföra att det undantag för snus som Sverige har i dag hotas. Utskottet har också tidigare, i det nyss nämnda betänkandet, redogjort för att statsrådet Anna Hallberg i svaret på en interpellation anfört att hon inte var beredd att aktivt arbeta för att EU:s förbud mot export av snus till andra medlemsstater avskaffas eftersom detta skulle aktualisera frågan om en omförhandling av direktivet.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Övriga frågor om EU:s inre marknad

I motionerna förordas olika tillkännagivanden kring gemensamma regler för varor på den inre marknaden. Utskottet vill inledningsvis med anledning av dessa förslag påminna om att Sverige som medlem i EU ingår i en tullunion och omfattas av EU:s gemensamma handelspolitik. EU ansvarar därmed bl.a. för frågor som rör kontroll av produktsäkerhet för varor från andra länder samt export- och importregler. För att kunna stoppa import av varor från andra

medlemsländer krävs enligt EU-rätten att grundläggande samhällsintressen skyddas, t.ex. miljö, hälsa och säkerhet. Åtgärderna måste dessutom vara nödvändiga, proportionerliga och så lite handelshindrande som möjligt. EU har vidare internationella skyldigheter på handelsområdet som bl.a. fastställer att det inte får förekomma diskriminering mellan produkter som tillverkats i EU och importerade produkter. Utskottet vill också med anledning av det som lyfts i flera motioner inledningsvis påminna om att regeringen avser att överlämna en proposition till riksdagen under våren om marknadskontroll som ett led i genomförandet av EU:s nya marknadskontrollförordning som syftar till att säkerställa en effektiv kontroll av produkter som inte uppfyller gällande krav. De nya bestämmelserna innebär att marknadskontrollmyndigheterna får utökade befogenheter att kontrollera att produkter som tillhandahålls på EU:s inre marknad uppfyller gällande krav, t.ex. säkerhetskrav eller krav för att skydda människors hälsa eller miljön.

I motion 2021/22:443 (V) yrkande 14 förordas att regeringen senast under 2022 återkommer med förslag på åtgärder för att förhindra import av batterimetaller som inte är hållbart producerade. Utskottet delar motionärernas uppfattning att produktionen av batterier ska vara socialt och miljömässigt hållbar. Utskottet noterar att hållbarhetskrav för batterier i första hand kommer att regleras enligt kommissionens förslag till ny batteriförordning (COM(2020) 798) och att den omfattar skyldigheter att kontrollera av tillbörlig aktsamhet i globala leverantörskedjor. I förordningens artikel 41 fastställs bl.a. att importörerna endast får släppa ut ett batteri på marknaden eller ta ett batteri i bruk om det uppfyller hållbarhets- och säkerhetskraven i förordningen.

I yrkande 15 i den ovan nämnda motionen förordar motionärerna därtill att den svenska regeringen verkar för att stoppa exporten av produkter som är förbjudna att användas inom EU, t.ex. bekämpningsmedel. Även här kan utskottet konstatera att det pågår initiativ inom EU. I oktober 2020 antog kommissionen en kemikaliestrategi för hållbarhet (COM(2020) 667) inom ramen för den gröna given. I strategin anger kommissionen att EU ska föregå med gott exempel och, i linje med internationella åtaganden, se till att farliga kemikalier som är förbjudna i EU inte produceras för export. Vid behov ska relevant lagstiftning ändras.

I motion 2021/22:4211 (MP) yrkande 25 anförs att regeringen bör driva på för att EU ska skärpa regelverket för uppföljning och kontroll gällande importerade råvaror och produkter för att minimera sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser i produktionslandet. Utöver det utskottet redan har nämnt när det gäller den nya batteriförordningen vill utskottet påminna om att kommissionen i den nya industristrategin (COM(2021) 350) uppmärksammar kritiska råmaterial och dess betydelse för EU:s ekonomi och vikten av att stärka en resilient tillförsel av dessa, genom återvinning och hållbar utvinning.

I motion 2021/22:3665 (C) yrkande 11 förordar motionärerna att regeringen verkar för att EU:s ekodesigndirektiv utökas till fler produktgrupper. Som framgår i det föregående har kommissionen nyligen presenterat ett förslag till

förordning om ekodesign för hållbara produkter som är tänkt att ersätta ekodesigndirektivet. Enligt kommissionen kommer förordningen att göra det möjligt att fastställa minimikrav för ekodesign och information för alla kategorier av fysiska varor som kommer ut på EU-marknaden. Utskottet konstaterar att kommissionens förslag därmed ligger i linje med det som motionärerna efterfrågar. Riksdagen har möjlighet att överlägga med regeringen om den svenska ståndpunkten kring förslaget.

I motion 2021/22:4063 (MP) yrkande 2 förordas att stimulanser utreds för att främja en kvalitativ reparation av klimat- och miljöbelastande produktkategorier. Utskottet vill utöver att hänvisa till vad det redan anfört när det gäller andra förslag om ekodesign och produkters reparerbarhet påminna om regeringens handlingsplan för cirkulär ekonomi. Enligt punkt 2.2 i handlingsplanen ska regeringen se över hur en delningsekonomi med cirkulära affärsmodeller som syftar till bl.a. reparerbarhet hos produkter kan främjas, samtidigt som konsumenternas intressen tillgodoses.

När det gäller handel med vissa produkter på EU:s inre marknad förordas i motion 2020/21:2218 (SD) yrkande 75 att det endast ska få säljas certifierade alkoholmätare på den inre marknaden. Utskottet har vid flera tidigare tillfällen avstyrkt identiska förslag, senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13) och i sitt ställningstagande bl.a. konstaterat att det sedan 2013 finns två internationella standarder för alkoholmätare. Utskottet vidhåller sin uppfattning att även om standarderna i sig inte hindrar försäljningen av undermåliga alkoholmätare fyller de en viktig funktion eftersom de kan vägleda konsumenterna att hitta de produkter som uppfyller kraven, då det tydligt framgår vilka produkter som är certifierade enligt den aktuella standarden.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Handels- och investeringsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om FN-upphandlingar, livsmedelsexport, privata aktörer inom exportrådgivningen, beräkningar av exportens klimatnytta, exportfrämjande av klimatteknik, exportfrämjande för små och medelstora företag, granskning av utländska direktinvesteringar, översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar och övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande. Utskottet hänvisar främst till den förda politiken, pågående beredningsarbete och olika insatser.

Jämför reservation 54 (M, SD), 55 (M), 56 (SD), 57 (KD), 58 (M), 59 (SD), 60 (M, SD, KD), 61 (M), 62 (SD), 63 (C), 64 (L), 65 (M), 66 (C), 67 (M, SD, KD), 68 (L), 69 (SD), 70 (L), 71 (M), 72 (SD), 73 (V, MP), 74 (KD) och 75 (L).

Motionerna

FN-upphandlingar

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 29 anför motionärerna att insatserna för svenska företags möjligheter att medverka i FN-upphandlingar bör utvecklas.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) framhåller motionärerna vikten av att bistå svenska företag i deras medverkan i upphandlingar inom FN. Ett tillkännagivande med denna inriktning föreslås i yrkande 22.

Livsmedelsexport

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 anför motionärerna att den svenska livsmedelsexporten bör värnas och utvecklas.

I kommittémotion 2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) framhåller motionärerna vikten av att stödja livsmedelsföretagen med kompetensutveckling när det gäller export. Ett tillkännagivande med denna inriktning föreslås i yrkande 39.

I kommittémotion 2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 40 förordar motionärerna att regeringen underlättar den svenska livsmedelsexporten, bl.a. genom inrättandet av livsmedelsattachéer.

Sten Bergheden (M) förordar i motion 2021/22:2724 yrkande 2 att regeringen ska ta fram en tydlig strategi för ökad export av svensk mat.

Privata aktörer inom exportrådgivningen

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19 anför motionärerna att det bör öppnas upp för privata aktörer inom exportrådgivning.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 23 framhålls att regeringen bör utreda hur framtida regional exportrådgivning ska kunna upphandlas av fristående aktörer.

Beräkningar av exportens klimatnytta

I partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 1 anför motionärerna att klimatnyttan med Sveriges export bör synliggöras och att utsläppen med hänsyn till exportens klimatnytta ska börja mätas och följas upp på samma sätt som Naturvårdsverket i dag mäter territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp.

I kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7 anser motionärerna att regeringen bör ge Naturvårdsverket i uppdrag att mäta den globala klimatnyttan av svensk export.

I kommittémotion 2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att klimatnyttan av den svenska exporten bör mätas. Regeringen bör enligt motionärerna ge Naturvårdsverket ett sådant uppdrag.

Exportfrämjande av klimatteknik

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 1 framhåller motionärerna vikten av att verka för ökad export av varor och tjänster med liten klimatpåverkan som ett verktyg i det globala klimatarbetet. Vidare föreslås i yrkande 4 ett tillkännagivande om att statens stöd till teknikutveckling inom klimatområdet i första hand ska styras mot teknik med potential att spridas till andra delar av världen.

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 17 framhåller motionärerna vikten av att främja export av effektiv svensk klimatteknik.

I kommittémotion 2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 förordas ett tillkännagivande om export som medel för att minska utsläpp globalt.

I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 37 förordar motionärerna ett tillkännagivande om att investeringar i grön teknik bör underlättas och att Sverige bör sträva efter att vara internationell föregångare inom utveckling av klimatsmart teknik som vid export också kan möjliggöra utsläppsminskningar i andra länder. Motionärerna föreslår vidare i yrkande 38 att mål för export av klimatsmart teknologi tas fram.

I kommittémotion 2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om vikten av att verka för ökad export av varor

och tjänster med liten klimatpåverkan som ett verktyg i det globala klimatarbetet.

Exportfrämjande för små och medelstora företag

I kommittémotion 2021/22:3692 yrkande 14 framhåller Lars Hjärmered m.fl. (M) vikten av att underlätta steget till export för små och medelstora företag. Motionärerna anser bl.a. att Kommerskollegium tillsammans med Business Sweden och Exportkreditnämnden (EKN) bör arbeta mer med hur man underlättar exporten för små och medelstora företag. Motionärerna framhåller särskilt vikten av att bistå företagen med kunskap i immaterialrätt.

Även i kommittémotion 2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 24 förordas ett tillkännagivande om att underlätta steget till export för små och medelstora företag. Motionärerna framhåller bl.a. att Sverige är en begränsad testmarknad för små och medelstora företag att utveckla egna innovativa produkter och att ett logiskt steg för att öka antalet innovationer är att underlätta steget till export och skapa en större marknad för fler företag.

Granskning av utländska direktinvesteringar

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjärmered m.fl. (M) framhåller motionärerna i yrkande 24 att Sverige ska kontrollera utländska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) framhåller motionärerna behovet av en granskningsmekanism av utländska direktinvesteringar. Ett tillkännagivande med en sådan inriktning föreslås i yrkande 15.

I kommittémotion 2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 11 förordar motionärerna att Sverige ska kontrollera kinesiska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare.

Översyn av effekten av utländska direktinvesteringar

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 16 förordas ett tillkännagivande om att effekten av kinesiska direktinvesteringar i Sverige ska utredas.

I kommittémotion 2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 10 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Sverige ska utreda effekten av kinesiskt ägande av svenska företag inom ramen för en institution liknande amerikanska Committee on Foreign Investment in the United States (CFIUS).

Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande

I partimotion 2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19 anför motionärerna att regeringen bör återkomma med förslag om ökad insyn i den verksamhet som Exportkreditnämnden och Svensk Exportkredit bedriver. Vidare anför motionärerna i yrkande 36 att Sverige bör följa Norges exempel

och införa ett förbud mot att bistånd, exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet kanaliseras via skatteparadis.

I kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9 förordas att Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka klimatnyttan av svensk export.

I kommittémotion 2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) finns flera förslag om handels- och investeringsfrämjande. Motionärerna framhåller i yrkande 13 att svenska exportmöjligheter bör stärkas. I yrkande 20 framhålls vikten av att bygga bort sårbarhet i infrastruktur för export och import. Motionärerna efterfrågar analyser av hur olika åtgärder inom infrastrukturuområdet påverkar näringslivet och svensk konkurrenskraft. I yrkande 23 anför motionärerna att Sverige ytterligare bör främja utländska direktinvesteringar på ett sätt som inte innebär ett säkerhetshot mot Sverige. Vidare bör Sverige enligt vad som anförs i yrkande 25 arbeta för att säkerställa ett fungerande informationsutbyte inom den granskningsfunktion för utländska direktinvesteringar som upprättats inom EU. Motionärerna anser vidare att EKN bör ges i uppdrag att även analysera säkerhetspolitiska konsekvenser när affärer görs och föreslår ett tillkännagivande om detta i yrkande 26. I yrkande 27 framhåller motionärerna vikten av att dra lärdom av analyser av Business Swedens verksamhet. Motionärerna påtalar därtill i yrkande 28 vikten av att se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning mellan Business Sweden, Visit Sweden och Svenska institutet.

I kommittémotion 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) finns flera förslag som gäller främjandet av handeln med Storbritannien. I yrkande 10 förordar motionärerna ökade insatser via främst Business Sweden och Tullverket för att bistå svenska företag att återta förlorad mark i handeln med Storbritannien samt att utveckla befintliga affärer. I yrkande 11 anför motionärerna att det behövs ökade insatser via relevanta myndigheter för att minska ledtider, byråkrati och ökade kostnader i och med den nya gränsen mellan EU och Storbritannien. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 12 att direktinvesteringarna i Sverige och Storbritannien stimuleras genom utökade uppdrag för Business Sweden. I yrkande 14 förordar motionärerna att relevanta myndigheter såsom Tullverket, Business Sweden och Skatteverket ges ett utökat uppdrag att bistå svenska företag med nödvändiga åtgärder som behövs för att utveckla handeln med Storbritannien. Motionärerna förordar därtill i yrkande 15 att det svenska handelsfrämjandet kopplas närmare ambassaderna generellt och i synnerhet vad gäller Storbritannien. Slutligen förordas i yrkande 21 att Sverige ska verka för en direkt flygförbindelse mellan Skandinavien och Taiwan.

I kommittémotion 2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 4 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att en utvärdering bör göras av svenska sektorerers långsiktiga importbehov. I yrkande 5 framhåller motionärerna vidare vikten av att stärka svenska exportmöjligheter när det gäller produkter högt upp i värdekedjan. Motionärerna efterfrågar i yrkande 24 en nationell samordning av medel avsedda för exportfrämjande och andra statliga

insatser. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 25 att regeringen utreder hur Business Swedens verksamhet kan stärkas.

I kommittémotion 2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet.

I kommittémotion 2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6 förordar motionärerna att regeringen breddar Business Swedens mandat i Taipei.

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 12 förordas ett tillkännagivande om att nya svenska exportkrediter och lån inte ska avtalas för investeringar längs hela den fossila bränslevärdekedjan senast under 2022. Vidare förordar motionärerna i yrkande 13 att regeringen i internationella samarbeten såsom Export Finance for Future (E3F) verkar för att exportfinansiering ska ha som mål att fasa ut fossila bränslen snarast.

I kommittémotion 2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) framhålls att det exportfrämjande arbetet bl.a. ska möjliggöra för svenska företag att expandera och nå nya marknader. Exempelvis menar motionärerna att EKN bör få ökad uppmärksamhet, att det är centralt att Visit Sweden, Business Sweden och Svenska institutet har väl avgränsade uppdrag samt att välfärdstjänster bör uppmärksammas som potentiell exportframgång. I yrkande 61 förordas ett tillkännagivande med denna inriktning.

I kommittémotion 2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 12 föreslås att Sverige utreder och för fram behovet av en granskningsfunktion för EU när det kommer till utländska direktinvesteringar inom strategiskt viktiga områden.

Edward Riedl (M) anför i motion 2021/22:878 att det finns ett behov av att se över möjligheten att införa ett exportstöd liknande det i andra länder för att få igång exporten hos svensk småbåtsindustri.

Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) anför i motion 2021/22:3103 yrkande 2 att helheten för svensk personal och deras medföljande och familjers livssituation i den svenska exportstrategin bör ses över. I yrkande 4 anför att rätten till arbetstillstånd för den medföljande bör ses över för att Sverige i alla lägen bör företräda arbetslinjen för alla.

Bakgrund och pågående arbete

Sveriges export- och investeringsstrategi

I december 2019 fattade regeringen beslut om Sveriges export- och investeringsstrategi. Strategin är framtagen av regeringen samt Centerpartiet och Liberalerna. I strategin har följande fem strategiska målsättningar formulerats:

1. Sveriges export ska öka, både i absoluta tal och som andel av BNP.
2. Fler små och medelstora företag ska exportera.
3. Sverige ska vara pådrivande för en fri, hållbar och rättvis internationell handel.

4. Sveriges innovationsledarskap ska användas för att stärka näringslivets exportförmåga och internationella konkurrenskraft.
5. Sveriges attraktionskraft för utländska investeringar, kompetens, talanger och besökare ska öka.

Utskottet har i ett tidigare betänkande (bet. 2019/20:NU15) redogjort närmare för innehållet i strategin när det gäller inriktningen och pågående och aviserade insatser för att nå de fem strategiska målen.

Livsmedelsexport

Utskottet har i ett tidigare betänkande beskrivit innehållet i regeringens livsmedelsstrategi utifrån vilken politiken ska utformas fram till 2030 (bet. 2019/20:NU15). Den 20 december 2019 beslutade regeringen om del 2 av livsmedelsstrategins handlingsplan. Handlingsplanen består av ett antal olika åtgärder som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål under 2020–2025. Inom ramen för handlingsplanen ska det bl.a. genomföras en satsning för att få svenska anläggningar godkända för export till tredjeländer. För att öka marknadstillträdet för svenska livsmedel och jordbruksvaror ska arbetet med exportgodkännanden fortsätta att utvecklas. Vidare ska det genomföras ett livsmedelsexportprogram med fokus på små och medelstora företag och ett regionalt exportprogram för innovativa livsmedelsföretag och livsmedelsföretag med en stor potential att nå ut på exportmarknaden. Satsningen på livsmedelsexportansvariga stationerade på potentiella tillväxtmarknader som kan bidra till att svenska företag får en kontakt på den specifika marknaden och att svenska företag finner nya exportmöjligheter ska fortsätta.

Sveriges export- och investeringsråd

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) ansvarar för det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet och ägs till lika delar av staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU). Business Sweden bildades den 1 januari 2013 då Exportrådet och Invest Sweden slogs samman. I linje med ett årligt riktlinjebeslut som fattas av regeringen har Business Sweden både ett exportfrämjande uppdrag att hjälpa svenska företag att öka sin globala försäljning och ett investeringsfrämjande uppdrag att hjälpa internationella företag att investera och expandera i Sverige. Årsuppdraget till Business Sweden inom den export- och investeringsfrämjande verksamheten syftar till att stärka svenska företags export och expansion i utlandet samt attrahera och underlätta utländska ny- och expansionsinvesteringar i Sverige. Uppdraget ska därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet genom ökad export och ökade investeringar.

Business Sweden ska utgå från vedertagna internationella normer och principer för hållbart företagande, såsom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) riktlinjer för multinationella företag, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, FN:s Global

Compact, Agenda 2030 för hållbar utveckling och feministisk handelspolitik. Särskild vikt ska fästas vid förebyggande och bekämpande av korruption. Denna verksamhet ska bl.a. baseras på plattformen för internationellt hållbart företagande (skr. UD2020/07048) och den nationella handlingsplanen för företagande och mänskliga rättigheter.

Av riktlinjerna för 2022 framgår bl.a. att Business Sweden i det statliga årsuppdraget aktivt ska bidra till målsättningarna för och genomförandet av regeringens export- och investeringsstrategi, liksom till arbetet för att vidareutveckla resultat- och effektutvärdering och uppföljning av politikområdet. Vidare framgår att Business Sweden ska samverka med andra nationella, regionala och lokala aktörer inom främjandet, däribland utrikesförvaltningen. Av riktlinjebrevet framgår också ett antal särskilda insatser för 2022. Business Sweden har tillförts 25 miljoner kronor för att förstärka den regionala exportrådgivningen för att företag i alla regioner ska kunna få tillgång till likvärdiga tjänster till stöd för internationalisering och export. Därtill förstärks även Småföretagsprogrammet för att nå små och medelstora företag i hela landet. Förstärkningen syftar till en långsiktig uppgradering av verksamheten och ska efter 2023 finansieras i den ordinarie verksamheten. Därutöver ska Business Sweden leda eller delta i arbetet med specifika insatser i regeringens export- och investeringsstrategi.

I Business Swedens redovisning av statens uppdrag till Business Sweden för verksamhetsåret 2021 beskriver Business Sweden bl.a. några nya främjarinsatser som påbörjades under 2021. Innovation Connector syftar till att fånga möjligheten till långsiktiga affärer för svenska innovativa företag genom att rikta främjandeinsatser mot företagen i den tidiga utvecklingsfasen så att kommersialiseringen av innovativa svenska produkter kan accelereras, skalas upp och spridas snabbare på den globala marknaden och därmed öka exporten av svenska innovativa och hållbara produkter och lösningar. Satsningen görs i samverkan med och medfinansiering från Vinnova. Business Sweden genomförde också under 2021 insatser för att utveckla det långsiktiga, strategiska och samverkande initiativet Pioneer the Fossil Free som är en del av det större främjarkonceptet Pioneer the Possible. Satsningen identifierar och matchar globala klimatutmaningar med hållbara lösningar i syfte att öka svensk export av innovativa hållbara erbjudanden som genererar både affärs- och klimatnytta. I sammanhanget kan även nämnas att ett antal riktade satsningar gjorts mot s.k. startup- och scaleup-företag för insatser med fokus på klimat- och miljövänliga lösningar i samverkan med inkubatorer och science parks. När det gäller investeringsfrämjandet framgår det bl.a. att Business Sweden för att förstärka marknadsföringen av Sverige som investeringsland genomför en internationell marknadsförings- och kommunikationskampanj och en internationell investerarkonferens är planerad till den 20–21 juni 2022.

Utredning om ett effektivt offentligt främjande av utländska investeringar

I februari 2018 fick en särskild utredare i linje med vad som aviseras i exportstrategin i uppdrag att göra en översyn av investeringsfrämjandet i Sverige (dir. 2018:3). I direktivet angavs att investeringsfrämjandet har ökat i betydelse under senare år och att utländska investeringar som tillför kapital, kunskap, kompetenser och nya marknader till svenskt näringsliv har betydelse för svensk sysselsättning och export. Ett delbetänkande lämnades i juni 2018 och ett slutbetänkande i april 2019 (SOU 2019:21) efter ett tilläggsdirektiv (dir. 2018:113). Utskottet har i ett tidigare betänkandet redogjort för utredarens förslag (bet. 2020/21:NU13.)

Utredning av ett system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden

Regeringen beslutade den 22 augusti 2019 om att ge en särskild utredare (f.d. ordföranden i Högsta förvaltningsdomstolen Sten Heckscher) uppdraget att lämna förslag på hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas (dir. 2019:50). Som en del i uppdraget ingick att ta fram kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. Ett delbetänkande med förslag till kompletterande bestämmelser överlämnades den 6 mars 2020 (SOU 2020:11) och har behandlats inom ramen för regeringens proposition 2020/21:193 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. Utredningen överlämnade sitt slutbetänkande till regeringen den 1 november 2021 (SOU 2021:87). I betänkandet lämnar utredningen bl.a. förslag till en ny lag samt förordning om anmälan och granskning av utländska direktinvesteringar och förslag till vissa ändringar när det gäller offentlighet och sekretess. Utredningen föreslår att den nya lagen och lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2023. Betänkandet har remissbehandlats och remisstiden löpte ut den 22 februari 2022.

Med anledning av de aktuella motionerna kan särskilt nämnas att utredningens bedömning är att Ryssland, Kina och Iran är de länder som utgör det största hotet. Det konstateras att regimerna i dessa länder har som mål att skapa stabilitet för den egna regimen och stärka sitt lands status som ekonomisk, politisk och militär stormakt. Det som kännetecknar dessa länder är att de lägger ned stora summor pengar, har stora personalresurser, är uthålliga och kan hålla på i flera år – ibland decennier – för att uppnå sina säkerhetspolitiska syften. Utav dessa tre är det framför allt Kina som gör stora ekonomiska investeringar i Sverige, och de nästan tredubblades från 2019 till 2020 då investeringarna omfattade ett värde av drygt 31 miljarder kronor enligt den officiella statistiken från Kommerskollegium. När det gäller antalet utlandsägda företag framgår det av utredningen att det finns en osäkerhet i statistiken över hur många företag i Sverige som kontrolleras av Kina eller har förvärvats av kinesiska intressen. Enligt statistik från Tillväxtanalys kontrollerade Kina 147

företag i Sverige 2019. Denna statistik utgår från vem som är den yttersta ägaren av verksamheten, och när det gäller Kina anger Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i en rapport från 2016 att två tredjedelar av de kinesiska investeringarna görs från skatteparadis och finansiella centrum utanför Kina. Antalet kinesiskägda företag kan därför vara större än vad som framgår av Tillväxtanalys statistik. Vidare framgår att FOI i en rapport från 2019 kartlagt hur många bolag i Sverige som förvärvats av kinesiska intressen. Rapporten visar att det finns bolag som inte har identifierats som kinesiskägda i befintliga register och sammanställningar. I rapporten konstateras att det finns ett mörkertal när man ska bedöma hur många bolag som förvärvats från Kina.

Utskottet yttrade sig till utrikesutskottet över den nämnda propositionen om kompletterande bestämmelser (ytr. 2020/21:NU1y). Utskottet har även yttrat sig till utrikesutskottet över ett förslag till utskottsinitiativ om ett system för granskning av utländska direktinvesteringar (ytr. 2019/20:NU9y). Riksdagen beslutade i enlighet med initiativet om ett tillkännagivande till regeringen att den snarast ska genomföra åtgärder för att möjliggöra granskningen av utländska investeringar inom skyddsvärda områden, däribland återkomma till riksdagen med förslag till ändringar i säkerhetsskyddslagen vad gäller överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet samt snarast utse den myndighet som ska vara kontaktpunkt enligt EU-förordningen (2019/452) om utländska direktinvesteringar (bet. 2019/20/UU18, rskr. 2019/20:332).

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden (EKN) är en statlig myndighet med uppdrag att främja svensk export genom att utfärda olika former av statliga garantier för att därigenom försäkra företagens risk att inte få betalt vid exportaffärer. EKN finansieras med garantitagarnas premier som speglar risken i affären. Verksamheten ska vara finansiellt självbärande över tid. Inför 2021 reviderades EKN:s regleringsbrev och en ny instruktion beslutades för att förtydliga styrningen ur ett hållbarhetsperspektiv. De nya uppdragen och återrapporteringskraven i regleringsbrevet grundar sig på förslagen i det uppdrag som EKN under året genomförde i nära samverkan med AB Svensk exportkredit (SEK) om hur det svenska internationella exportfinansierings-systemet kan bidra till en tydlig omställning och minskade utsläpp av växthusgaser. Enligt instruktionen ska myndigheten integrera ett jämställdhets- och hållbarhetsperspektiv i hela sin verksamhet. Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling ska vara vägledande för detta arbete. I sitt arbete med hållbart företagande ska myndigheten följa OECD:s rekommendationer om korruption vid statsstödda exportkrediter och gemensamma förhållningssätt för exportkreditinstitut samt bidra till en hållbar skuldsituation genom att följa OECD:s riktlinjer om hållbar långivning. Myndigheten ska vidare säkerställa att den exportfrämjande verksamheten bedrivs i enlighet med FN:s

principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt principerna om hållbart företagande i FN:s Global Compact. Mot bakgrund av de aktuella motionerna kan särskilt noteras att bland myndighetens åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2022 återfinns bl.a.

- hur garantier till verksamheter med höga växthusgasutsläpp ligger i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål, bidrar till omställning och undviker inlåsnings effekter
- resultatet av insatser för att utveckla information och produkter till framförallt små och medelstora företag, med särskild tonvikt vid företag vars produkter har hög exportpotential och kan bidra till klimatomställning globalt
- fortsatt rapportering av insatserna att ställa ut garantier till klimat- och miljöinvesteringar i Sverige som kan bidra till klimatomställning i de fall de har direkt eller indirekt koppling till svensk export (s.k. gröna garantier)
- insatser som gjorts för att öka kunskapen om EKN:s tjänster
- åtgärder som vidtagits för att säkerställa transparens i verksamheten, inklusive informationstillgängligheten för allmänheten.

SEK är ett av staten helägt bolag med uppdrag att på kommersiella och hållbara grunder bedriva kreditverksamhet i syfte att främja svensk exportnärings. SEK ska vara en marknadskompletterande aktör och sträva efter att samarbeta med andra statliga exportfrämjande aktörer samt med banker och andra finansiella aktörer. Bolaget har ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag som består i att administrera statens system för statsstödda exportkrediter, det s.k. CIR-systemet. Utgångspunkten för regeringens bolagsstyrning är den svenska bolagsstyrningsmodellen som bl.a. innebär att de bolag som ägs av staten styrs associationsrättsligt på samma sätt som privatägda bolag med bolagsstämman som det högsta beslutande organet. Bolag med statligt ägande lyder som utgångspunkt under samma lagar och regler som privatägda bolag. Som framgår av avsnittet om hållbart företagande i detta betänkande beslutade regeringen om en ny ägarpolicy för bolag med statligt ägande 2020. Ägarpolicyen ska tillämpas i bolag med statligt majoritetsägande, vilket därmed inkluderar SEK. I regeringens skrivelse till riksdagen med 2021 års redogörelse för bolag med statligt ägande (skr. 2020/21:140) framhåller regeringen att statens ägarpolicy anger att det är av särskild vikt att bolag med statligt ägande arbetar för identifiering, bedömning, hantering och transparent redogörelse för verksamhetens klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter. SEK:s hantering av och redogörelse för sina klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter ges särskild uppmärksamhet i skrivelsen. Av skrivelsen framgår att bolaget för andra året i rad redovisar enligt ett särskilt ramverk (s.k. TCFD-rekommendation, Task Force on Climate-related Financial Disclosures). SEK:s klimatstrategi består i att begränsa klimatrelaterade risker i utlåningen och samtidigt arbeta för att öka andelen gröna lån. Under 2020

ökade SEK enligt skrivelsen sin ambition att vara med och finansiera omställning i Sverige med särskilt fokus på energi, transport, sjöfart och smarta städer.

Kreditgaranti för att säkra tillgången till råvaror

I vårändringsbudgeten för 2022 (prop. 2021/22:99) föreslår regeringen att EKN fr.o.m. 2022 ska kunna utfärda statliga kreditgarantier för att säkra tillgång till råvaror genom en s.k. råvarugaranti. En råvarugaranti används för att täcka risken för en långivares finansiering av en utländsk låntagares investering i ett råvaruprojekt om denna låntagare inte klarar att fullfölja betalningarna enligt låneavtalet. En förutsättning för att få en råvarugaranti för ett låneavtal ska vara att låntagaren sluter ett långfristigt leveransavtal med en svensk råvaruimportör. De närmare villkoren för råvarugarantierna bör enligt regeringens förslag utformas i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och förordningen (2011:211) om utlåning och garantier. Mot den bakgrunden föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ställa ut kreditgarantier som uppgår till högst 3 miljarder kronor för att säkra tillgången till råvaror.

Främjande av handel med Storbritannien

I svaret på en skriftlig fråga av Tobias Andersson (SD) om stöd till svenska företag vid brexit (fr. 2020/21:953) den 28 december 2020 framhöll statsrådet Anna Hallberg bl.a. att det framförhandlade frihandelsavtalet innebär 100 procent tull- och kvotfrihet för samtliga varukategorier där varorna uppfyller ursprungsreglerna och att det skapar en högre grad av förutsägbarhet än ett avtalslöst tillstånd. Statsrådet betonade vidare att parterna kommer att föra en kontinuerlig dialog om regler som påverkar handeln, för att undvika framtida handelshinder. Samtidigt konstaterade statsrådet att svenska företag även med ett avtal på plats kommer att uppleva ökad byråkrati, högre kostnader och längre ledtider. Tullverket, Jordbruksverket, Kommerskollegium och andra myndigheter är enligt statsrådet redo att bistå svenska företag om vilka åtgärder man behöver vidta för att kunna fortsätta att handla med Storbritannien. Statsrådet framhöll slutligen att regeringen kommer att upprätthålla och vidareutveckla de breda och mycket goda relationerna mellan Sverige och Storbritannien för att skapa goda förutsättningar för svenska företag att verka i Storbritannien, men även för brittiska företag att verka och investera i Sverige.

Den 25 december 2020 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om en brexitjusteringsreserv. Inrättandet av reserven ingick i Europeiska rådets uppgörelse i juli 2020 om den fleråriga budgetramen för perioden 2021–2027. Fonden ska användas för att motverka negativa konsekvenser på flera områden som uppstått till följd av Storbritanniens utträde. Totalt kommer brexitjusteringsreserven att uppgå till 5 miljarder euro i 2018 års priser. I statens budget för 2022 har anslaget tillförts 386 miljoner kronor och för 2023

beräknas anslaget uppgå till 153 miljoner kronor (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24). Stödet är helt finansierat med EU-medel. Regeringen beslutade den 8 april om en förordning som reglerar stödet. Stödet riktas till både företag och myndigheter. Stöd får lämnas för konsult- och rådgivningstjänster, direkta kostnader för godkännande eller märkning av produkter som även fortsättningsvis ska saluföras i Storbritannien liksom för deltagande i mässor och liknande. Stöd ska också kunna lämnas för investeringar i hamninfrastruktur till den del som är nödvändig för statens myndighetsutövning. Myndigheter har även möjlighet att få ersättning för ökade kostnader med anledning av brexit. Stöd får lämnas för kostnader under perioden den 1 januari 2020 t.o.m. den 31 december 2023.

Mål om och beräkningar av klimatnyttan från export

Regeringen tillsatte 2010 den parlamentariska kommittén Miljömålsberedningen, som har i uppdrag att utveckla strategier med etappmål, styrmedel och åtgärder för att nå Sveriges miljömål. Miljömålsberedningen överlämnade den 7 april 2022 delbetänkandet Sveriges globala klimatavtryck (SOU 2022:15) till regeringen. I delbetänkandet föreslår beredningen bl.a. att det klimatpolitiska ramverket ska kompletteras med mål om klimatnyttan från export. Klimatnyttan från export föreslås vara större än gapet mellan huvudmålbanan för klimatpåverkan från konsumtion och nollutsläpp inklusive de internationella klimatinvesteringarna och negativa utsläpp.

Beredningen konstaterar att det behövs statistik om exportens effekt på de globala utsläppen och föreslår därför att Statistiska centralbyrån (SCB) tillsammans med Naturvårdsverket och i dialog med exportaktörerna och akademien utvärderar befintliga mått, tar fram ett vidareutvecklat mått på klimatavtryck av svenska produkter som går till export jämfört med andra motsvarande produkter samt tar fram en metod för att följa upp statistik om exportens effekt på de globala utsläppen. Beredningen föreslår vidare att SCB får i uppgift att årligen följa upp statistiken om exportens effekt på de globala utsläppen. Arbetet med scenarier och effektbedömningar om exportens klimat-effekt behöver vidare enligt beredningen formaliseras. Beredningen föreslår därför att Naturvårdsverket får i uppdrag att ta fram en metod för att beräkna utsläppsscenarier för exportens climateffekt, regelbundet ta fram scenarier över exportens climateffekt samt utveckla metoder för att göra effektbedömningar på exportens climateffekt.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om FN-upphandlingar, livsmedellexport, privata aktörer inom exportrådgivningen, beräkningar av exportens klimatnytta, exportfrämjande av klimatteknik, exportfrämjande för små och medelstora företag, granskning av utländska direktinvesteringar och vissa övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande behandlades av

utskottet senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena med hänvisning bl.a. till den förda politiken samt aviserade och pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- FN-upphandlingar
- Livsmedelsexport
- Privata aktörer inom exportrådgivningen
- Beräkningar av exportens klimatnytta
- Exportfrämjande av klimatteknik
- Exportfrämjande för små och medelstora företag
- Granskning av utländska direktinvesteringar
- Översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar
- Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande.

FN-upphandlingar

I ett par motioner förordas att regeringen ska bistå svenska företag genom att utveckla insatser för företagens möjligheter att medverka i FN-upphandlingar. Utskottet kan inledningsvis konstatera att det flera gånger avstyrkt liknande förslag, senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Som utskottet påminde om vid det tillfället är främjandet av upphandlingar finansierade genom FN en del i export- och investeringsstrategin. Målsättningen enligt strategin är att svenska företags deltagande i dessa upphandlingar ska öka. Satsningen är en fortsättning på ett arbete som påbörjades under den tidigare exportstrategin, och regeringen uppger att arbetet med att vinna upphandlingar i FN och andra internationella organisationer har intensifierats. En ansats har utvecklats för bredare relationer och ökade synergier mellan politikområden, bl.a. för att bygga vidare på de relationer som skapats inom utvecklingssamarbete. Vidare har en möjlighet att finansiera projektförberedande studier för projekt av intresse för svenska exportföretag skapats. Business Sweden har i uppdrag att koordinera stödet till svenska företag och organisationer med intresse för upphandlingar som finansieras av multilaterala organisationer som FN. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24 Näringsliv) uppger att tre större insatser med sammanlagt 65 deltagande företag genomfördes för att bidra till att svenska företag vinner internationellt upphandlade affärer inom ramen för FN. Vidare framgår att antalet svenska företag registrerade i FN:s leverantörsbas var 923 i april 2021, vilket innebar en ökning med 72 företag i jämförelse med året innan. Enligt Business Swedens redovisning av statens uppdrag för verksamhetsåret 2021 ökade FN:s upphandling av svenska produkter och tjänster enligt officiella källor med 40 procent mellan 2019 och 2020, till ca

46 miljoner dollar. Eftersom vissa företag säljer till FN genom utländska enheter ingår detta inte i statistiken för Sverige. De exempel på sådana upphandlingar som Business Sweden känner till uppges uppgå till 12,7 miljoner dollar.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det finns en stor exportpotential för svenska företag inom internationell upphandling och att det är av vikt med insatser som ökar deras möjligheter att medverka i FN-upphandlingar. Utskottet noterar att det pågår ett exportfrämjande arbete och att såväl antalet registrerade företag som upphandlingen av svenska produkter och tjänster ökar. Därmed ser utskottet inte några skäl för ett tillkännagivande enligt det som förordas.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Livsmedelsexport

I flera motioner efterfrågas insatser för att främja svensk livsmedelsexport. Motionärerna vill bl.a. se stöd till livsmedelsföretagen i form av kompetensutveckling och fler livsmedelsattachéer. Utskottet kan i likhet med tidigare år då det behandlat liknande förslag (senast i bet. 2020/21:NU13) konstatera att det av export- och investeringsstrategin framgår att främjandet av livsmedelsexport ska fortsätta. Utskottet kan också påminna om att regeringen har beslutat om en handlingsplan för 2020–2025 som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål. Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

För att bidra till en ökad livsmedelsexport framgår av den nämnda handlingsplanen att arbetet med att få svenska anläggningar godkända för export till tredjeländer ska utvecklas. Arbetet för ett ökat marknadstillträde genom exportgodkännande för svenska livsmedel och jordbruksvaror ska också fortsätta att utvecklas. Vidare ska det genomföras ett livsmedelsexportprogram med fokus på små och medelstora företag och ett regionalt exportprogram för livsmedelsföretag. Satsningen på livsmedelsexportansvariga som är stationerade på potentiella tillväxtmarknader ska också fortsätta och innebär att Business Sweden fått i uppdrag att förstärka ett antal prioriterade marknader med en livsmedelsexportansvarig, som bl.a. ska bidra till att svenska livsmedelsföretag får en kontakt på den specifika marknaden och finner nya exportmöjligheter. Därtill konstaterar utskottet att det inom ramen för januariavtalet togs fram en tredje handlingsplan med ytterligare åtgärder för att stärka målet med livsmedelsstrategin. Regeringens målsättning för främjandet är att export-

andelen i svensk livsmedelsindustri ska vara 50 procent 2030. Om målet uppnås kommer exportvärdet att överstiga 100 miljarder kronor 2030. Utskottet noterar att det av regeringens webbplats framgår att värdet av svensk livsmedelsexport ökade med nästan 8 procent under 2021 och att det totala exportvärdet är ca 62 miljarder kronor.

Vidare noterar utskottet att Business Swedens exportprogram Try Swedish! som drivs på uppdrag av regeringen drabbades hårt av inställda aktiviteter under pandemin. Av 11 planerade mässor kunde endast två genomföras. I stället genomfördes ett stort antal digitala främjandeaktiviteter. Business Sweden har också genomfört flera utbildningsträffar för livsmedelsföretag under 2021 och har också den avgiftsfria webbtjänsten Livsmedelsguiden med information om olika länders importreglering, krav på märkning, EU-information och förslag på översättningshjälp.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att livsmedelsexporten är en betydelsefull sektor för svensk handel men anser mot bakgrund av det som anförts att det inte är motiverat med några tillkännagivanden enligt det som föreslås.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Privata aktörer inom exportrådgivningen

I några motioner förordas att riksdagen ska uppmana regeringen att öppna för privata aktörer inom den statligt finansierade exportrådgivningen. Utskottet har avstyrkt liknande förslag tidigare, senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet konstaterade då att regeringen i en skrivelse till riksdagen med anledning av Riksrevisionens rapport om regionala exportcentrum (skr. 2018/19:135) anförde att det kan finnas risker relaterade till exempelvis konkurrens, otillbörligt gynnande och kvalitetssäkring som måste analyseras innan man överväger att öppna för privata aktörer inom exportrådgivning. Vidare påminde utskottet om att många, om inte alla, av de aktörer som deltar i regionala exportcentrum enligt regeringen har en nära dialog med näringslivet. I likhet med tidigare ser utskottet inte heller denna gång skäl att förorda några tillkännagivanden enligt det som föreslås i motionerna.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Beräkningar av exportens klimatnytta

I tre motioner förordas att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export. Motionärerna vill förhindra att politiken skapar dåliga förutsättningar för svensk industri och därmed tvingar klimatsmart produktion att flytta till andra länder. Utskottet har behandlat liknande förslag tidigare, senast våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). I likhet med då vill utskottet framhålla att det inte har någon annan uppfattning än motionärerna om vikten av att politiken utformas så att den skapar goda förutsättningar för klimatsmart svensk produktion. Utskottet noterar att miljömålsberedningen nyligen överlämnat ett förslag till regeringen om ett nytt mål för att

öka den svenska exportens klimatnytta (SOU 2022:15). Som framgår i det föregående föreslår kommittén även att SCB och Naturvårdsverket ska ta fram statistik för exportens klimatnytta. Utskottet konstaterar att kommitténs betänkande ännu inte varit ute på remiss och anser inte att riksdagen bör förekomma den ordinarie beredningsprocessen genom att uppmana regeringen att lägga ett uppdrag på Naturvårdsverket i enlighet med det som förordas i motionerna.

Utskottet vill i sammanhanget även påminna om att det pågår förhandlingar inom EU om en gränsjusteringsmekanism för koldioxid som ska minska risken för koldioxidläckage från EU som redogjorts för under avsnittet Internationell handel.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Exportfrämjande av klimatteknik

I flera av de aktuella motionerna framförs förslag om främjande av klimatteknik och export som främjar energieffektivitet. Utskottet kan inledningsvis i likhet med tidigare då det behandlat liknande förslag konstatera att det av export- och investeringsstrategin framgår att Sverige kommer att driva frågan om hållbar upphandling, något som bedöms gynna svenska företag eftersom de ofta erbjuder lösningar som är miljömässiga och konkurrenskraftiga ur ett livscykelerspektiv. Här kan även nämnas flera insatser för att främja export av klimatteknik inom Business Swedens statliga uppdrag som redovisats i det föregående, bl.a. Innovation Connector, Pioneer the Possible, Pioneer the Fossil Free och riktade satsningar mot s.k. startup-företag och scaleup-företag med klimat- och miljövänliga lösningar. Utskottet vill i sammanhanget även nämna EKN:s gröna kreditgaranti som är en ny lånegaranti som ska främja klimatinvesteringar och stödja de svenska exportföretag som kan bidra till att uppfylla Parisavtalet.

Utskottet delar även fortsättningsvis motionärernas uppfattning att svenska företag kan bidra till minskade utsläpp på global nivå och noterar att detta också är något som framhålls i export- och investeringsstrategin. Utskottet vill avslutningsvis framhålla vikten av exportfrämjande insatser på området och att Sverige verkar för att det ska vara en konkurrensmässig fördel och inte en nackdel för ett företag som bidrar till klimatomställningen. Utskottet konstaterar att det pågår ett arbete i linje med det som motionärerna förordar.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Exportfrämjande för små och medelstora företag

I två motioner framhålls vikten av att underlätta steget till export för små och medelstora företag. Även i denna fråga råder det ingen motsättning mellan utskottet och motionärerna. Utskottet kan vidare konstatera att målsättningen att fler små och medelstora företag ska exportera är en av fem strategiska målsättningar inom export- och investeringsstrategin. Dessvärre minskade antalet

små och medelstora företag som exporterade under 2020, vilket enligt regeringen beror på att de mindre företagen drabbats särskilt hårt av pandemin och att många av dem har pausat sina internationella expensionsplaner (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24 Näringsliv).

Utskottet konstaterar att flera exportfrämjande insatser riktar sig särskilt till små och medelstora företag. Det gäller t.ex. Småföretagsprogrammet vid Business Sweden och den regionala exportsamverkan där Tillväxtverket, Business Sweden, Almi, EKN, SEK och Enterprise Europe Network (EEN) (tidigare kallat regionala exportcentrum) ingår och som har som övergripande mål att fler små och medelstora företag ska exportera. Vidare har EKN ett särskilt fokus på små och medelstora företag. Inom ramen för export- och investeringsstrategin ska också särskilda kommunikationsinsatser riktas till små och medelstora företag för att informera om nya frihandelsavtal och andra handelspolitiska förändringar som kan påverka deras exportmöjligheter. Utskottet noterar att Business Sweden i redogörelsen av det statliga uppdraget för verksamhetsåret 2021 anger att ett fokus varit att utveckla webben, exempelvis med bättre sökfunktioner och en förenklad åtkomst till rådets tjänster för små och medelstora företag. I sammanhanget kan även webbplatsen verksamt.se/utland nämnas, och kommissionens nya webbstöd Access 2 Markets där företag som vill exportera från EU kan hitta information för olika produkter när det t.ex. gäller tullar, handelshinder och produktspecifikationer för samtliga EU länder och mer än 120 exportmarknader runt om i världen.

Utskottet vill understryka betydelsen för Sverige av fler exporterande företag eftersom det ökar förutsättningarna för fler jobb och ökad tillväxt. Utskottet ser framför sig att statliga insatser för att underlätta för små och medelstora företag att ta steget ut på en internationell marknad kommer att behöva prioriteras även fortsättningsvis men ser inte några skäl att förorda några tillkännagivanden enligt det som föreslås.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Granskning av utländska direktinvesteringar

I två motioner framhålls behovet av granskning av utländska direktinvesteringar och i en tredje motion anförs att Sverige ska kontrollera kinesiska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare. Utskottet vill inledningsvis påminna om vad det tidigare sagt när det gäller granskning av utländska direktinvesteringar (bet. 2020/21:NU13). Enligt utskottets uppfattning behöver det finnas en bra balans mellan att säkra svenska intressen och att se till att Sverige fortfarande är ett attraktivt land för utländska investerare genom att inte införa åtgärder som innebär för stora hinder för investeringar. Som redovisats i det föregående överlämnade Direktinvesteringsutredningen i november 2021 sitt slutbetänkande till regeringen. I betänkandet föreslår utredningen hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas. Utredningen har varit på

remiss, och utskottet noterar att drygt 100 svar hade inkommit när remisstiden löpte ut den 22 februari 2022. Utskottet är ödmjukt inför att utformandet av ett system för granskning av direktinvesteringar är en komplicerad fråga som kräver noggranna överväganden och ser ingen anledning för riksdagen att i detta läge rikta några tillkännagivanden till regeringen enligt det som förordas i motionerna. Utskottet följer frågan med intresse och konstaterar att riksdagen sedan tidigare har riktat ett tillkännagivande till regeringen om åtgärder för att möjliggöra granskning av utländska direktinvesteringar (bet. 2019/20:UU18).

Utskottet noterar också att Business Sweden i riktlinjebrevet för 2022 ska beakta eventuella säkerhetsrisker som enskilda utländska investeringar kan medföra, och i förekommande fall informera berörda myndigheter. Utskottet vill även påminna om kompletteringarna av säkerhetsskyddslagen (2018:585) när det gäller överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet som trädde i kraft den 1 januari 2021 (bet. 2020/21:JuU10).

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar

I ett par motioner förordas att Sverige ska utreda effekten av kinesiska direktinvesteringar i Sverige. Utskottet konstaterar att flödet av utländska direktinvesteringar från Kina ökade med 19,8 miljarder kronor från 2019 till 2020 och uppgick till 31,2 miljarder kronor. Som redovisats i det föregående finns det en osäkerhet i statistiken över hur många företag i Sverige som kontrolleras av Kina eller har förvärvats av kinesiska intressen. Kina är ett av tre länder som Direktinvesteringsutredningen (SOU 2021:87) bedömer utgör det största hotet när det kommer till utländska direktinvesteringar. Med det sagt instämmer utskottet med den problembeskrivning som kommer till uttryck i motionerna och vill framhålla vikten av att få på plats ett system för utländska direktinvesteringar.

När det gäller effekten av redan gjorda investeringar konstaterar utskottet att FOI i slutet av 2019 publicerade en kartläggning av kinesiska bolagsförvärv i Sverige (FOI Memo 6903). Utskottet noterar att myndigheten, i och med bedömningen att det finns ett mörkertal, finns utrymme att följa upp kartläggningen och att fortsatta granskningar kan identifiera ytterligare förvärv och andra investeringar, men även bidra till att öka förståelsen för ägarstrukturer, förvärvsmetoder och de förvärvade bolagens patent och teknologier. Utskottet instämmer i behovet av att öka kunskapen om bl.a. kinesiska direktinvesteringar och deras effekt i Sverige. Utskottet vill i sammanhanget påminna om det nyligen inrättade Nationellt kunskapscentrum om Kina (NKK) vid Utrikespolitiska institutet som bedriver policyrelevant forskning, analyser och rådgivning om Kinarelaterade ämnen, med fokus på frågor av särskild vikt för svenska intressen. Verksamheten byggs fortlöpande upp under perioden 2021–2023.

Utskottet utesluter inte att det kan komma att bli aktuellt med myndighetsuppdrag på området, men anser inte att riksdagen i nuläget bör vidta några åtgärder i enlighet med det som föreslås.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande

I motionerna finns förslag på hur det svenska export- och investeringsfrämjandet kan utvecklas, och vidare efterfrågas främjandeåtgärder för specifika branscher och länder. Utskottet vill med anledning av förslagen inledningsvis påminna om export- och investeringsstrategin som togs fram för att genomföra en exportsatsning inom ramen för januariöverenskommelsen för fler jobb i hela landet och för att utveckla den befintliga strategin med fokus på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Utskottet konstaterar att strategin omfattar mycket som är i linje med de övergripande önskemål som efterfrågas i motionerna, t.ex. när det gäller insatser för tjänsteexport, exportmöjligheter högt upp i värdekedjan och företagets importbehov. Strategin framhåller också behovet av ökade investeringar i hållbar infrastruktur. Utskottet vill härutöver tillägga följande när det gäller mer specifika förslag.

I motion 2021/22:3692 (M) yrkande 28 förordas att regeringen ska se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning mellan Business Sweden, Visit Sweden och Svenska institutet, och i motion 2021/22:2389 (SD) yrkande 24 efterfrågas nationell samordning av medel avsedda för exportfrämjande med andra statliga insatser. Vidare framhålls i motion 2021/22:4217 (KD) yrkande 61 att det är centralt att Visit Sweden, Business Sweden och Svenska institutet har väl avgränsade uppdrag. Utskottet kan konstatera att det av riktlinjebrevet till Business Sweden för 2022 framgår att rådet i exportfrämjandet ska samverka nära med andra nationella, regionala och lokala aktörer, inklusive inom Team Sweden, och ska samverka med Svenska institutet när det gäller Sverigebilden i utlandet. Business Sweden ska vidare leda arbetet inom Team Sweden Invest som syftar till samordning mellan relevanta aktörer för att främja investeringar och bidra till att lösa investeringshinder. Utskottet vill också påminna om att Team Sweden har till uppgift att samordna stödet och göra det enkelt och tydligt för företagen. Utöver Business Sweden deltar även Svenska institutet i Team Sweden. Såväl Svenska institutet som Visit Sweden ska, enligt regleringsbrev respektive riktlinjebrev för 2022, medverka till genomförandet av export- och investeringsstrategin.

I flera motioner finns förslag som rör EKN, SEK och svenska exportkrediter. Förslagen handlar bl.a. om ökad insyn i den verksamhet som EKN och SEK bedriver och att olika krav bör ställas på exportkrediter och investeringsstöd som att de inte kanaliseras via skatteparadis, att EKN analyserar säkerhetspolitiska konsekvenser av affärer och förbud mot exportkrediter och lån för investeringar längs hela den fossila bränslevärdekedjan senast 2022. Vidare finns även ett förslag om att regeringen i internationella samarbeten

som t.ex. Export Finance for Future (E3F) ska verka för att exportfinansiering har som mål att fasa ut fossila bränslen snarast. Utskottet vill inledningsvis med anledning av förslagen understryka att det delar uppfattningen som framkommer i några av motionerna att det är viktigt att handels- och investeringsfrämjandet inte bidrar till kränkningar av mänskliga rättigheter eller stärker auktoritära regimer. Som redovisats i det föregående är EKN enligt sin instruktion bl.a. ålagd att säkerställa att den exportfrämjande verksamheten bedrivs i enlighet med FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt principerna om hållbart företagande i FN:s Global Compact. Vidare har EKN tagit fram en hållbarhetspolicy. Med anledning av det som framförs i motionerna noterar utskottet särskilt att myndigheten ska analysera risker och påverkan på miljö, människor och samhälle och kontinuerligt förbättra metoder och riskverktyg som säkerställer långsiktig hållbarhet i affärer och tar fasta på både nuvarande och framtida hållbarhets- och kreditrisker. EKN uppger att myndigheten i hållbarhetsbedömningar i affärer framför allt tar hänsyn till hållbarhetsrisker på global nivå och i köparlandet. I avvägningen för affärsbeslut ska positiva aspekter för svensk export och hållbar utveckling beaktas, men dessa kan inte uppväga för EKN oacceptabel påverkan på klimat, miljö och människor i köparländer. Utskottet konstaterar vidare att det i EKN:s regleringsbrev för 2022 framgår att verksamheten ska anpassas för att vara i linje med Parisavtalet och inte skapa inläsningar i fossilberoende. Detta ska bl.a. göras genom att myndigheten senast 2022 ska upphöra med svenska exportgarantier för prospektering och utvinning av fossila bränslen. Utskottet noterar också att det i regleringsbrevet framgår att EKN ska återrapportera åtgärder myndigheten vidtagit för att säkerställa transparensen i verksamheten, inklusive informationstillgängligheten för allmänheten. Utöver detta kan utskottet konstatera att SEK är ett statligt bolag som styrs i enlighet med statens ägarpolicy där riktlinjer om hållbart företagande ingår. I övrigt lyder bolaget under samma lagar som andra aktiebolag. När det gäller internationella arbeten för att fasa ut exportfinansiering till fossila bränslen noterar utskottet vidare att kommissionen i översynen av handelspolitiken anger att den ska utforska alternativen för en EU-strategi för exportkrediter. I linje med den gröna givens mål att fasa ut subventionerna till fossila bränslen kommer den också utöver att uppmuntra klimatvänliga teknikprojekt föreslå att EU omedelbart upphör med stödet till kolkraftssektorn och avskräcker från alla ytterligare investeringar i energiinfrastrukturprojekt baserade på fossila bränslen i tredjeländer, såvida de inte är helt förenliga med en ambitiös, tydligt definierad väg mot klimatneutralitet i linje med Parisavtalets långsiktiga mål och bästa tillgängliga vetenskap. Utskottet noterar att regeringen i skrivelsen om verksamheten i EU under 2021 (skr. 2021/22:115) anför att arbetet med att modernisera gällande regler inom OECD-arrangemang för exportkrediter fortsatte.

I motion 2021/22:3436 (M) yrkande 9 förordas att Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka klimatnyttan av svensk export.

Utskottet har tidigare avstyrkt ett förslag om att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export och anser inte heller att riksdagen bör ta några initiativ med anledning av detta förslag.

I flera motioner berörs Business Sweden. I motion 2021/22:3692 (M) yrkande 27 framhålls vikten av att dra lärdom av analyser gällande Business Swedens verksamhet, och i motion 2021/22:2389 (SD) yrkande 25 efterfrågas en utredning av hur Business Swedens verksamhet kan stärkas. Utskottet har ingen annan uppfattning i frågan om vikten av att dra lärdomar av genomförda analyser. Utskottet vill här påminna om att regeringen för att tillgodose riksdagens önskemål om förbättrad resultatredovisning och tydligare styrning av Business Sweden gett Business Sweden i uppdrag att föreslå nya indikatorer för hur verksamhetens resultat ska mätas och redovisas. Fr.o.m. 2021 års riktlinjebrev om det statliga uppdraget har återrapporteringspunkterna anpassats i linje med detta med fokus på mer resultatmätning och, där det är möjligt, effektmätning. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 24) anger att de första resultaten utifrån de nya indikatorerna kommer att redovisas i budgetpropositionen för 2023, men att arbetet kommer att fortsätta att utvecklas även därefter. I motion 2021/22:2567 (SD) yrkande 5 förordas att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet. Utskottet, som tidigare hanterat liknande förslag (senast i bet. 2020/21:NU13), vidhåller sin uppfattning att riksdagen mot bakgrund av situationen i Somaliland inte bör uppmana regeringen att ge Business Sweden i uppdrag att ge Somaliland högre prioritet. I motion 2021/22:3970 (SD) yrkande 6 föreslås att Business Swedens mandat i Taipei ska breddas. Som utskottet tidigare konstaterat (bet. 2020/21:NU13) öppnade Business Sweden kontoret i Taipei 1991 som ett av de första i Asien. Kontoret erbjuder rådgivning och tillhandahåller enligt Business Sweden ett brett nätverk av lokala kontakter som hjälper svenska företag att etablera sig på marknaden. Kontoret har därtill ett utökat uppdrag och bistår svenska medborgare med visst konsulerärt stöd på plats. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att det av Business Swedens riktlinjer framgår att rådet ska ha institutionell närvaro på de marknader som Business Sweden prioriterar. Utskottet konstaterar härutöver att utrikesutskottet nyligen föreslagit att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att svensk närvaro i Taiwan bör förstärkas genom ett "House of Sweden" i Taipei som ett led i att utveckla relationen och skapa möjligheter för ökade kontakter med Taiwan (bet. 2021/22:UU15).

När det gäller främjandet i förhållande till enskilda länder finns vidare flera förslag när det gäller Storbritannien i motion 2021/22:3774 (M) yrkandena 10, 11, 12, 14 och 15. Målsättningen måste enligt motionärerna vara att svenska företag i praktiken inte ska märka någon större skillnad efter brexit. Som utskottet konstaterat tidigare i betänkandet innebär brexit oundvikligen en försämring för företagen jämfört med om Storbritannien hade fortsatt vara en del av den inre marknaden. Det hindrar givetvis inte att fokus framöver måste vara att skapa så bra förutsättningar som möjligt för företagen. Utskottet vill inledningsvis påminna om den s.k. brexitjusteringsreserven, som beskrivits

närmare i det föregående, och som är ett stöd till företag för ökade kostnader till följd av brexit. Utskottet har också tidigare redogjort för att ett innovations- och forskningskontor inrättades vid Sveriges ambassad i London den 1 januari 2022. Kontoret har bl.a. i uppdrag att utveckla och stärka samverkan mellan Storbritannien och Sverige i frågor kopplade till export- och investeringsstrategin. Utskottet noterar vidare med anledning av att motionärerna anser att det svenska handelsfrämjandet behöver kopplas närmare ambassaderna generellt och i synnerhet vad gäller Storbritannien att Business Swedens riktlinjebrev för 2022 anger att rådet ska samverka och samarbeta med utrikesförvaltningen för att främja svenska affärsintressen internationellt.

I ett par motioner finns förslag om att utländska direktinvesteringar ska främjas på ett sätt som inte innebär ett säkerhetsshot mot Sverige, att regeringen ska säkerställa ett fungerande informationsutbyte inom den granskningsfunktion för utländska direktinvesteringar som upprättats inom EU och att Sverige bör utreda och föra fram behovet av en granskningsfunktion för EU. Som utskottet tidigare redogjort för pågår det ett arbete för att ta fram ett nationellt granskningssystem av utländska direktinvesteringar. Här kan också påminnas om att Business Sweden i det investeringsfrämjande arbetet ska beakta eventuella säkerhetsrisker som enskilda utländska investeringar kan medföra, och i förekommande fall informera berörda myndigheter. När det gäller granskningar på EU-nivå konstaterar utskottet att det inom ramen för EU:s förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen fastställts en struktur för samarbete mellan medlemsstaterna och mellan medlemsstaterna och kommissionen. För att samarbetet ska fungera är en förutsättning att det finns ett väl fungerande informationsutbyte. Utskottet konstaterar att lagen (2020:826) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar trädde i kraft den 1 november 2020. Inspektionen för strategisk exportkontroll (ISP) är av regeringen utsedd till kontaktpunkt enligt förordningen. Utskottet noterar att medlemsstaterna varje år ska lämna en årlig rapport till kommissionen om arbetet utifrån förordningen som bl.a. ska innehålla uppgifter om de begäranden som de har fått från andra medlemsstater om att ta fram uppgifter för en planerad utländsk direktinvestering. Enligt förordningen ska kommissionen senast den 12 oktober 2023 och vart femte år därefter utvärdera förordningens funktion och ändamålsenlighet och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet. Medlemsstaterna ska också involveras i detta arbete. Utskottet utgår från att regeringen kommer att följa arbetet med förordningen och bevaka att informationsutbytet fungerar som tänkt.

I motion 2021/22:3774 (M) yrkande 21 förordas att Sverige ska verka för en direkt flygförbindelse mellan Skandinavien och Taiwan. Utskottet har i det föregående behandlat flera förslag som rör relationen till Taiwan. Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna om vikten av att fortsätta utveckla relationerna med Taiwan. När det gäller den här aktuella frågan anser emellertid utskottet att det inte ankommer på riksdagen att uttala sig om vilka

destinationer flygbolag ska upprätta flygförbindelser mellan. Detta är och bör vara en fråga som bolagen själva beslutar om.

Avslutningsvis anser utskottet att riksdagen kan avslå motionerna 2021/22:878 (M) och 2021/22:3103 (M) yrkandena 2 och 4 med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes då utskottet senast behandlade motsvarande förslag.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Hållbart företagande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och övriga frågor om hållbart företagande. Utskottet hänvisar främst till den förda politiken och pågående arbete.

Jämför reservation 76 (C), 77 (V), 78 (MP), 79 (C) och 80 (V).

Motionerna

Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

I partimotion 2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 38 anförs att det bör införas ett striktare EU-regelverk när det gäller företags ansvar för att upprätthålla mänskliga rättigheter och miljö- och klimathänsyn vid verksamhet utanför unionen.

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 136 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör verka inom EU för att europeiska företag ska ta större ansvar för att motverka brott mot mänskliga rättigheter i hela sina leverantörskedjor.

I kommittémotion 2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) framhåller motionärerna vikten av att införa ett striktare EU-regelverk om företags ansvar för att upprätthålla mänskliga rättigheter och miljö- och klimathänsyn vid verksamhet utanför unionen. I yrkande 50 förordas ett tillkännagivande med denna inriktning.

I kommittémotion 2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 5 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om vikten av att verka inom EU för att europeiska företag ska ta större ansvar för att motverka brott mot mänskliga rättigheter i hela sina leverantörskedjor.

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 3 förordar motionärerna att regeringen inför ett klimat- och miljöperspektiv enligt "environmental due diligence" i regelverken för företags agerande utomlands.

Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) framhåller i motion 2021/22:3747 företagets ansvar för mänskliga rättigheter och behovet av en effektiv EU-

lagstiftning som ser till att företag bl.a. respekterar mänskliga rättigheter och miljö i sina värdekedjor.

Amanda Palmstierna m.fl. (MP) förordar i motion 2021/22:4076 yrkande 5 att Sverige ska vara en stark röst i EU för en due diligence-lag som omfattar mänskliga rättigheter och miljö.

Vissa övriga frågor om hållbart företagande

I kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 75 föreslår motionärerna att regeringen ska verka för mer branschöverskridande och standardiserade metoder att värdera biologisk mångfald och bedöma påverkan på densamma genom hela leverantörskedjan.

I kommittémotion 2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 14 framhåller motionärerna att den svenska regeringen bör ställa krav på att svenska företags verksamheter i Kazakstan inte leder till brott mot de mänskliga rättigheterna.

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 4 föreslås att regeringen återkommer med förslag utifrån Statskontorets rapport FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete.

Markus Wiechel m.fl. (SD) anser i motion 2021/22:315 att regeringen bör utreda omfattningen av bolag vars produkter framkommit som ett resultat av slavarbete.

Camilla Hansén m.fl. (MP) förordar i motion 2021/22:4211 yrkande 20 att det ska finnas tydliga krav på transparens och mekanismer för att kräva ut ansvar när näringslivet inte lever upp till miljökrav och mänskliga rättigheter, t.ex. genom att utvärdera varje företag som får statliga exportkrediter enligt kriterier för miljö och mänskliga rättigheter.

Bakgrund och pågående arbete

Övergripande om hållbart företagande

Hållbart företagande (även kallat ansvarsfullt företagande och företagens sociala ansvar, corporate social responsibility, CSR) är ett paraplybegrepp som omfattar många olika delar. I utskottets betänkande om handelspolitiska frågor från våren 2013 (bet. 2012/13:NU13) står det mer om innebörden och omfattningen av begreppet, och där beskrivs ett flertal internationellt erkända vägledande principer och riktlinjer för hållbart eller ansvarsfullt företagande: OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact, ISO-standarderna om socialt ansvarstagande, Internationella arbetsorganisationens (ILO) trepartsförklaring om multinationella företag och socialpolitik samt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. I utskottets betänkande om handelspolitiska frågor från våren 2020 (bet. 2019/20:NU15)

redogörs för lagstiftning om hållbarhetsrapportering, regelverk om upphandling och skärpt företagsbotslagstiftning som också är av betydelse för svenska företag när det gäller internationellt hållbart företagande.

Avslutningsvis kan även nämnas att det inom ramen för en mellanstatlig arbetsgrupp för företagande och mänskliga rättigheter inom FN har lagts fram ett förslag om att anta ett globalt bindande instrument. Förhandlingar pågår och vid den sjunde förhandlingsrundan den 25–30 oktober 2021 presenterades ett tredje reviderat utkast.

Plattform för internationellt hållbart företagande

I december 2019 fattade regeringen beslut om en uppdaterad plattform för internationellt hållbart företagande. Plattformen ska bidra till svenska företags möjligheter att hantera risker i samband med komplicerade investeringar och affärer, inte minst på komplexa marknader. Regeringen anför att den uttryckt en tydlig förväntan på att svenska företag agerar hållbart och ansvarsfullt genom att arbeta för mänskliga rättigheter, jämställdhet, goda arbetsvillkor, miljö, klimat och korruptionsbekämpning. Som ägare anger regeringen att staten har säkerställt att hållbart företagande är integrerat i bolagsstyrningen för att främja en långsiktigt hållbar värdetillväxt. Bolagen med statligt ägande ska agera föredömligt och påverkar genom sin verksamhet som både beställare och aktör. Regeringen framhåller vidare att den sociala dialogen mellan arbetsgivare och fackliga organisationer är en viktig del när det gäller hållbart företagande. Genom det s.k. Global Deal, där Sverige är ordförande, söker man lösningar på de omställningar som följer i spåren av klimatförändringar och den fjärde industrirevolutionen. I plattformen presenteras en rad åtgärder och initiativ på området.

Hållbart företagande och statliga bolag

Den 27 februari 2020 beslutade regeringen om en ny ägarpolicy för bolag med statligt ägande. Policyn ersätter den tidigare ägarpolicyn från den 22 december 2016. Liksom tidigare ingår hållbart ägande i statens ägarstyrning. Det innebär att bolagen ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. Ett föredömligt agerande inkluderar ett strategiskt och transparent arbete med samarbete i fokus. Internationella riktlinjer, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling ska enligt policyn vara vägledande för detta arbete.

Statskontorets rapport om FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter

Regeringen gav i augusti 2017 Statskontoret i uppdrag att bedöma hur Sverige lever upp till FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Statskontoret överlämnade rapporten FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete (rapport 2018:8) i mars 2018. Statskontorets sammantagna bedömning i rapporten är att regeringen

och statliga aktörer hittills har vidtagit relevanta åtgärder för att följa principerna. Statskontorets analys visar vidare att det finns anledning att överväga ytterligare åtgärder i syfte att förbättra efterlevnaden. I den tidigare nämnda plattformen för internationellt hållbart företagande redogör regeringen för genomförda och planerade åtgärder och initiativ i relation till Statskontorets rapport och förslag.

Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

Kommissionen presenterade den 23 februari 2022 ett förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet, dvs. due diligence, för företag i fråga om hållbarhet (COM(2022) 71). Direktivet fastställer en skyldighet för vissa företag att visa tillbörlig aktsamhet i sin verksamhet och i sina värdekedjor i syfte att motverka negativa effekter för mänskliga rättigheter och miljö. Bolagsledningen blir skyldig att se till att företaget uppfyller sina skyldigheter i fråga om tillbörlig aktsamhet. Förslaget innehåller även krav på planer för klimatanpassning i enlighet med Parisavtalet. I förslaget till direktiv fastställs regler om

- skyldigheter för företag när det gäller faktiska och potentiella negativa effekter på mänskliga rättigheter och negativ miljöpåverkan, med avseende på företagens egen verksamhet, deras dotterbolags verksamhet och verksamhet i värdekedjan som utförs av enheter med vilka företaget har en etablerad affärsförbindelse
- ansvar för åsidosättande av de skyldigheter som nämns i punkten a.

Kategoriseringen av affärsförbindelser som ”etablerade” ska enligt förslaget omprövas regelbundet och minst var tolfte månad. Direktivet ska inte utgöra grund för att sänka den nivå av skydd för mänskliga rättigheter eller miljön eller klimatet som föreskrivs i medlemsstaternas lagstiftning vid tidpunkten för antagandet av detta direktiv. Direktivet ska inte heller påverka skyldigheter på området för mänskliga rättigheter, miljöskydd och klimatförändringar som följer av andra unionsrättsakter.

Globala standarder för biologisk mångfald

Inom Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) pågår ett arbete med att ta fram en internationell standard för biologisk mångfald inom en s.k. kommitté (SIS/TK 623 Biologisk mångfald). Svenska institutet för standarder (SIS) är utsett av regeringen som svenskt standardiseringsorgan bl.a. inom ISO och deltar i det nätverk av experter som arbetar med att ta fram standarden. I den aktuella ISO-kommittén deltar enligt SIS webbplats 54 länder från alla världsdelar. Det pågående arbetet omfattar frågor om terminologi, mätning, data, övervakning, bedömning, restaurering, bevarande, skydd, organisationer, strategier och hållbar användning. Enligt uppgifter från SIS webbplats vill man i ISO-standarderna arbeta mot utvecklingen av en tydlig, global och konsekvent förståelse av biologisk mångfald. Frågor om hur biologisk mångfald ska defi-

nieras och mätas inom specifika biotoper kommer bl.a. att diskuteras. Initiativet är sektors- och branschöverskridande och riktar sig till samtliga relevanta intressenter, inklusive offentlig sektor, näringsliv och intresseorganisationer. Från Sverige deltar för tillfället 22 företag och organisationer.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden liknande flera av de nu aktuella om ett regelverk om tillbörlig aktsamhet (due diligence) och övriga frågor om hållbart företagande behandlades senast av utskottet våren 2021 (bet. 2020/21:NU13). Utskottet avstyrkte motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till den förda politiken samt aviserade och pågående insatser.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet
- Övriga frågor om hållbart företagande.

Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

I flera motioner förordas olika förslag när det gäller ett EU-regelverk om s.k. due diligence, dvs. tillbörlig aktsamhet, när det gäller företagens ansvar att upprätthålla mänskliga rättigheter och ta miljö- och klimathänsyn i verksamheten. I en motion anförs att Sverige inte bör invänta EU utan gå fram med nationell lagstiftning för due diligence när det gäller miljö- och klimat.

Utskottet konstaterar att kommissionen nyligen presenterat ett förslag till direktiv som bl.a. fastställer en skyldighet för vissa företag att visa tillbörlig aktsamhet i sin verksamhet och i sina värdekedjor i syfte att motverka negativa effekter för mänskliga rättigheter och miljö (COM(2022) 71). Förslaget innehåller även krav på planer för klimatanpassning i enlighet med Parisavtalet. Utskottet kommer i närtid att subsidiaritetspröva förslaget och överlägga med regeringen om den svenska ståndpunkten. Oaktat de enskilda partiernas inställning till kommissionens förslag kan utskottet konstatera att det pågår ett arbete i linje med det som efterfrågas i motionerna. Utskottet ser heller inte någon anledning för Sverige att i ett läge där kommissionen presenterat ett förslag till gemensam lagstiftning inleda en process med att ta fram nationell lagstiftning på området.

Därmed avstyrks motionsyrkandena.

Övriga frågor om hållbart företagande

I det följande behandlas olika förslag på området hållbart företagande. I motion 2021/22:443 (V) yrkande 4 föreslås att regeringen återkommer med

förslag utifrån Statskontorets rapport FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete. Förslaget har tidigare avstyrkts av utskottet med hänvisning till pågående arbete. I den tidigare nämnda plattformen för internationellt hållbart företagande redogör regeringen för genomförda och planerade åtgärder och initiativ i relation till Statskontorets rapport och förslag. Vidare noterar utskottet att kommissionen i sitt förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet i fråga om företagens hållbarhet anför att initiativet är i linje med tidigare åtaganden enligt vilka medlemsstaterna ska stärka sitt engagemang för att aktivt främja genomförandet av internationella standarder för ansvarsfull företagsamhet, däribland FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Utskottet ser inte skäl att ompröva sitt beslut och förorda ett tillkännagivande i enlighet med det som förordas i motionen. När det gäller motionärernas oro för att barnarbetet kommer att öka som en följd av pandemin delar utskottet uppfattningen att det är viktigt att säkerställa att svenska företag inte bidrar till barnarbete. Utskottet konstaterar att det nyss nämnda förslaget från kommissionen omfattar överträdelser av förbudet mot barnarbete.

I motion 2021/22:3650 (C) yrkande 75 föreslår motionärerna att regeringen ska verka för mer branschöverskridande och standardiserade metoder att värdera biologisk mångfald och bedöma påverkan på densamma genom hela leverantörskedjan. Utskottet noterar att kommissionen i strategin för biologisk mångfald (COM(2020) 380) framhåller att det finns ett behov av att hänsyn som rör biologisk mångfald måste integreras bättre i näringslivets beslutsfattande. Kommissionen uttalar vidare sin avsikt att under 2021, med utgångspunkt i det arbete som redan gjorts, utarbeta metoder, kriterier och standarder för att beskriva viktiga aspekter av biologisk mångfald, de tjänster den tillhandahåller och ett hållbart nyttjande av den. Som framgår i det föregående har det inom ISO startats en kommitté med syfte att utveckla omfattande och globala standarder för biologisk mångfald. Sammantaget kan utskottet konstatera att det pågår ett arbete i linje med det som efterfrågas i motionen.

När det gäller kraven på transparens om mekanismer för att utkräva ansvar när näringslivet inte lever upp till miljökrav och mänskliga rättigheter som efterfrågas i motion 2021/22:4211 (MP) yrkande 20 och det som anförs i motion 2021/22:2588 (V) yrkande 14 om att den svenska regeringen bör ställa krav på att svenska företags verksamheter i Kazakstan inte leder till brott mot de mänskliga rättigheterna vill utskottet anföra följande. Många svenska företag bedriver redan ett aktivt och ambitiöst hållbarhetsarbete. Staten kan och bör dock vidta åtgärder för att på olika sätt uppmuntra och stödja företagen i den här strävan. Som framgår av det föregående finns det ett antal riktlinjer och vägledande principer till stöd för företagens arbete med hållbarhet. Även om de inte är bindande för företagen har de betydelse för att fästa uppmärksamhet på problem i skärningspunkten mellan handel och miljö, arbetsvillkor och mänskliga rättigheter. I linje med vad utskottet anfört ovan anser det i första hand att hållbart företagande ska vila på företagen själva. Det innebär

dock inte att staten inte ska kunna ställa krav på företagen, t.ex. inom ramen för statens exportfrämjande verksamhet, något som också redogjorts för i det föregående. Utskottet vill också i likhet med tidigare år framhålla att staten samtidigt har ett ansvar för att vara föregångare i arbetet med hållbart företagande och påminna om att hållbart företagande sedan ett antal år ingår i förvaltningen av de statliga bolagen. Utskottet vill vidare påminna om regeringens uppdaterade plattform för internationellt hållbart företagande och handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter och det pågående arbetet inom EU för att ta fram ett regelverk om tillbörlig aktsamhet som omnämnts i det föregående. Avslutningsvis förutsätter utskottet att svenska företag respekterar mänskliga rättigheter och följer internationell rätt och svensk lagstiftning.

När det gäller förslaget om att utreda omfattningen av bolag vars produkter framkommit som ett resultat av slavhandel anser utskottet att riksdagen kan avslå dessa med hänvisning till de ställningstaganden som gjordes då utskottet senast behandlade motsvarande förslag.

Därmed avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 i denna del och

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 i denna del och

bifaller delvis motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 8 i denna del och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 51.

Ställningstagande

En öppen och fri handel är viktig för Sverige. Dessvärre ser vi fortsatta och till och med ökade problem med protektionism i och med den pågående pandemin. Det gäller såväl inom EU som inom WTO. Vi anser att Sverige och EU bör leda utvecklingen för en frihandelsvänlig värld med öppna marknader, särskilt i tider när frihandeln utmanas av protektionistiska krafter. Handeln är ett av EU:s mest effektiva och kraftfulla verktyg för att påverka omvärlden. Det faktum att EU är världens största exportör och importör av varor och tjänster bör därför användas mer strategiskt och aktivt för att främja medlemsländernas intressen internationellt. Vår fasta övertygelse är att EU:s autonomi inte stärks av isolering eller protektionism. EU:s kompassriktning måste vara multilaterala principer och frihandel. Om EU vänder sig inåt och försöker göra sig oberoende av sin omvärld kommer det att få till följd att omvärlden blir mindre beroende av EU, och därmed urholkas EU:s möjligheter att påverka sin omvärld. Det är därför viktigt att EU fortsätter att prioritera internationell handel. EU ska fortsätta vara ett föredöme globalt genom att ingå ambitiösa frihandelsavtal med länder från världens alla delar. Nya frihandelsavtal är även ett viktigt sätt att diversifiera handelskedjorna och därmed stärka EU:s motståndskraft och undvika framtida kriser. Sammantaget anser vi att regeringen bör verka i linje med det anförda.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 och bifaller delvis motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 i denna del,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 i denna del,

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 8 i denna del och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 51.

Ställningstagande

Vi är i grunden positiva till fri och öppen handel med varor och tjänster samt bilaterala och multilaterala handelsavtal i sin helhet. Handeln minskar protektionism samt förmedlar kontakter och kompetens mellan länder och världsdelar. Den globala handeln är därmed en stor bidragande faktor till både ökat välstånd och minskad fattigdom. Vi menar att goda handelsrelationer och konkurrensneutrala multilaterala handelsavtal är av största vikt. Det gynnar bl.a. den svenska industrin och dess handelspartner som tillsammans står för ungefär en femtedel av Sveriges BNP och tre fjärdedelar av exporten samt direkt eller indirekt sysselsätter omkring en miljon människor. Industrin och alla dess handelspartner är därmed ryggraden i den svenska ekonomin.

Vi anser att Sverige såväl inom EU som i internationella forum, såsom WTO, ska verka för en öppen och fri handel och för att motverka protektionism. Få saker skulle skada Sveriges ekonomi mer än om Sverige och dess handelspartner skulle börja begränsa eller på andra sätt förhindra eller fördyra internationell handel. Regeringen bör verka för öppen och fri handel och motverka protektionism i linje med det vi här anför.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 51 och

bifaller delvis motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 i denna del,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 i denna del och

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

En förutsättning för att de stora globala klyftorna ska kunna minska är handel på rättvisa villkor över hela världen. Det är främst genom handel som de minst utvecklade länderna med egen kraft kan resa sig ur fattigdom. Därför måste en fri och rättvis handel utvecklas på ett sådant sätt att geografiska gränser får minskad betydelse. Handelshinder som tullar och exportsubventioner bör således motverkas. Handel binder samman länder och marknader världen över. Inte minst kom den europeiska gemenskapen till som en del i arbetet för fred och frihet. Större export gynnar företag, konsumenter och samhällsekonomin i stort då det innebär ökade intäkter och möjligheter till specialisering och stor-skalighetsfördelar. Även import har positiva effekter på ekonomin då det ger fler valmöjligheter och lägre priser genom att varor som skulle vara dyra att producera i t.ex. Sverige kan köpas in billigare från utlandet. Detta gör i sin tur att även svenska varor kan produceras till lägre kostnader och bli mer konkurrenskraftiga. Av den svenska varuexporten utgörs 40 procent av industriprodukter som maskiner och transportmedel. Hit räknas också bl.a. export av telekomprodukter. Sveriges basindustri med skogs-, stål-, gruv- och kemiindustri står också för en betydande del av den svenska varuexporten. Exempel på stora importvaror är olja, bilar och el- och teleprodukter. Tjänstehandeln domineras av olika slags affärstjänster, tekniska tjänster samt resor och transporter. I den första gruppen ingår bl.a. tjänster relaterade till forskning och utveckling. Regeringen bör därför vara pådrivande för ökad frihandel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

4. Övergripande frågor om frihandel och protektionism, punkt 1 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 8 i denna del och bifaller delvis motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 i denna del,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 i denna del och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 51.

Ställningstagande

Jag anser att frihandel är det enskilt mest effektiva verktyget för att lyfta människor ur fattigdom och sprida välstånd och därmed skapa förutsättningar för välfärd i hela världen. Det är också det mest effektiva verktyget för att skapa en socialt hållbar framtid där klyftorna i världen blir mindre och alla människor får ta del av det välstånd som frihandeln skapat. Jag vill därför understryka betydelsen av att inte låta den globala handeln stanna av, t.ex. till följd av brexit eller växande protektionism.

Det är viktigt för Sverige och EU att de goda relationerna med Storbritannien består. Samtidigt kan ett land som valt att stå utanför den gemensamma handelsunionen givetvis inte få del av alla fördelar som den innebär. Regeringen bör därför prioritera ett arbete för en balanserad relation mellan EU och Storbritannien även fortsättningsvis.

I en tid då protektionismen växer menar jag att EU ska vara en stark röst för frihandel och stå upp för den regelbaserade internationella handelsordningen. EU ska vidare verka för att minska alla typer av handelshinder och för att utveckla och modernisera WTO. I en situation där WTO inte tillåts fungera måste EU driva på för handelsliberaliseringar där intresserade länder deltar och förhandlar fram omfattande frihandelsavtal. Frihandelsavtalen ska genomsyras av EU:s gemensamma värderingar och bidra till långsiktig hållbarhet globalt. Regeringen bör verka för att driva på EU i denna riktning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Reformering av WTO, punkt 2 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 22,
bifaller delvis motionerna
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 19 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 54 och
avslår motion
2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

WTO är i behov av en reformering för att återupprätta efterlevnaden av de gemensamma regelverken. Under lång tid har medlemsländerna varit oense och dessvärre kan vi konstatera att protektionismen har fått stort genomslag i organisationen, särskilt under pandemin. USA, som är en av de viktigaste medlemsländerna, har bl.a. blockerat frågan om tillsättning av domare i överprövningsförfaranden. Positiva tecken kan dock skimras i och med ett nytt ledarskap i WTO och en ny administration i USA. Det förändrar dock inte det faktum att regeringen behöver fortsätta driva på för att få såväl USA som Kina till förhandlingsbordet.

Formellt är det EU som företräder medlemsländerna inom WTO, men det förminskar inte Sveriges roll. Vi anser att Sverige bör ta plats inom EU för en rimlig linje i fråga om en reformering av WTO, men också bilateralt driva frågor som är viktiga för Sverige. Givet frågans vikt menar vi att det är rimligt, och Sverige bör ta en aktiv roll för att EU stöder och driver på en reformering och modernisering av organisationen. Sverige har ett stort intresse av att WTO fungerar. Marknadstillträde, likvärdiga spelregler och borttagna handelshinder har betydelse för svensk ekonomi. En reformering av WTO skulle också kunna göra att Trips-avtalet kan fungera bättre, vilket skulle möjliggöra en bättre harmonisering i handeln. De immaterialrättsintensiva företagen inom EU står i dag för 90 procent av EU:s export, en siffra som understryker betydelsen av att det fungerar. Vi anser att en reformering av WTO också bör innefatta att hitta nya former för en närmare dialog med näringslivet. Företagen som varje dag bedriver handel och nyttjar de gemensamma regelverk som tas fram sitter på mängder av kunskap som vi menar skulle vara ytterst värdefull för WTO att ta del av.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Reformering av WTO, punkt 2 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 19,
bifaller delvis motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 22 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 54 och

avslår motion

2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi ser betydelsen av ett globalt multilateralt handelssystem. WTO har dock länge ansetts vara satt ur spel och måste både utvecklas och effektiviseras för att åter kunna bidra med trygghet och enkelhet på den globala marknaden – inte minst genom en fungerande tvistlösningsmekanism. Vi anser att Sverige ska verka för en reformering av WTO och se till att få tillbaka Kina och USA till förhandlingsbordet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Reformering av WTO, punkt 2 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 54,
bifaller delvis motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 19 och
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 22 och

avslår motion

2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige bör driva på EU för att få till stånd en reformering av WTO. Även om jag i efterhand kan konstatera att det var ett misstag att inkludera Kina i WTO ser jag vikten av att EU engagerar Kina i reformeringen av organisationen. WTO är till sin konstruktion rätt organisation för att hantera de globala handelsstrukturerna, men det bygger på att medlemsländerna respekterar och följer de överenskomna regelverken och riktlinjerna för att det ska fungera. Tyvärr kan jag konstatera att många länder brister i följsamhet, inte minst Kina, och på olika sätt agerar i strid med WTO:s regelverk. Det är därför angeläget med en efterlevnadskodex inom WTO. Jag menar att makt-skiftet i USA innebär ett tillfälle att förbättra handelsrelationerna och det har även bättrat på förutsättningarna till samarbete för att reformera WTO.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Fler frihandelsavtal, punkt 3 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6 och

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 9 och

bifaller delvis motionerna

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del och

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

Som medlem i EU omfattas Sverige av EU:s gemensamma handelspolitik. Det är en styrka att vara en stor spelare på den globala marknaden. Under devisen ”ett starkare Europa i världen” arbetar EU med att vara en stark röst i den globala handelspolitiken. Det ligger i Sveriges intresse att EU förmår att sluta fler frihandelsavtal, inte minst med likasinnade länder. Vi vill att EU ska fortsätta att vara ett föredöme globalt genom att ingå ambitiösa frihandelsavtal med länder från världens alla delar. Att sluta nya frihandelsavtal är även ett betydelsefullt sätt att diversifiera handelskedjorna på, och därmed stärka EU:s motståndskraft och undvika framtida kriser.

Vi anser att regeringen måste se till att EU:s frihandelsagenda fortsätter att vara ambitiös för att EU ska kunna behålla sitt geopolitiska inflytande. Vi vill att EU sluter fler frihandelsavtal som främjar tillväxt både inom och utanför EU. En ökad frihandel och rättvis handel knyter länder och marknader närmare varandra och ökar det globala välbefindandet. Det är glädjande att Mercosuravtalet som under flera år förhandlats mellan flera länder i Sydamerika och EU undertecknades av parterna i början av 2020. Det återstår dock en del arbete innan allt är klart, och vi vill framhålla betydelsen av att det arbetet inte stannar av. Det är därför av största vikt att regeringen verkar för att främja ratificeringsprocessen. Andra frågor av vikt när det gäller frihandelsavtal som vi anser att regeringen bör prioritera är att stödja processen för förnyade förhandlingar med USA, där ett brett avtal bör eftersträvas, och väcka liv i de sedan länge pausade förhandlingarna med Indien.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Fler frihandelsavtal, punkt 3 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del och bifaller delvis motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 9 och

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 17.

Ställningstagande

Europa bör ges större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att EU ingår fler frihandelsavtal. Vi anser att EU måste öppna sig mer mot omvärlden och aktivt arbeta för upprättandet av fler globala frihandelsavtal. En stor del av det som produceras i Sverige går på export och bidrar på så sätt mycket till Sveriges ekonomi. Detta är både en utmaning och en möjlighet för svensk livsmedelsproduktion. Den svenska kvaliteten och det goda svenska djurskyddet har spridit sig över världen, och i dag kan man se hur efterfrågan på livsmedel i t.ex. Asien ökar stort. Samtidigt är det viktigt att Sverige och EU genom att ingå frihandelsavtal inte gör avkall på höga krav inom områden såsom miljö, livsmedel, antibiotika, djurhållning, hälsa och konsumentskydd.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Fler frihandelsavtal, punkt 3 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 17 och

bifaller delvis motionerna

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 6 och

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Jag anser att ökad handel ska vara ett prioriterat mål för Sverige och EU. För ett litet exportberoende land som Sverige spelar handeln med omvärlden stor roll. En friare världshandel med rättvisa villkor är också en förutsättning för att fler människor ska kunna resa sig ur fattigdom. Genom att handla med andra ökar välståndet i världen. Handelshinder som tullar och exportsubventioner ska därför motverkas.

Genom att EU har en gemensam ekonomi med tullunion är en av dess största styrkor förmågan att teckna handelsavtal med omvärlden. Handel är exempelvis unionens främsta verktyg för att ställa krav på miljöåtgärder och på att mänskliga rättigheter respekteras runt om i världen. Jag menar att internationella handelsavtal i högre utsträckning än i dag ska användas för att ställa krav på reformer som främjar demokrati och mänskliga rättigheter. Regeringen bör i linje med det jag anfört verka inom EU för fler handelsavtal med omvärlden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen

11. Handelsavtal med Taiwan, punkt 4 (M, SD, KD, L)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:349 av Hampus Hagman (KD),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 12,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 19,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 29 och

2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Taiwan är en välmående demokrati med nästan 24 miljoner invånare som delar en rad centrala värderingar med Sverige och västvärlden. Taiwan utgör därmed ett viktigt nav för demokrati och tolerans i Asien. Trots detta åsidosätts Taiwan återkommande inom det internationella samfundet, inte sällan som en konsekvens av Kinas agerande. Dess komplexa historik med Folkrepubliken Kina innebär prövningar för Taiwans befolkning och har försvårat såväl diplomatiska och kulturella relationer som forsknings- och handelsrelationer med omvärlden.

EU och Taiwan är redan i dag viktiga handelspartners. Ett frihandelsavtal som t.ex. omfattar investeringar, offentlig upphandling och marknadstillträde för handel med tjänster skulle stärka och fördjupa redan goda handelsförbindelser och möjliggöra ytterligare ekonomisk tillväxt i båda regionerna. Det skulle förenkla och förbättra handeln samtidigt som skyddet av de omfattande europeiska investeringarna i Taiwan utökas. Dessutom skulle det kunna bidra till att fler taiwanesiska företag lockas att investera i Europa, vilket i sin tur skulle kunna leda till en ökad sysselsättning. Stärkta handelsförbindelser bidrar även till att mänskliga rättigheter, inklusive den taiwanesiska demokratin och yttrandefriheten stärks.

Vi kan konstatera att Europaparlamentets utrikesutskott den 1 september 2021 fattade ett viktigt beslut. Med en överväldigande majoritet antog man en resolution med krav på tätare förbindelser mellan EU och Taiwan. Detta ska enligt resolutionen bl.a. förverkligas genom ett omfattande och förstärkt partnerskap, inklusive ett investeringsavtal. Vi anser att det är hög tid att regeringen verkar för att EU upprättar ett frihandelsavtal med Taiwan så snart som möjligt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Mercosuravtalet, punkt 5 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12 och avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7 och

2021/22:4069 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Mercosur utgör genom sin tullunion och dess associerade medlemmar ett av världens största handelsblock. Trots att denna marknad i dag är förknippad med diverse tariffära och icke-tariffära handelshinder är Mercosur ändå en viktig handelspartner för Sverige och EU. Genom det s.k. Mercosuravtalet menar vi att det kan skapas förutsättningar för att den gemensamma handeln ska nå nya nivåer och bidra till att skapa utökad välfärd inom båda regionerna. Avtalsförhandlingarna har dock varit kantade av kritik och avtalet är ännu inte ratificerat. Den svenska regeringen bör verka för en skyndsamt ratificering av avtalet.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

13. Mercosuravtalet, punkt 5 (V, MP)

av Lorena Delgado Varas (V) och Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 7 och

2021/22:4069 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 2 och avslår motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 12.

Ställningstagande

Många miljö-, urfolks- och småbrukarorganisationer samt fackliga organisationer är kritiska till Mercosuravtalet. Vi kan vidare konstatera att flera länder inte är villiga att skriva under avtalet med den utformning det har i dag. Avtalet kommer att leda till utökad produktion av livsmedel i Mercosurländerna, vilket i sin tur kommer att leda till fortsatt skogsskövling och kontaminering av vatten och mark samt urholka urfolkens rättigheter ännu mer än vad som redan är fallet i dag. Avtalet är inte heller utformat för att uppmuntra vidareförädling och stärka miljö- och klimatarbetet, vilket vi menar borde vara en grund för handelsavtal i stället för att cementera existerande produktionsformer och maktförhållanden. I förhandlingarna om avtalet har det understrukits att Brasilien har skrivit på Parisavtalet och därmed åtagit sig att förhindra skogsskövling. Agerandet från Brasiliens president Jair Bolsonaro visar på motsatsen. För oss är det enkelt – så länge regnskogen skövlas och bränns, så länge människor mördas och fördrivs för att de skyddar sina hem ser vi det som otänkbart att Sverige och EU skriver under Mercosuravtalet. Vi anser att den svenska regeringen bör verka för att stoppa handelsavtalet med Mercosur och kräva bindande klimat- och miljöåtaganden för fortsatta förhandlingar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

14. Investeringsavtalet med Kina, punkt 6 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 17 och avslår motionerna

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 6 och

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 27.

Ställningstagande

Vi vill understryka att EU:s tilltänkta investeringsavtal med Kina bör ses i ljuset av den kritik som kan riktas mot regimen t.ex. när det gäller landets inrikespolitik, aggressiva diplomati och generella agerande inom multilaterala organisationer. Kina och kinesiska bolag har vidare med sina stora ekonomiska muskler tillskansat sig stort inflytande och goda utpressningsmöjligheter runt om i världen, inklusive i Europa och Sverige. Det är inte oprob-

matiskt att under rådande omständigheter sluta avtal med en part som återkommande bryter mot tidigare avtal de ingått. Här är det viktigt att inte vara naiv. Tajningen av avtalet kan inte heller ses som annat än dålig, givet rapporter i närtid som visar på hur regimen förtrycker av den egna befolkningen, inte minst minoriteter, har tilltagit. Detta menar vi kräver att regeringen verkar för att Kina, efter ett eventuellt undertecknande av avtalet, upprätthåller sin del av avtalet och att europeiska intressen värnas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

15. Investeringsavtalet med Kina, punkt 6 (L, MP)

av Arman Teimouri (L) och Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 6 och

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 27 och
avslår motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 17.

Ställningstagande

Den 30 december 2020 nådde EU och Kina en principöverenskommelse om ett investeringsavtal. Det är samma Kina som systematiskt begår övergrepp på mänskliga rättigheter. Frihandel är av stor vikt, men min uppfattning är att överenskommelsen måste omförhandlas innan processen kan fortsätta.

I en resolution den 21 januari 2021 beklagade Europaparlamentet att EU, genom att ingå överenskommelsen om investeringsavtalet utan att vidta några konkreta åtgärder mot de pågående allvarliga människorättskränkningarna i t.ex. Hongkong, Xinjiangprovinsen och Tibet, riskerar att försvaga sin trovärdighet som global människorättsaktör. Efter att Kina senare på våren 2021 riktat sanktioner mot bl.a. fem Europaparlamentariker och parlamentets underutskott för mänskliga rättigheter antog Europaparlamentet den 20 maj 2021 ytterligare en resolution. I denna uttrycktes ståndpunkten att all behandling av investeringsavtalet mellan EU och Kina, liksom alla diskussioner om parlamentets ratificering av avtalet, rätteligen har lagts på is så länge de kinesiska sanktionerna upprätthålls.

I den kinesiska enpartistaten är det privata näringslivet en chimär. Kina avvänder den fria marknaden när det passar dem. Samtidigt ägnar sig regimen åt manipulationer, omfattande statsstöd, kringgår internationella regelverk och utpressar andra länder. Kina är inte en ansvarsfull ekonomisk aktör, men ändå

en mycket viktig handelspartner för ett land som Sverige. EU är den största demokratiska samarbetsorganisationen i världen. Jag menar att Sverige måste använda sin röst i EU för att öka kraven på att Kina respekterar globala avtal och regelverk och allt annat som följer av att vara en ekonomisk aktör i en global ekonomi. I linje med detta bör regeringen verka för att överenskommelsen om ett investeringsavtal omförhandlas innan processen tillåts fortsätta.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

16. Handelsrelationen med Storbritannien, punkt 7 (M, SD, KD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Camilla Brodin (KD), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 52.

Ställningstagande

Storbritannien är en viktig handelspartner för EU och i synnerhet för Sverige. Det ligger därmed i svenskt intresse att vara pådrivande för att värna och upprätthålla handeln mellan EU och Storbritannien. Storbritanniens utträde ur EU ger upphov till långtgående effekter på unionens medlemsstater på flera områden. Vi respekterar givetvis Storbritanniens suveräna beslut att lämna unionen, och för framtiden är det oerhört viktigt för alla parter att hitta nya lösningar som möjliggör en god samverkan. Det är positivt att EU och Storbritannien slutligen kunde enas om ett handels- och samarbetsavtal före årsskiftet till 2021. Det kvarstår dock en viss osäkerhet kring de framtida handelsrelationerna, och exakt vilka konsekvenserna kommer att bli för det svenska näringslivet är inte helt säkert. Vi vill därför vara tydliga med behovet av en välfungerande handelsrelation till Storbritannien inom överskådlig framtid. I detta ingår bl.a. att säkerställa att det ingångna avtalet fungerar väl för alla inblandade parter. Regeringen bör i linje med detta verka för goda handelsrelationer med Storbritannien.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

17. **Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (M)**

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 6,
2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 11 och
2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5 och 8 samt
bifaller delvis motionerna
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 53.

Ställningstagande

USA är en av Sveriges största exportmarknader. Sverige och svenska företag behöver göra direktinvesteringar i USA, och USA behöver handla med resten av världen. Vi menar att Sverige har intresse av att ett brett och modernt frihandelsavtal mellan USA och EU kommer på plats. Om parterna kan enas innebär det inte bara bättre förutsättningar för handeln mellan länderna utan också för frihandeln i världen. Ett enat EU och USA kan med gemensamma krafter arbeta för en reformering av WTO, en gemensam hantering av Kina och sätta fokus på frihandelsagendan. Ett sådant avtal skulle även betyda mycket för jobb och ökat välbefinnande och bidra till att återupprätta en starkt transatlantisk länk, vilket vi menar är angeläget. I förhandlingarna om ett avtal anser vi bl.a. att det är nödvändigt att tullarna på stål och aluminium tas bort permanent och att konflikten mellan Airbus och Boeing får en lösning som båda parterna är nöjda med. Det är också av särskild vikt att få på plats en lösning för att överföra data mellan EU och USA, och ett sådant arbete bör därför intensifieras. Det är därför glädjande att det första handels- och teknikrådet på ministernivå mellan EU och USA ägde rum den 29–30 september 2021. Det är ett första viktigt steg. Enligt kommissionen är det övergripande målet med rådet att skapa en digital regelbok för demokratier. Syftet är att underlätta handel, utveckla kompatibla standarder och främja innovation, men även samverka kring kritiska teknologier, ekonomiska intressen samt säkerhet. Vi är i grunden positiva till initiativet eftersom det lyfter frågor som Sverige aldrig skulle kunna driva på egen hand, men anser samtidigt att Sverige bör arbeta hårt för att förslagen inte leder till ökad protektionism och digitala skatter. Vidare anser vi att parterna även bör arbeta för ett sluta ett avtal om AI.

Mot bakgrund av det vi anfört anser vi att Sverige, genom regeringen, ska vara en stark röst för fortsatta förhandlingar i syfte att nå ett komplett frihandelsavtal mellan EU och USA.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

18. Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,
bifaller delvis motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 11,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 5 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 53 och
avslår motionerna

2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 6 och

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Förhandlingar mellan EU och USA om det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar (TTIP) har under en längre tid legat på is. Vi är dock oaktat detta generellt positiva till ett handelsavtal mellan EU och USA. Ett sådant avtal skulle stärka den svenska ekonomin genom att både tariffära och befintliga icke-tariffära handelshinder tas bort, men också genom att förhindra tillkomsten av nya handelshinder. Vi ser positivt på uttalanden från USA som indikerar transparens, deltagande och ansvarstagande och vår förhoppning är att framtagna standardiseringar styr mot redan befintliga handelsmekanismer i WTO:s avtal.

Vi anser att förhandlingarna med USA i första hand bör fokusera på de områden där det finns störst möjlighet till regelsamarbete, snarare än att försöka hitta gemensamma nämnare för alla sektorer. Dessutom menar vi att det behövs en förståelse för att vissa regelverk är svåra att samköra på grund av skillnader i myndighetsstrukturer och olika produktregelverk. Ett initialt grundläggande handelsavtal innehållande de lägst hängande frukterna på området vore önskvärt för att allt eftersom bygga vidare på det och inkludera fler områden och detaljer.

Sammantaget anser vi att Sverige på olika sätt bör försöka bidra till att ett handelsavtal mellan EU och USA ska kunna slutas. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att intensifiera ett sådant arbete.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Handeln mellan EU och USA, punkt 8 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 53,
bifaller delvis motionerna
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 11,
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 11 och
2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 5 och
avslår motionerna
2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M) yrkande 6 och
2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 8.

Ställningstagande

Handeln med USA har stor betydelse för tillväxt och framväxten av nya jobb i Sverige. Under en lång tid har det förhandlats om ett handelsavtal mellan EU och USA. Det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar (TTIP) syftade till att lyfta handeln ytterligare och ge EU:s medlemsländer en puff framåt i ekonomin. TTIP hade potential att möjliggöra ökad export till USA, vilket skulle behövas efter en tid av lägre siffror. En övervägande majoritet (ca 90 procent) av företagen i Sverige som handlar med USA är små och medelstora företag. Ett handelsavtal med USA skulle kunna gynna deras verksamheter och minska problemen med olika standarder för produkter, certifieringar eller utformning av tariffer som gör det dyrt och svårt. Jag menar att det därför är av stor betydelse att även behoven hos små och medelstora företag täcks upp i handelsförhandlingar som de med USA. För Sverige som är ett litet exportberoende land är det av yttersta vikt att handelskonflikter undviks och att avtal kan nås som borgar för en utveckling bort från rådande protektionistiska riktning och mot ytterligare frihandel, i enlighet med TTIP:s syfte. TTIP-förhandlingarna ligger dock på is. Om de inte kan återupptas där de slutade anser jag att parterna ändå bör sträva efter att nå fram till ett delavtal eller mindre avtal för att undanröja hinder och främja handel. Min uppfattning är därför att Sverige, genom regeringen, bör verka för detta.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

20. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (M, KD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Camilla Brodin (KD),
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4,

bifaller delvis motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9,

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49 och

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37 och

avslår motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 2, 6 och 10.

Ställningstagande

Vi noterar att Kommerskollegium i en rapport anför att handel med andra länder stärker EU ekonomiskt och därigenom även geopolitiskt, vilket kan bidra till att värna säkerheten för EU och dess medlemsstater. Handel och ekonomisk integration har en stabiliserande säkerhetspolitisk effekt, även i relation till auktoritära länder. Detta innebär dock inte att fullt utvecklad handel i alla lägen är optimalt. Ur ett geopolitiskt perspektiv anser vi att det är viktigt att fortsätta bygga värderingar på den framgångsrika historiska erfarenheten av ekonomisk integration samtidigt som man beaktar de mänskliga fri- och rättigheter som bör ligga till grund för ömsesidigt förtroendeskapande.

Handel med auktoritära och totalitära regimer är inte alltid att betrakta som ensidigt fördelaktigt. Vi menar att det även fortsättningsvis är angeläget att ömsesidigt ekonomiskt beroende och fungerande handelspolitiska relationer så långt som möjligt kan upprätthållas, utan att det nödvändigtvis innebär samma ambition i fråga om fördjupad ekonomisk integration som är fallet med likasinnade länder. Vi anser att Sveriges och EU:s hållning i varje fall ska bedömas utifrån huruvida ett vidare oförändrat handelsutbyte kan utgöra försvårande omständigheter för att utveckla mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och demokrati i respektive land. I de fall där det bedöms som en framkomlig väg bör Sverige verka för att inkludera motprestationer i form av åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter, tvångsarbete, yttrandefrihet och demokratiutveckling i de handelsavtal som ingås mellan EU och länder som kan definieras som auktoritära eller totalitära.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

21. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9,
bifaller delvis motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49,

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37 och

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4 och
avslår motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 2, 6 och 10.

Ställningstagande

I samband med att EU ingår fler frihandelsavtal bör EU också så långt det är möjligt se till att det ställs krav på ländernas arbete med miljö, demokrati och jämställdhet. På det sättet kan unionen stärka både handel och demokratisering samtidigt som biståndsarbetet kan begränsas i motsvarande grad.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

22. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (V, MP)

av Lorena Delgado Varas (V) och Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 2, 6 och 10 samt
bifaller delvis motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9,

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49,

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37 och

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Klimatkrisen hotar framtida generationers liv på jorden. Extrema väderhändelser som torka och översvämningar slår redan i dag hårt mot människor i stora delar av världen. Eftersom vi ser handelsavtalen som ett verktyg för att driva utvecklingen framåt anser vi att dessa måste innehålla krav på att motparten lever upp till Parisavtalet. Det stärker också demokratin och de rörelser som kämpar i länder som är alltför rättsosäkra för att kunna göra framsteg i klimat- och miljöarbetet. Regeringen bör därför verka för att EU ställer krav på efterlevnad av Parisavtalet i alla förhandlingar om handelsavtal.

Vidare anser vi att regeringen ska verka för att parterna i handelsavtalen ska efterleva deklARATIONEN om småbrukares rättigheter och ILO 169. Urfolk är en viktig grupp att ta hänsyn till när handelsavtalen utformas. De naturresurser och livsmedel som ingår i handelsavtal påverkar ofta urfolks rätt till mark och vatten. Ett sådant exempel är Mercosuravtalet som riskerar att leda till att urfolken i Brasilien mister rätten till sin mark eftersom handelsavtalet ger upphov till en ökad produktion av jordbruksvaror i bl.a. Brasilien och lobbygrupper från framför allt kött- och jordbruksindustrin drivit på för att få igenom lagändringar i landet som gör det lättare för näringsidkare att exploatera mark som hittills varit skyddad. Vi menar att parterna bär ett ansvar för hur handelsavtalen utformas i sådana här avseenden.

Vi vill slutligen framhålla att en brist i EU:s handelsavtal är att de inte fastslår vilka sanktioner som ska gälla när ett land som t.ex. Brasilien inte respekterar sina åtaganden. Kapitlet om hållbarhet blir därför lätt tandlöst. Just därför är kritiken också massiv från alla de organisationer och personer som bryr sig om klimatet. Regeringen bör därför verka för att kapitlet om hållbarhet i de handelsavtal som EU ingår med andra länder ska stipulera sanktioner ifall parterna inte håller sina åtaganden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

23. Hållbarhetskrav i handelsavtalen, punkt 9 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 49 och

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37,

bifaller delvis motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 9 och

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 4 och

avslår motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 2, 6 och 10.

Ställningstagande

Vi menar att frihandeln är av avgörande betydelse för Sveriges ekonomi och konkurrenskraft samtidigt som det ger en möjlighet att förbättra miljö- och arbetsvillkor i andra länder. Vi vill därför att EU ska ställa strikta krav på miljöhänsyn och mänskliga rättigheter i sina frihandelsavtal. Detta kan göra stor skillnad hos EU:s handelspartner och sätta goda globala standarder som andra anammar för att kunna sälja sina produkter i EU. Regeringen bör verka i linje med det vi har anfört.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

24. Icke-tariffära handelshinder, punkt 10 (M, SD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 8 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Frihandel är grunden för välfärd och ekonomisk tillväxt. Därför är det viktigt att åstadkomma så välutformade handelsavtal som möjligt, där alla parter bedriver en hållbar handel. Vi vill betona vikten av att fokus vid framtida förhandlingar bör ligga på att motverka icke-tariffära handelshinder eftersom det är mer än tullavgifter och skatter som avgör de potentiella fördelarna med ett frihandelsavtal. Extra viktigt blir detta när EU förhandlar om frihandelsavtal med avancerade länder där tullarna ofta redan är låga genom WTO. Vi vill därför se att Sverige, genom regeringen, är pådrivande för att EU:s handelsavtal inte innehåller statliga åtgärder såsom icke-tariffära handelshinder, exempelvis kvoter, licenser, förbud, säsongstullar, minimiimportpriser och interna skatter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

25. Handel med gröna varor, punkt 11 (M, MP)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Lorentz Tovatt (MP) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 18,
bifaller delvis motion
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 57 och
avslår motionerna
2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 11 och
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 44.

Ställningstagande

Det gröna frihandelsavtalet (Environmental Goods Agreement, EGA) som EU förhandlade om med 16 andra WTO-medlemmar ligger på is sedan förhandlingarna bröt ihop 2016. Sannolikheten att förhandlingarna återupptas i sin nuvarande form ser vi som små. Det behövs således nya alternativ och lösningar. Vi anser därför att Sverige ska vara pådrivande för att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

26. Handel med gröna varor, punkt 11 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 11 och
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 44 och
avslår motionerna
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44,
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 18 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 57.

Ställningstagande

För att utvecklingsländer ska kunna bromsa sina egna utsläpp och samtidigt utvecklas behöver de få tillgång till modern miljöteknik. Tekniköverföringen skulle gynnas genom en förändrad patentlagstiftning. Innovationerna inom förnybar teknik, jordbruk och datamodulering i syfte att förutsäga väder m.m. finns ofta koncentrerade hos företag i den rika delen av världen. När utvecklingsländer i dag vill utveckla tekniker för förnybar energi och hållbar livsstil, t.ex. genom att bygga ut vindkraften, måste de antingen betala dyra patentlicenser eller använda gammal teknik där patenträtten gått ut. Utvecklingsländerna har i dag helt enkelt inte råd med den modernaste och miljövänligaste tekniken. Ett center för tekniköverföring har visserligen inrättats i Köpenhamn, men annars saknas konkreta politiska initiativ för att underlätta tekniköverföringen till utvecklingsländer. Jag anser att Sverige borde ta initiativ och driva på EU och andra industriländer så att en storskalig tekniköverföring kan komma till stånd. Det är min uppfattning att det bl.a. skulle kunna göras genom en reform av vissa bestämmelser om patent och immaterialrätt på vissa utvalda tekniker. Sverige bör därför, genom regeringen, i internationella klimatförhandlingar och andra forum verka för att miljöteknik och livsmedelstekniker som bekämpar klimatförändringarna ges liknande undantag inom Trips-avtalet som livsbesparande mediciner har fått.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

27. Handel med gröna varor, punkt 11 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 57,

bifaller delvis motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 44 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 18 och

avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 11 och

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 44.

Ställningstagande

Tullar på olika komponenter som behövs för att bygga ett klimatneutralt samhälle innebär att omställningen blir dyrare och försinkas. Jag förordar därför att alla importtullar på varor som behövs i den klimatneutrala ekonomin tas bort, det gäller t.ex. tullar på biobränsle, solceller och vind- och kärnkraftskomponenter. Jag kan konstatera att solenergimarknaden har vuxit sedan EU lättade på tullarna 2018. Lägre priser på solceller öppnar möjligheten för tillkomsten av solcellsprojekt utan statliga stöd, vilket redan kommit igång på den europeiska kontinenten. Många svenska företag ligger långt framme i den miljötekniska utvecklingen och skulle vid en friare handel kunna bidra mer än i dag till den globala omställningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

28. Gränsjusteringsmekanism för koldioxid, punkt 12 (C, MP)

av Helena Lindahl (C), Rickard Nordin (C) och Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 26 och

bifaller delvis motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 56.

Ställningstagande

Inom EU förhandlas ett förslag om en gränsjusteringsmekanism för koldioxid. För oss är det viktigt att mekanismen utformas så att den är förenlig med WTO:s regelverk genom transparenta processer som minskar risken för protektionism. Vi vill vidare att mekanismen så långt det är möjligt ska vara utformad för att hålla den administrativa bördan så liten som möjligt, i synnerhet när det gäller små och medelstora företag. Vi vill se en mekanism som minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och ökar ambitionerna för utsläppsminskningar såväl inom EU som internationellt. Det är också av betydelse att mekanismen stärker konkurrenskraften för de aktörer som väljer att gå före i omställningen. Vi anser att det är önskvärt med en stegvis introduktion av mekanismen inom ett begränsat antal sektorer där risken för koldioxidläckage är störst och för varor där värdekedjorna är förhållandevis enkla.

Sammantaget anser vi att Sverige, genom regeringen, ska verka för en gränsjusteringsmekanism för koldioxid som är förenlig med WTO:s regelverk,

minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och stärker ambitionerna för utsläppsminskningar såväl inom EU som internationellt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

29. Gränsjusteringsmekanism för koldioxid, punkt 12 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 56 och

bifaller delvis motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

EU har ett långsiktigt mål om att bli koldioxidneutralt. I linje med att nå denna målsättning har kommissionen lagt fram ett förslag om en gränsjusteringsmekanism för koldioxid. Det kan beskrivas som ett tullsystem för koldioxid. Jag anser att det är viktigt att verka för att såväl Sverige som EU ska försvara frihandeln och samtidigt ha högt ställda klimatambitioner. Detta kräver en utmanande balansgång, men det måste gå att prioritera båda dessa saker parallellt. Det finns tyvärr en risk att många aktörer och länder kan frestas att använda gränsjusteringsmekanismen för att skydda den inhemska industrin, snarare än som klimatåtgärd. Jag menar därför att det är av stor vikt att regeringen för Sveriges talan med både frihandel och klimatet som styrande ingångsvärden och arbetar för en utformning av mekanismen som inte bakbinder något av dessa värden. En grundläggande förutsättning för en mekanism av detta slag menar jag måste vara att den går att förena med det allmänna tull- och handelsavtalet (General Agreement on Tariffs and Trade, Gatt) som reglerar varuhandel mellan länder inom WTO.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

30. Handelshinder mellan utvecklingsländer, punkt 13 (M, KD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Camilla Brodin (KD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 8 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 60.

Ställningstagande

Internationell handel är en förutsättning för ekonomisk tillväxt inte bara i Sverige utan även i utvecklingsländer. Vi vill framhålla vikten av att EU vidtar handelsfrämjande åtgärder och verkar för att minska eller avskaffa handels hinder som ligger i vägen för att länder ska fortsätta utvecklas via frihandel.

I dag finns redan tullfrihet vid import till EU för de länder som benämns som minst utvecklade och nedsatta tullar för de länder som benämns som låg- och medelinkomstländer. Det är bra, men vi anser att EU behöver göra mer för att genom goda incitament minska handelshindren mellan utvecklingsländerna, som ofta kan vara högre än mellan dessa länder och EU. Regeringen bör således verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshindren mellan utvecklingsländer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

31. Gränshinder i handeln med nordiska länder, punkt 14 (M, SD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2164 av Pål Jonson (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 26 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 21 och

bifaller delvis motion

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

De nordiska länderna är nära sammankopplade. Många norska invånare arbetar i Sverige och tvärtom. Sveriges gränshandel med Norge omsätter miljardbelopp. I Tornedalen knyts Sverige och Finland ihop på ett naturligt

sätt och i Öresund har bron blivit till en naturlig länk mellan länderna. Vi menar att det finns stora möjligheter att utveckla handeln och annat utbyte mellan Sverige, Norge, Danmark och Finland. I dag utnyttjas dessvärre inte den potential som finns med en gemensam strategi för nordiska produkter och tjänster internationellt eller för att fullt ut få genomslag i arbetsmarknadsregionerna. Vi anser att regeringen bör driva och utveckla ett arbete för ökad handel, både bilateralt och inom Nordiska ministerrådet.

I efterdyningarna av pandemin är det extra viktigt att verka för att överbrygga gränshinder mellan de nordiska länderna för att möjliggöra en utökad handel länderna emellan. Ett steg i detta vore att utreda, identifiera och undanröja gränshindersproblem för att stärka utvecklingskraften i gränsregionerna. Regeringen bör därför initiera en översyn av hur fler gränshinder mellan de nordiska länderna kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna. Exempelvis kan en sådan översyn överväga om vissa tullsatser ska ses över inom ESS för bl.a. Norge, men fokus bör även ligga på att minska mängden regler som försvårar handeln.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

32. Gränshinder i handeln med nordiska länder, punkt 14 (KD, L)

av Camilla Brodin (KD) och Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 11 och
bifaller delvis motionerna

2021/22:2164 av Pål Jonson (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 26 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 21.

Ställningstagande

Många gånger finns det informella regionala indelningar över landsgränserna, som t.ex. handelsområden mellan Sverige och Norge i Årjäng, Eda eller Strömstad och mellan Sverige och Finland i Haparanda eller Torneå. Hela Öresundsområdet med samarbeten inom näringslivet i storstadsregionerna Köpenhamn och Malmö är ytterligare ett exempel. I sådana områden är det viktigt att ta hänsyn till en regional tillväxtlogik och att staten är lyhörd i fråga om eventuella hinder och oklarheter som de upplever. Att identifiera och undanröja gränshinderproblem stärker utvecklingskraften i gränsregionerna

och detta bör därför ges prioritet. Regeringen bör således verka för att undanröja gränshinder och bidra till tillväxt i gränsregioner. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samarbetar med EU:s regionkommitté och har därmed kännedom om behoven av internationella kontakter med andra regioner och de goda möjligheter som finns genom samverkan med dessa, och kan med fördel involveras i arbetet med att undanröja gränshinder.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

33. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17 samt

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20 samt

avslår motionerna

2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8,

2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21,

2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M),

2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,

2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18,

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,

2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8,

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93,

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och

2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Den regelstyrda internationella handeln är avgörande för jobb och tillväxt i Sverige, Europa och i omvärlden. Sverige bör därför verka för att EU:s handelspolitik är ambitiös och världsledande. EU:s autonomi stärks inte av isolering eller protektionism, utan multilaterala principer och frihandel måste även fortsättningsvis utgöra EU:s kompass. Om EU vänder sig inåt och försöker göra sig oberoende av sin omvärld betyder det samtidigt att omvärlden blir mindre beroende av EU och att EU:s möjligheter att påverka urholkas. Regeringen bör därför verka för att EU ska fortsätta prioritera höga krav på internationella standarder och normer genom att vara en ledande kraft för regelbaserat internationellt samarbete. Fungerande multilaterala samarbetsstrukturer ligger i EU:s egenintresse då unionens förmåga att påverka den globala nivån till stor del är avhängig dem. EU bör därför axla en större roll som försvarare av dessa strukturer, särskilt i sådana fall då den ordningen utmanas av aktörer som försöker förbigå eller manipulera systemet i syftet att maximera sin auktoritära politik. I frånvaron av gemensamma internationella regler blir den starkes makt lag. Regelbaserat är rättvist, och det måste också få kosta. Producentansvar är en självklarhet som måste kunna följas upp och efterlevas. Rättvis handel är också fri handel, men det behövs regelverk. Alltför grava snedvridningar av globala handelsförutsättningar är en av de aspekter som vi menar att det gemensamma arbetet inom WTO har att hantera. Inte minst måste all statlig inblandning i premisser för handeln vara transparenta.

I diskussionen som råder kring den bristfälliga efterlevnaden av WTO:s regelsystem framförs röster för att organisationens regelverk måste förändras. Vi menar att det primära problemet dock inte alltid är brister i regelverket utan viljan att följa detsamma. WTO är till sin konstruktion rätt organisation för att hantera de globala handelsstrukturerna. Grunden för att WTO ska kunna fungera är dock att medlemsländerna respekterar och följer de överenskomna riktlinjerna. Tyvärr brister denna följsamhet eftersom länder, t.ex. Ryssland, på olika sätt agerar i strid med WTO:s regelverk. Vidare menar vi att det i efterhand går att konstatera att det var ett misstag att släppa in Kina i WTO, särskilt eftersom Kina inte fullt ut omfattar marknadsekonomin. Vi menar därför att det är angeläget med en efterlevnadskodex inom WTO, och vår uppfattning är att Sverige och EU tillsammans med Storbritannien och andra likasinnade länder ska verka för ökad regelefterlevnad i WTO. Sverige bör även i samma krets arbeta för ett mer enat agerande i WTO för att upprätthålla multilateralismen och ett regelbaserat handelssystem och bidra konstruktivt till att reformera organisationen och vidareutveckla världshandeln. Det skulle innebära ett mer enat agerande i WTO syftande till att konstruktivt reformera organisationen och vidareutveckla världshandeln.

Vi vill även överlag se en förstärkt samverkan mellan Sverige och Storbritannien i att vara en tydlig röst för frihandel. Storbritannien har historiskt varit,

är och kommer att förbli en nyckelaktör för att värna om den transatlantiska länken och dess strategiska betydelse. Storbritannien är en viktig handelspartner för EU och särskilt för Sverige. Det ligger därför i svenskt intresse att vara pådrivande för att värna och upprätthålla handeln mellan EU och Storbritannien. Det är viktigt att säkerställa att det handels- och samarbetsavtal (Trade and Cooperation Agreement, TCA) som antogs i slutet av 2020, fungerar väl för alla inblandade parter. Kommissionen har uttalat en hög ambition med avsikt att driva ambitiösa förhandlingar om avtal och underlätta handel, marknadstillgång och lika konkurrensvillkor. Vi stöder ett sådant initiativ och vill även se en uppföljning av handelsavtalet mellan EU och Storbritannien. Vi vill även att regeringen återkommer till riksdagen med en skrivelse om hur handelsrelationen mellan Sverige och Storbritannien kommit att utvecklas efter brexit.

De flesta förstår att ett mindre land som Sverige inte kommer att få igenom alla krav eller önskemål för handelspolitiken, men det innebär inte att Sverige inte har en roll att spela. Det kan handla om att skapa bilaterala band med andra länder och på olika sätt visa vad mer frihandel betyder för ekonomin. Vi menar att Sverige behöver ta ett kliv fram på det här området. Handelspotentialen för Sverige efter pandemin behöver identifieras och tillvaratas, och regeringen bör därför utarbeta en agenda för hur Sverige bäst kan agera för att värna och utveckla den fria handeln generellt men även mer specifikt kopplat till pandemin och dess effekter.

Pandemin har avslöjat Europas importberoende bl.a. när det gäller medicinsk skyddsutrustning. Det finns potentiellt liknande sårbarheter när det kommer till morgondagens vitala produkter som batterier, halvledare och vätgas. Det är dock varken önskvärt eller realistiskt att allt produceras inom EU, utan i första hand bör man förlita sig på globala handelskedjor, och först vid absolut behov bör EU-intern produktion prioriteras. Vi anser att regeringen bör verka för att medlemsstaterna upprättar en viss gemensam beredskap av särskilt kritiska importprodukter och utvecklar samarbete som den europeiska råvarualliansen. EU bör även gemensamt kontinuerligt analysera sårbarheter i viktiga värdekedjor vid andra potentiella kriser och bristsituationer. Vi menar att en framtida försörjningsberedskap behöver vila på ökad beredskapslagring, ökat samarbete med näringslivet och ett fungerande EU-samarbete.

Vidare anser vi att det är angeläget att regeringen säkerställer att befintliga och eventuella tillkommande regler när det gäller s.k. geografiska ursprungs-beteckningar inte innebär ökad protektionism. Vi medger att det i flera delar är rimligt att en leverantör är tydlig med en varas ursprung eller egenskaper. Det gäller inte minst jordbruksprodukter. Samtidigt pågår en utveckling där värdekedjorna inom allt fler områden blir alltmer komplexa. Vi anser att tydliga regler bör kunna användas som upplysning och argument i en försäljning, utan att sådana regler landar i en ökad protektionism. Regleringen bör finnas samlat och vara rimlig. Regeringen bör därför överväga olika initiativ i frågan.

Regeringen måste även enligt vår mening arbeta mer aktivt med att främja handeln med fria dataflöden i EU och internationellt. Handeln av dataflöden mellan länder har visat sig ha stor betydelse och är framför allt viktigt för små handelsberoende ekonomier med en stor tjänstesektor. Studier visar att digital handel i dag är en av de drivande krafterna bakom hållbar ekonomisk utveckling eftersom det hjälper länder att öka sin produktivitet och är en nyckelfaktor när man mäter teknologisk utveckling och tillväxt.

Vi anser också att regeringen ska verka i EU för att hinder för handel med återbrukade produkter och återvunna material ska tas bort. Vi menar att regeringen kan göra mer i sitt internationella arbete för att riva hinder som försvårar återbruk och återanvändning av produkter samt fastställa standardiserade kriterier för detta.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

34. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21 samt

2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8,

2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),

2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M),

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20,

2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18,
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,
2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8,
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93,
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och
2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Vi menar att Sverige som nation hela tiden måste utveckla rätt förutsättningar för att vara ett attraktivt land för företag. Regeringen bör därför verka för sund konkurrens och därmed icke snedvridande konkurrensregler, både nationellt och globalt. I ett nationellt perspektiv menar vi att det kan handla om att säkerställa att det inte finns onödiga skatter, regler eller avgifter som i en omotiverad utsträckning, sett till de faktiska positiva effekterna, hämmar svensk konkurrenskraft globalt. Detta kräver utförliga konsekvensutredningar vid ny lagstiftning, ett effektivt regelförenklingsarbete, en grundprincip om att eftersträva miniminivå vid genomförande av EU-direktiv och en generell översyn av övriga skatter, avgifter och byråkrati. I ett globalt perspektiv är det vår mening att stora exportnationer och ekonomiskt tunga nationer inte ska agera protektionistiskt och ge marknadsstöd och snedvridande subventioner exempelvis till landets egen industri. I de fall det uppmärksammas bör regeringen påtala vilka problem det leder till för att alltid eftersträva en rättvis global handel.

Även om frihandel gynnar Sverige på det stora hela bör Sverige alltid verka för att i största möjliga utsträckning värna svenska intressen. Detta menar vi kan göras genom att man t.ex. försöker införa sådant som stärker svenska komparativa fördelar i avtalen. Sverige bör vidare aktivt ta ställning för de många sektorer där Sverige är världsledande. För att ytterligare värde ska skapas som en följd av framtida frihandelsavtal anser vi att tillväxtländer och större ekonomier bör prioriteras. Sverige ska vara en tydlig röst inom EU för det fortsatta arbetet med ytterligare bilaterala och multilaterala frihandelsavtal. Utöver frihandelsavtalens konventionella ekonomiska fördelar innebär de även en försäkring i händelse av ett fullskaligt handelskrig. Vi menar också att EU bör ställa krav på att stater ska ta emot sina egna medborgare i förekommande fall genom att det införs återtagsklausuler i handelsavtalen.

Vi har i många sammanhang motsatt oss Kinas inrikespolitik, aggressiva diplomati och generella agerande inom multilaterala organisationer och vill även lyfta frågan här. Kinas ekonomiska hållhake på omvärlden växer i takt med landets tillväxt och spridning, inte minst genom Nya Sidenvägen, även kallade Belt and Road-initiativet, samtidigt som regimen på felaktiga grunder gynnas inom WTO. Vi vill framhålla vikten av att Sverige inom multilaterala samarbeten står upp mot den kinesiska regimen. I arbetet med att modernisera WTO ser vi bl.a. ett behov av att frånta Kina dess status som utvecklingsland och därmed de fördelar som en sådan status för med sig. Överlag menar vi

även att motsvarande fördelar bör avskaffas till förmån för längre perioder av implementering av WTO:s krav och regelverk för stater som verkligen behöver det. Därutöver anser vi att WTO skulle gynnas av en närmare relation till näringslivet genom att t.ex. näringslivsorganisationer i högre utsträckning ges utrymme att agera remissinstans och bollplank i frågor om WTO:s arbete. WTO bör särskilt blidka små och medelstora företags intressen, och därför bör även WTO:s arbetsgrupp Micro, Small and Medium Enterprises (MSME) finnas kvar och deras arbete bör resultera i faktiska initiativ.

Slutligen vill vi lyfta möjligheterna till handel i och via Arktis som vi menar utgör en stor potential genom de stora naturresurserna som finns i området, men även genom att olika resrutter, bl.a. den s.k. Nordostpassagen, blir alltmer tillgängliga som en konsekvens av issmältningen i Arktis. Nordostpassagen går genom Rysslands territorialvatten och binder ihop Asien med Europa och är en kortare rutt än den genom Suezkanalen som används i dag. Vi kan konstatera att Nordostpassagen inte utnyttjas fullt ut och att det finns problem kopplade till rutten, bl.a. när det gäller tillgången till räddningsresurser och isbrytare. För att kunna bedriva handel och annan verksamhet i Arktis är det vitalt att ha en god isbrytarkapacitet. Vi anser att handelsmöjligheterna måste uppmärksammas mer och vill framhålla att reell kapacitet har större påverkan än omfattande strategier. Vi anser därför att de nya rutternas möjligheter och risker behöver beaktas i större utsträckning och att isbrytarkapaciteten behöver uppmärksammas mer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

35. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24 samt avslår motionerna

2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8,

2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21,

2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M),

2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,
 2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,
 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,
 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,
 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,
 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17,
 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20,
 2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18,
 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,
 2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8,
 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93,
 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och
 2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Förutom handelsavtal har EU en rad ekonomiska partnerskap med utvecklingsländer. De minst utvecklade länderna har dessutom tullfri tillgång till EU:s marknad för alla varor utom vapen. Rikare länder som t.ex. Nigeria och Kenya handlar också med vissa tullåttnader, undantaget jordbruksprodukter. Kommissionen har aviserat ett särskilt initiativ för att stärka relationerna mellan EU och Afrika genom att stimulera privata investeringar. Den långsiktiga visionen är att skapa ett frihandelsområde mellan EU och den nyligen instiftade afrikanska Continental Free Trade Area (AFCFTA) som omfattar 44 afrikanska länder. Vi anser att regeringen bör arbeta för att EU tilldelar samma fördelar till hela den afrikanska kontinenten när det gäller ursprungsregler och tullfrihet, även för jordbruksprodukter. Det skulle vara av betydelse för att främja integrationen mellan de afrikanska länderna, vilket är ett uttalat mål för EU:s biståndspolitik. Vidare bör regeringen arbeta för att EU börjar förhandla om ett ekonomiskt partnerskap med AFCFTA.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

36. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8 samt

avslår motionerna

2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,
2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),
2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21,
2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M),
2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,
2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,
2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,
2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20,
2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18,
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,
2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8,
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93,
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och
2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Jag förespråkar en rättvis handelspolitik som sätter människor, social rättvisa, djur, klimatet och miljön främst – en handelspolitik som fokuserar på samhällsvinster för alla och inte bara på vinster för storföretag. Handel med omvärlden är avgörande för Sveriges välstånd och utveckling. Jag vill samtidigt ha en rättvis handelspolitik som inte innebär försämringar för medborgarna i de länder som omfattas av handeln. Den rådande världsordningen är inte rättvis. Fri handel innebär alltför ofta en frihet för den som har resurser och makt att exploatera och konkurrera ut dem som har mindre makt och resurser. Om handel ska kunna genomföras på rättvisa villkor måste man låta fattiga länder få fördelar och större handlingsutrymme att själva utforma sin handelspolitik. Handel ska också vara ett verktyg för att dela med sig av gröna tekniker och uppmuntra länder att stärka sin klimat- och miljöpolitik. I linje med detta anser jag att det överordnade målet för svensk handelspolitik ska vara att bidra till minskade klyftor inom och mellan länder samt ökad jämställdhet och hållbar utveckling. Regeringen bör således återkomma till riksdagen med ett förslag på ett nytt mål för området utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande inom utgiftsområde 24 i statsbudgeten där det tydligt framgår att minskade

klyftor, ökad jämställdhet och hållbar utveckling är överordnade övriga målsättningar.

Vidare anser jag att regeringen ska verka för att Sverige ska lämna energistadgefördraget. Avtalet innehåller en tvistlösningsmekanism (investor-state dispute settlement, ISDS) som innebär att bolag, utanför det ordinarie rättsväsendet, kan stämma stater för förlorade investeringar och uteblivna framtida vinster. Jag menar att fördraget med dess tvistlösningsmekanism kan underminera staters klimat- och miljöarbete. Det har även varit fallet att miljölagstiftningar urvattnats, eller t.o.m. försvagats då länder varit oroliga för risken att behöva betala bolagen stora skadestånd vid stämningar. För närvarande pågår en process med att reformera avtalet, där tvistlösningsmekanismen kan förändras eller helt tas bort. Eftersom avtalet inte lever upp till globala klimat- och miljökrav och försvårar möjligheterna att föra en progressiv politik på andra viktiga områden anser jag att Sverige bör lämna fördraget.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

37. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18 och

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,
bifaller delvis motion

2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M) och

avslår motionerna

2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8,

2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21,

2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20,
2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8,
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93,
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och
2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Jag vill påminna om att riksdagen våren 2020 riktade ett tillkännagivande till regeringen om att den ska väcka och driva frågan om att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter. Jag kan konstatera att regeringen trots tillkännagivandet inte vidtagit någon åtgärd.

Jag vill understryka vikten av att jakten på säl utökas. De stora sälstammarna hotar fisket, dels genom konkurrens om fångsten, dels genom att täta sälpopulationer ökar spridningen av sjukdomar till fisk. En mycket viktig del av jakten är att ta vara på det fällda bytet. I dag är det dock inte tillåtet att bedriva handel med sälprodukter.

Jag menar att regeringen snarast ska söka undantag för Sverige när det gäller förbudet mot handel med sälprodukter. Detta är viktigt inte minst ur ett etiskt perspektiv. Regeringen bör även ta internationella initiativ för att utverka ett nordiskt undantag. På längre sikt anser jag att regeringen ska agera för ett slopat förbud för handel med sälprodukter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

38. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93 och
avslår motionerna

2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8,

2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),

2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21,

2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M),
 2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,
 2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,
 2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,
 2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,
 2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,
 2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,
 2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,
 2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,
 2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17,
 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20,
 2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18,
 2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,
 2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8,
 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och
 2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

De allt större variationerna i vädret utgör en utmaning för jordbruket och på sikt även skogsbruket. I delar av världen kan dåliga skördar orsaka politiska spänningar. Jag anser att utmaningar i livsmedelsförsörjningen behöver hanteras långsiktigt. För att göra livsmedelsförsörjningen mer robust menar jag att det behövs en nationell beredskap för att hantera brist på insatsvaror under en kris. Samtidigt blir frihandel och internationellt samarbete ännu viktigare för att klara livsmedelsförsörjningen när klimatet förändras. Extremt väder slår inte till överallt samtidigt, vilket gör den globala handeln till det viktigaste verktyget för att undvika bristsituationer. Isolationism är sannolikt ett större hot mot den svenska livsmedelsförsörjningen än effekterna av klimatförändringarna i sig. Jag anser därför att regeringen ska verka för att säkra internationella leveranser av livsmedel under kris genom att stärka frihandeln.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

39. Övriga frågor om internationell handel, punkt 15 (MP)

av Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 8 och avslår motionerna
2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,
2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 1 och 8,
2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S),
2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M),
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 2, 7, 10, 14, 20 och 21,
2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M),
2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD) yrkande 2,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 23 och 24,
2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5,
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 3, 9 och 30,
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 24,
2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 6, 13, 16, 17 och 23,
2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 6 i denna del, 8, 9 och 17,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 16 i denna del, 17, 19 och 20,
2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 18,
2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 41,
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 93,
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 23 och
2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Jag har tidigare i detta betänkandet uttryckt min uppfattning att EU ska ställa strikta krav på miljöhänsyn och mänskliga rättigheter i sina frihandelsavtal. Därutöver anser jag EU har en viktig roll att spela internationellt genom att se till att djurvälstånd främjas i de handelsavtal som EU ingår med tredje land. Min uppfattning är att EU:s handelsavtal även ska säkerställa att de animaliska produkter som säljs på EU:s marknad lever upp till EU:s djurskyddslagstiftning. Dessvärre kan jag konstatera att EU:s djurhälsolag som trädde i kraft den 21 april 2021 utgör ett problem eftersom den hindrar Sverige från att genomföra provtagning för sjukdomar som i dagsläget inte finns i Sverige men förekommer inom EU före införsel av levande djur till Sverige. Frihandel får inte innebära fri rörlighet av smittsamma sjukdomar. Oaktat detta anser jag att regeringen bör verka för att djurskydd och djurhälsa ska vara en uttalad del i handelsavtal.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

40. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 2 och 4,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 33 och

2021/22:3775 av Jessica Roswall m.fl. (M) yrkande 16,

bifaller delvis motionerna

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del och

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 6 och 8 i denna del och avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7,

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 15 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 55.

Ställningstagande

Vi vill framhålla vikten av att säkra den inre marknaden i Europa. Sverige har länge tjänat mycket på den inre marknaden där runt tre fjärdedelar av Sveriges handel bedrivs. Den inre marknaden är EU:s största tillgång och central för Europas konkurrenskraft. Samtidigt kan vi se att det finns stora möjligheter till utveckling. Ju bättre den inre marknaden fungerar desto starkare blir EU globalt. Regeringen bör verka för att kvarvarande hinder rivs. Existerande regler bör genomföras fullt ut för att underlätta handeln inom EU. Regeringen bör särskilt fokusera sitt arbete på handeln med tjänster och digitala produkter.

Den gamla tidens produktion och försäljning av varor har mångt och mycket ersatts av produkter kopplade till tjänster, det gäller t.ex. många industriprodukter. Tjänstesektorn har därför ökat rejält över tid. Runt en tredjedel av Sveriges utrikeshandel består i dag av tjänster. Av den totala tjänsteexporten går drygt hälften till andra EU-länder. Det är därför av största vikt att den inre marknaden för tjänster fungerar lika bra som den för varor. Vi vill att tjänstesektorn ska bli helt integrerad och att regeringen verkar för att ta bort de hinder som står i vägen för att den visionen ska bli verklighet. Vidare anser vi att fler sektorer bör omfattas av tjänstehandel. Det gäller inte minst tjänster inom välfärdssektorn för att ge svenska aktörer, som internationellt sett håller hög klass, möjlighet att växa internationellt. Vi vill i detta sammanhang även

framhålla att handelsavtalen behöver ses över i den delen som gäller tjänstehandel för att införa s.k. Mode 5 inom WTO som innebär att varor och tjänster kopplas samman.

Som vi redan nämnt anser vi vidare att det finns möjligheter att förbättra den digitala inre marknadens funktion. Vi anser att inriktningen bör vara att främja en digital inre marknad med övergripande gemensamma regler och borttagandet av särregler i olika länder. EU bör ha som ledstjärna att bli världsledande där uppkoppling, avreglering och rimlig reglering av datahantering är ledstänger i arbetet. Genom att stärka den digitala inre marknaden stärker EU sin konkurrenskraft ytterligare. Vi vill vidare särskilt framhålla vikten av att främja en digital inre marknad som underlättar för små och medelstora företag. Flera medlemsstater har redan antagit olika alternativ för nationell lagstiftning för att hantera de utmaningar som AI medför. Detta ökar risken för fragmentering av den inre marknaden, något som vi menar att EU behöver komma bort ifrån. Nationella regler som avviker från varandra kommer sannolikt att skapa hinder för företag som vill sälja och driva AI-system på den inre marknaden. En gemensam strategi på EU-nivå skulle göra det möjligt för europeiska företag att lättare få tillträde till den inre marknaden och öppna upp för en mer konkurrenskraftig global marknad. Det ökar också förutsättningarna för att nå EU:s mål om en digital inre marknad. Vi vill särskilt framhålla vikten av att beakta den inre digitala marknadens funktion när det gäller molntjänster och upphovsrätt, områden där vi i dag ser att risken för att det uppstår hinder för den fria rörligheten är överhängande, särskilt för mindre aktörer. Vi anser att EU ska underlätta och inte göra det svårare för små och medelstora företag att vara verksamma på den inre digitala marknaden. Det skulle gynna innovation och entreprenörskap som kan bli avgörande för att ta itu med olika problem som finns i världen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

41. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
bifaller delvis motion
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 55 och
avslår motionerna

2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del,
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 2, 4 och 15,
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 33,
2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 6 och 8 i denna del.

Ställningstagande

Genom medlemskapet i EU får svenska företag tillgång till den inre marknaden, vilket gagnar Sverige som exportnation. Vi ser värdet i en välfungerande inre marknad med förutsägbara och rättvisa regler. Samtidigt menar vi att synergieffekterna av en strömlinjeformad inre marknad alltid ska vägas mot riskerna med en alltför byråkratiserad inre marknad eftersom det finns en risk för onödigt kostnadsdrivande regelkrångel för svenska företag. Vi motsätter oss också de marknads- och handelsfientliga tendenser som på senare tid blossat upp inom EU med förslag likt det som vissa medlemsländer diskuterat om att lätta på EU:s prövning av företagskoncentrationer för att skapa s.k. European Champions.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

42. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7 och
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del,
bifaller delvis motionerna
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 2 och 4,
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 33,
2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 6 och 8 i denna del och
avslår motionerna
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 15 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 55.

Ställningstagande

EU är världens största integrerade marknad. Den ökade rörligheten för varor, tjänster, människor och kapital som EU möjliggjort har bidragit till tillväxt och skapat jobb, inte minst i Sverige. Vi kan dock konstatera att EU och dess medlemsländer står inför stora utmaningar. Redan innan den pågående pandemin och dess ekonomiska konsekvenser brottades många medlemsländer med svaga statsfinanser, hög arbetslöshet och låg tillväxt. Vi menar att dessa länder behöver ta krafttag för att sanera sina offentliga finanser och reformer såväl som sina arbetsmarknader och sin byråkrati. Att värna den ekonomiska stabiliteten i unionen möjliggör fler investeringar. För att säkra unionens långsiktiga överlevnad ser vi framför oss att det krävs mer av det som en gång gjorde medlemsländerna framgångsrika – samarbete, handel och öppenhet.

Vi vill öppna den inre marknaden ytterligare. Särskilt gäller det inrättandet av en digital inre marknad, med stark nätneutralitet, som är en viktig del i att skapa fler jobb och ökad tillväxt. För att värna den svenska ekonomins konkurrenskraft och tillväxtpotentialer samt rörligheten av arbetskraft inom EU behöver EU även utvecklas för att bättre kunna hantera nya utmaningar som en ökad globalisering för med sig som innebär att människor och handel behöver röra sig alltmer över nationsgränserna. Den inre marknaden och den fria rörligheten är EU:s viktigaste styrkor och vi ser en enorm potential att öppna tjänstemarknaden. Regeringen behöver därför verka för att principen om ömsesidigt erkännande tillämpas fullt ut inom den europeiska tjänstesektorn och att fler begränsningar av yrkestjänster därigenom avskaffas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

43. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 55,
bifaller delvis motion
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motionerna
2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7,
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del,
2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 2, 4 och 15,
2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 33,

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 6 och 8 i denna del.

Ställningstagande

Jag menar att Sverige måste säkerställa att EU:s statsstödsregler inte sätts permanent ur spel. Kommissionen har öppnat för att revidera de regelverk som säger att medlemsländer inte får subventionerna den egna industrin. Inte minst Frankrike driver på för en ordning där reglerna tillåter subventioner av några få europeiska storföretag, med syftet att det ska bli enklare för Europa att möta den globala konkurrensen. Trots det vällovliga syftet menar jag att konsekvensen snarare skulle bli att små och medelstora företag i Europa hamnar i kläm samtidigt som EU-länderna genom sådana subventioner riskerar att trissa upp ett redan spänt läge i världshandeln. Sverige bör därför slå vakt om de regelverk som finns och agera motpol till dem som vill öppna för subventioner till storföretag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

44. Övergripande frågor om den inre marknaden, punkt 16 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 6 och 8 i denna del,
bifaller delvis motionerna

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 26 i denna del,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 2 och 4,

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 33 och

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 16 och

avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 7,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 15 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 55.

Ställningstagande

EU:s marknad är en stor bidragande faktor till dagens välbefinnande. Jag vill framhålla vikten av att EU fortsätter slå vakt om den fria rörligheten för varor, tjänster och kapital och fortsätter motsätta sig medlemsländernas försök till

protektionism. Vidare vill jag understryka behovet av att utveckla den inre marknaden. Det ska vara enkelt för företag att verka inom EU, och regelbördan för näringsidkarna måste därmed minska. Samtidigt anser jag att medlemsländerna måste bli mer transparenta med hur de genomför EU:s lagstiftning. Det skulle bidra till en förenklad planering för företag, säkrare investeringar och ett företagsklimat som är enklare att förhålla sig till. Klyftan mellan arbetslösa och företag som behöver arbetskraft behöver också minska. Den fria rörligheten inom EU spelar här en nyckelroll och innebär att arbetssökande kan ta sig till de områden som efterfrågar arbetskraft.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

45. Den inre marknads funktion vid kriser, punkt 17 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 och
bifaller delvis motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 32 och
2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Pandemin har slagit hårt mot Sverige och resten av världen. På det ekonomiska planet har företag försatts i konkurs och jobb gått förlorade. Samtidigt har ekonomiska trender som pågått under en längre tid accentuerats. Det gäller t.ex. digitaliseringen inom handeln. Olika länder och regioner har drabbats olika hårt. Dessvärre har vi kunnat se hur världen och Europa slutit sig, vilket bara varit till nackdel. Behovet av medicinsk skyddsutrustning runt om i EU ökade t.ex. de protektionistiska dragen inom unionen, bl.a. stoppade och beslagtogs flera länder skyddsutrustning som redan var inköpt och på väg för leverans. Vi menar att Sverige måste vara pådrivande i EU för att ta lärdom av den problematik som uppkom för att undvika liknande situationer framöver.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

46. Den inre marknadens funktion vid kriser, punkt 17 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 32 och

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 27 och

bifaller delvis motion

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Att koordineringen och samarbetet inom EU har brutit under pandemin är uppenbart för alla. Stegvis har det dock visat sig att EU-samarbetet kan fungera även under en tid av kris. Samtidigt ser vi fortfarande att det finns en risk för ökad nationell egoism. Det är vidare viktigt att inse att coronapandemin med största sannolikhet inte är den sista kris som Europa kommer att ställas inför, och framtida hot och utmaningar kan likaväl drabba enskilda länder som EU i sin helhet. Vi menar därför att EU måste börja rusta för att klara av nya kriser och konflikter, och att det i vissa fall kan innebära en breddning av de uppgifter som unionen har i dag. På en rad områden är fördjupad samverkan inte bara önskvärd utan också nödvändig, och vi vill se att Sverige driver på övriga medlemsstater att bidra till detta. Till dessa områden hör bl.a. EU:s inre marknad och fri rörlighet för personer och varor. I framtida kriser liksom den nu pågående är det av stor vikt att gränshinder används ytterst restriktivt och endast under korta perioder. För att upprätthålla en stark resiliens och motståndskraft är det nödvändigt att varor och förnödenheter tillåts passera nationella gränser. Detta är särskilt viktigt för länder som Sverige som har en exportberoende ekonomi. Vi menar därför att regeringen bör verka för att EU upprättar förtroendet för den inre marknaden och den fria rörligheten för personer och varor efter pandemin och för att denna upprätthålls även i kris-tider.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

47. Ekodesignkrav för vattenförbrukande produkter, punkt 18 (C, MP)

av Helena Lindahl (C), Rickard Nordin (C) och Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 14 och
2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP) yrkande 20.

Ställningstagande

Vi anser att det ska ställas skarpare ekodesignkrav på vattenförbrukande produkter för att nå en mer effektiv vattenkonsumtion. Genom nationella riktlinjer och i förlängningen EU:s ekodesigndirektiv vill vi att det införs krav på att bl.a. toaletter, duschar och blandare ska vara vattensnåla. Toaletter som är snålspolande eller använder gråvatten (dvs. från bad, disk och tvätt) är redan vanligt förekommande, men vi vill att det ska bli standard. Studier gör gällande att vattenförbrukningen i hushållen kan minskas med upp till 50 procent med rätt åtgärder. En bonus i sammanhanget är att en stor del av besparingen görs på varmvatten, vars uppvärmning i dag påverkar effektsituationen i elsystemet negativt. Det finns således dubbla anledningar till att fasa ut de sämsta produkterna.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

48. Produkters livslängd och reparerbarhet, punkt 19 (V, MP)

av Lorena Delgado Varas (V) och Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 26 och 27,
2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) yrkandena 1 och 2 i denna del och
2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP) yrkande 14.

Ställningstagande

Fortfarande är många produkter medvetet designade för en kort livslängd med syfte att öka företagets försäljning. Det förekommer också att företag förstör och slänger helt fungerande produkter, t.ex. kläder eller möbler. Vi menar att det är ett helt orimligt resursslöseri, och kan dessvärre konstatera att det i dag är fullt lagligt. Vi vill att det införs krav på produktdesign, produkters livslängd samt konsumenters och oberoende reparatörers rätt att reparera.

Inom ramen för EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi, som antogs 2015, rör sig unionen så sakteliga mot lagstiftning som ska sätta stopp för planerat åldrande och tvinga producenter att ta hänsyn till reparationsmöjligheterna när de utformar sina produkter. Sverige behöver dock inte vänta på att EU ska ta beslut i frågan. Vi vill i sammanhanget framhålla Frankrike som ett gott exempel. Frankrike var först i världen med att införa lagstiftning mot s.k. planerat åldrande i produkter. Sedan januari 2021 måste även tillverkare av vissa elektroniska produkter, som exempelvis mobiltelefoner och bärbara datorer, dessutom upplysa kunderna om möjligheterna att reparera produkterna. Vidare har flera delstater i USA tagit fram lagförslag med bestämmelser om reparationer för ett stort antal produktgrupper. Fokus är på att det ska vara lagligt med mjukvarureparationer, för att förlänga livstiden på elektroniska produkter. Vi har länge verkat för att få till åtgärder som förlänger livslängden på produkter, och i synnerhet elektroniska produkter. Klimat-krisen kräver åtgärder här och nu och vi anser att Sverige inte alltid ska invänta initiativ från EU. Vi anser därför att regeringen ska återkomma med förslag på lagstiftning som förbjuder planerat åldrande i produkter samt förslag på reglerande krav på produktdesign för relevanta produkter, t.ex. inom klimat- och miljöbelastande produktkategorier, när det gäller reparationsmöjligheter, hållbarhet och återanvändning.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

49. Exportförbudet för snus, punkt 20 (M, SD, KD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Camilla Brodin (KD), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2393 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 55 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 59.

Ställningstagande

EU:s förbud mot handel med svenskt snus är enligt vår uppfattning oförenligt med de principer som handelsunionen bygger på. När en produkt av viss nationell särart straffas ut från den inre marknaden menar vi att det är särskilt angeläget att principen om varors fria rörlighet inom unionen värnas och lyfts fram av en frihandelsvänlig nation som Sverige. Vi menar att det inte finns några övertygande argument för att upprätthålla exportförbudet av handelspolitiska skäl; tvärtom är argumenten för att öppna EU:s gränser för snuset långt tyngre än de eventuella hälsorisker för konsumenten som kan anses vetenskapligt belagda. Men även detta blir ovidkommande så länge handeln med cigaretter, där det finns långtgående och konstaterade hälsorisker, är fullt tillåten utan några som helst handelshinder. Snus är en traditionell svensk tobaksprodukt som har utvecklats med sin samtid. Även om snus inte kan anses vara en hälsoprodukt medför det fördelar genom att bidra till en lägre förekomst av rökningssjukrelaterad cancer i Sverige. Genom att tillåta export av snus till EU finns det goda förutsättningar för fler svenska jobb, samtidigt som frekvensen av rökningssjukrelaterad cancer potentiellt kan minska i EU.

Förbudet mot att exportera svenskt snus inom EU är också förenat med betydande samhällsekonomiska kostnader i form av förlorade exportintäkter, men också uteblivna skatteintäkter som en ökad sysselsättning inom snusindustrin hade kunnat leda till. Så länge det är tillåtet att tillverka och sälja svenskt snus till myndiga personer i Sverige anser vi att samma förutsättningar ska gälla inom hela EU. Vi noterar att EU-domstolen i ett förhandsavgörande hösten 2018 konstaterade att exportförbudet för snus inte strider mot EU-rättsliga principer. Vi anser att det därmed finns en större anledning för riksdagen att påminna både regeringen och kommissionen om att Sverige inte accepterar de regler som åberopas för förbudet. Regeringen bör därför verka för att upphäva exportförbudet för snus inom EU.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

50. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 80 och avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 11,
 2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) yrkande 2 i denna del och
 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 25.

Ställningstagande

När det gäller handel med vissa produkter på EU:s inre marknad vill vi framhålla vikten av standardisering och certifiering. Produkter som inte håller måttet riskerar att skapa mer skada än nytta. En sådan produkt är alkoholfmätare. Vi anser därför att alla alkoholfmätare som säljs på den inre marknaden ska vara godkända av ett ackrediteringsföretag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

51. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 11 och
 avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 80,

2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) yrkande 2 i denna del och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 25.

Ställningstagande

För att lyckas sluta kretsloppen måste det finnas en planering för det redan i de alla första produktionsstegen när en vara designas och utformas. De materialval som görs inledningsvis följer med produkten i hela dess livscykel och påverkar möjligheten att återbruka och återvinna den i ett senare skede. För den enskilda konsumenten kan det vara svårt eller rentav omöjligt att veta vad en produkt innehåller eller hur den har tillverkats. Vi menar att politiken spelar en viktig roll här och att det bör ställas höga krav på produktens livslängd, energianvändning samt återvinningsbarhet – det som brukar kallas ekodesignkrav, vilket innebär att producenten ska ta hänsyn till produktens totala miljöpåverkan redan i designstadiet. Vi menar att ekodesign är nödvändigt om det ska gå att utveckla ett resurseffektivt och cirkulärt samhälle. En avsevärd del

av lagstiftningen kring ekodesign regleras på EU-nivå med syftet att unionens tillverkningsindustri ska kunna konkurrera på lika villkor. Vi vill att regeringen verkar för att unionens ekodesigndirektiv utökas till fler produktgrupper och successivt ställer högre krav på insatsvarornas hållbarhet, resurseffektiviteten, livslängden och den funktionella återvinningsgraden. Detta skulle gagna framtida generationer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

52. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 15 samt avslår motionerna

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 80,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 11,

2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) yrkande 2 i denna del och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 25.

Ställningstagande

Jag anser att produktionen av batterier ska vara socialt och miljömässigt hållbar. Det borde därför inte vara möjligt att importera metaller och mineral som inte producerats hållbart till Sverige eller EU. För att kunna spåra att mineral inte kommer från länder som t.ex. Kongo, där mineral utvinns med fruktansvärda konsekvenser för människor, måste spårbarhet och hållbarhetsmärkning tas fram. Länder ska också uppmuntras att utvinna mineral på ett sätt som är hållbart för både människor och natur. Jag menar att Sverige har ett nationellt ansvar att själva utvinna metaller och mineral, givetvis på ett hållbart sätt, för att möta den ökade efterfrågan. Regeringen bör därför senast 2022 återkomma med förslag på åtgärder för att förhindra import av batterimetaller som inte är hållbart producerade.

Vidare anser jag att regeringen bör verka för att stoppa exporten av produkter som är förbjudna att användas inom EU. Mellan 2010 och 2019 har drygt 1 800 personer dött på grund av exponering av bekämpningsmedel i Brasilien. Under samma period förgiftades inte mindre än 3 750 barn mellan 0 och 14 år av bekämpningsmedel som används i det lokala jordbruket, dvs. mer än 350 barn per år. Bland de barn som förgiftades under perioden var fler

än 500 spädbarn. Urfolken har proportionellt drabbats mest. Jag kan konstatera att det finns en rad bekämpningsmedel som är förbjudna att använda inom EU, men som får exporteras till länder utanför EU. Det är alltså bekämpningsmedel som utvecklats, producerats och exporterats från EU till länder som inte har lika höga krav. Det här menar jag visar på en dubbelmoral och ett hyckleri från EU:s håll, och är ett av många uttryck för Europas fortsatta kolonialisering av tredje världen. För människor är väl lika mycket värda? De förbjudna bekämpningsmedlen orsakar inte bara skada och död hos människor. De skadar djur och växter och förgiftar jord och vatten. Dessutom importerar sedan bl.a. EU de livsmedel och trädprodukter som har besprutats av de förbjudna bekämpningsmedlen. Jag anser att det enklaste vore att förbjuda produktionen av dessa medel, men genom att verka för att stoppa exporten av förbjudna medel blir det inte längre lönsamt att producera dessa.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

53. Övriga frågor om EU:s inre marknad, punkt 21 (MP)

av Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) yrkande 2 i denna del och

avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD) yrkande 80,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 11 och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 25.

Ställningstagande

Mänskligheten existerar på en enda planet men vi konsumerar som om vi hade fyra. Ökat uttag av naturresurser står för hälften av klimatutsläppen och mer än 90 procent av världens vattenbrist och förlust av biologisk mångfald. Stora klimatbelastande konsumtionskategorier är bilen, biffen, bostaden, börsen, blusen och ”övrigt”. I kategorin övrigt gömmer sig de snabbt ökande konsumtionsvarorna – möbler och heminredning. Andrahandsmarknaden ökar, men branschen domineras fortfarande av affärsmodeller som bygger på en linjär ekonomi. Enligt en rapport från Naturskyddsföreningen är det lika mycket klimatpåverkan och kilo naturresurser från en ny soffa som från sex begagnade

soffor. Jag förordar därför att regeringen utreder stimulanser för att främja kvalitativ reparation av klimat- och miljöbelastande produktkategorier.

Med Miljöpartiet i regeringen sänktes momsens, som ett första steg, för reparation av cyklar, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne. I och med budgeten för 2022 skulle det ha tillkommit en sänkning i och med att privatpersoner skulle kunna hyra ut lösöre skattefritt. Dessvärre kan jag konstatera att den sänkningen inte fanns med i det förslag som riksdagen senare fattade beslut om. Det i januariöverenskommelsen aviserade hyberavdraget, ett avdrag för att hyra, köpa begagnat eller reparera, visade sig alltför svårt att administrera. Hyberavdraget skulle bl.a. omfatta möbler och andra miljöbelastande hushållsnära produktkategorier.

Jag menar att regeringen bör blicka mot länder som Frankrike, Österrike och USA och hämta inspiration om andra vägar framåt. I Frankrike har de t.ex. s.k. reparationsfonder. Jag anser att det utöver regleringar behövs starka incitament i producentledet för att de ska designa produkter med lång livslängd och hög hållbarhet bl.a. i form av stimulanser som främjar kvalitativa reparationer av klimat- och miljöbelastande produktkategorier. Ett självfinansierande system likt Frankrikes kan tjäna som förebild.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

54. FN-upphandlingar, punkt 22 (M, SD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 22 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 29.

Ställningstagande

Trots att Sverige tillhör världstoppen inom en rad områden som är intressanta för FN, såsom utvecklingen av medicinteknik och klimatinnovationer, är det endast en bråkdel av FN:s upphandlingar som tillfaller svenska bolag. Under 2020 var det endast 0,21 procent av FN:s upphandlade varor och tjänster som upphandlades från Sverige, vilket vida understiger Sveriges andel av FN:s budget. Givet att FN under 2020 totalt upphandlade varor och tjänster för ungefär 195 miljarder kronor ser vi att det finns en stor potential för svenska bolag att öka sin vinst om den svenska andelen kan växa, inte minst med tanke

på de högkvalitativa produkter och tjänster svenska företag kan erbjuda. I nuläget levererar Sverige främst medicinsk utrustning och laboratorieutrustning samt sport- och fritidsutrustning. På tjänstesidan levererar Sverige tjänster inom administration, bygg- och ingenjörsområdet och transportområdet.

Sverige är en stor bidragsgivare, men hittills har väldigt få svenska företag varit med i upphandlingarna. Många handelskamrar har genom åren byggt kompetens- och resurscentrum för svenska företag som vill introduceras och börja sälja till FN. Sverige behöver skapa förutsättningar för svenska företag att delta i internationella upphandlingar där de konkurrerar på en rättvis spelplan. Genom att t.ex. stärka kunskapen på området inom svenska handelskamrar och Business Sweden tror vi att de svenska företagens andel kan öka. Vi anser därför att regeringen bör bistå svenska företag genom att utveckla insatser som ökar deras möjligheter att medverka i FN-upphandlingar.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

55. Livsmedellexport, punkt 23 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 16 och avslår motionerna

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 39,

2021/22:2724 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 och

2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 40.

Ställningstagande

Sverige har en omfattande livsmedelsproduktion och hela livsmedelskedjan har utvecklats rejält under ett par decennier. Sverige är i dag också ett framstående land när det gäller mat och matlagning. Vi kan konstatera att det finns såväl mindre som större företag inom livsmedelsbranschen som lyckats väl med export till andra länder. Drycker och dryckesproduktion har t.ex. under det senaste decenniet utvecklats på ett imponerande sätt. Vi bedömer dessutom att möjligheten att öka exporten är god. Vi anser att riksdagen bör uppmana regeringen att värna och utveckla den svenska livsmedellexporten. I arbetet bör man dra lärdom från erfarenheter från tidigare satsningar på området, som t.ex. Matlandet Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

56. Livsmedellexport, punkt 23 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 39,
bifaller delvis motionerna
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 och
2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 40 och
avslår motion
2021/22:2724 av Sten Bergheden (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Jordbruket sysselsätter uppskattningsvis 166 000 personer i Sverige och genererar många fler tjänster indirekt. Svensk livsmedelsindustri har ett beräknat exportvärde motsvarande 95 miljarder kronor. Samtidigt ser vi att det finns en stor potential att öka exporten inom livsmedelsindustrin, men små och medelstora livsmedelsföretag behöver få ökat stöd med kompetensutveckling så att de kan bli bättre på att exportera svenska livsmedel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

57. Livsmedellexport, punkt 23 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 40,
bifaller delvis motionerna
2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 39 och
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 16 och
avslår motion

2021/22:2724 av Sten Bergheden (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att den svenska livsmedelsexporten bör underlättas och främjas ytterligare. En lönsam livsmedelsexport i fredstid är en förutsättning för att upprätthålla försörjningstryggheten i händelse av kris eller krig. Sverige har dessutom stor potential att exportera mer livsmedel. Sverige har mervärden som t.ex. högt smittskydd och djurskydd, vilket skapar säkra livsmedel som är attraktiva på den internationella marknaden. Staten bör göra det ännu lättare för livsmedelsföretag att exportera och marknadsföra sig i andra länder.

Business Sweden presenterade under 2021 en analys över potentiella marknader för livsmedelsexport från Sverige. Svenska livsmedelsproducenter bedöms ha god potential för export tack vare sitt goda rykte och sina styrkor inom innovation, produkter i framkant av trender, hållbarhet, livsmedels-säkerhet, god djurhållning och kvalitet. Jag kan konstatera att det har gått ungefär fyra år sedan regeringen inom ramen för livsmedelsstrategin presenterade satsningen Team Sweden Livsmedel. Detta till trots identifierar Business Sweden ett behov av ökad samverkan, främjandesatsningar och ett ökat politiskt stöd för att möjliggöra nya marknadstillträden. Min uppfattning är att livsmedelsexporten behöver ett långsiktigt stöd och att de livsmedelsattachéer som placeras på strategiskt viktiga marknader för svensk livsmedelsexport bör finnas kvar. Utöver de marknader som identifierats som strategiskt viktiga anser jag att det finns anledning att ytterligare förstärka med livsmedelsattachéer på ambassader i länder med stora mottagarmarknader som Kina, Tyskland och Nederländerna.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

58. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 24 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19 och
bifaller delvis motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi anser att utförandet av de näringslivsfrämjande åtgärderna i högre grad ska bygga på privata kvalitetssäkrade aktörer. Dessa aktörer skulle t.ex. kunna utses genom att kvalitetskrav ställs och att projekt och insatser fördelas i konkurrens mellan aktörerna. Statens och myndigheternas uppgift skulle i ett sådant system i huvudsak begränsas till att utifrån de politiska målen sätta mer allmänna ramar, fatta inriktningsbeslut för insatser och för kvaliteten på genomförare, följa upp resultaten, kontrollera att medlen använts på det sätt som det var tänkt och medverka till att förbättringar tillvaratas. Regeringen bör därför öppna för privata aktörer inom den statligt finansierade exportrådgivningen. Vidare bör regeringen i det arbetet ta till vara erfarenheterna från Riksrevisionens granskning av regionala exportcentrum från 2019.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

59. Privata aktörer inom exportrådgivningen, punkt 24 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19 och
bifaller delvis motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi menar att initiativet med de regionala exportcentrumen i grund och botten är positivt för att stärka svenska företags exportmöjligheter. Samtidigt anser vi att dessa behöver drivas i en mer entreprenöriell anda och att det krävs en noggrann uppföljning. Vi menar att det finns regionala och nationella organisationer såväl som företag som har goda kunskaper om export och handel. För att ta vara på denna kompetens anser vi att regeringen bör utreda hur regional exportrådgivning ska kunna upphandlas och drivas av fristående aktörer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

60. Beräkningar av exportens klimatnytta, punkt 25 (M, SD, KD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Camilla Brodin (KD), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11,
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7 och
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Svensk industri fyller en viktig roll genom export av produkter med relativt låga utsläpp av koldioxid som tränger undan varor producerade med högre utsläpp i andra länder. Redan i dag bidrar därmed svensk export till globala utsläppsminskningar. Vi kan dock konstatera att det saknas officiell statistik över den totala klimatnyttan som svensk export bidrar till. Vi anser att utsläppen ska börja mätas och följas upp i förhållande till exportens klimatnytta, på samma sätt som Naturvårdsverket i dag mäter territoriella och konsumtionsbaserade utsläpp. Genom att ta hänsyn till indirekta effekter till följd av att produkter tillverkas i Sverige i stället för i andra länder med t.ex. mindre koldioxidneutral energi får vi bättre kunskap om hur svensk export bidrar till utsläppsminskningar globalt. På så sätt vill vi minska risken för att politiken skapar dåliga förutsättningar för svensk industri och därmed tvingar klimatsmart produktion att flytta till andra länder. Regeringen bör därför ge Naturvårdsverket i uppdrag att beräkna och redovisa klimatnyttan av Sveriges export genom att ta hänsyn till indirekta effekter till följd av att produkter tillverkas i Sverige.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

61. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3692 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 17,
bifaller delvis motionerna

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 1 och

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2 och
avslår motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 37 och 38 samt

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Sverige och stora delar av världen arbetar hårt med att ställa om till fossilfritt för att minska utsläppen. För att främja detta arbete menar vi att det behövs ökad handel med varor som är klimatsmarta. Regeringen bör därför verka för att främja export av svensk effektiv klimatteknik. Detta bör omfatta att verka inom EU för att framtida frihandelsavtal ska vara så gröna som möjligt, med få tullar och andra handelshinder för gröna varor, och mer allmänt främja handel med effektiv klimatteknik.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

62. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10,
bifaller delvis motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 37,

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 1 och

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2 och
avslår motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 38,

2021/22:3692 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 17 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att de globala försöken att åstadkomma utsläppsminskningar har misslyckats. Utsläppen av koldioxid fortsätter i takt med att fler tidigare fattigare länder upplever en kraftig ekonomisk tillväxt. Inte mycket tyder på reell förändring trots ansträngningarna i Europa. Vi menar att det som på allvar skulle kunna förändra detta faktum är att Sverige och andra nationer lyckas konkurrera ut det fossila genom innovationer som sedan kan exporteras.

Vi ser att det finns en potential för svenska företag att bidra till minskade nettoutsläpp i ett globalt perspektiv genom att exportera energieffektiva produkter. Export av värmepumpar, energisnåla hus och annan energiteknik både gynnar svensk industri och dämpar åtminstone i någon mån de globala utsläppen av växthusgaser. Givet målsättningen att utsläppen av växthusgaser ska vara låga i ett internationellt perspektiv, samtidigt som den ekonomiska utvecklingen fortgår menar vi att det generellt sett är positivt om industriell produktion stannar i Sverige, eftersom Sveriges energiförsörjning är koldioxidsnål jämfört med andra industriländers. Svensk export bör därför ses som ett medel för att bidra till minskade utsläpp globalt. Det är därför också viktigt med en politik som inte leder till att industrietableringar i Sverige försvåras.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

63. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 37 och 38, bifaller delvis motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10,

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 1 och

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2 och

avslår motionerna

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 17 och

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Klimatet räddas inte genom att man blickar bakåt. Det är inte genom att förkasta allt det goda som människans uppfinningsrikedom och tillväxten har gett oss som utsläppen minskar. Tvärtom är det just genom den mänskliga

kreativiteten och en grön tillväxt som vi klarar klimatomställningen. Genom hållbar tillväxt skapas också de resurser som behövs för att bekosta omställningen.

Sverige har fantastiska förutsättningar att leverera de gröna innovationer som världen efterfrågar i omställningen. Sverige har en tradition av innovativa människor och företag, en välutbildad befolkning och stor trovärdighet inom grön teknik. När framtidens tekniker utvecklas och produceras i Sverige för att därefter exporteras ger det inte bara fler jobb och företag och ökad tillväxt i Sverige, utan även klimatnytta i form av minskade utsläpp långt bortom Sveriges gränser. Gröna innovationer kan alltså göra stor skillnad för klimatet samtidigt som det skapar exportintäkter till Sverige.

Sverige har många både små och stora företag som ligger i framkant när det gäller att utveckla ny miljöteknik och hitta nya affärsmodeller i den gröna omställningen. För att Sverige ska kunna ta vara på den potential som finns krävs en politik som främjar innovation och företagande. Vi anser därmed att investeringar i grön teknik bör underlättas och att Sverige bör sträva efter att vara internationell föregångare inom utveckling av klimatsmart teknik. Vi ser det som en självklarhet att de exportfrämjande åtgärder som finns, t.ex. exportkrediter, ska gå i linje med Parisavtalet. Därtill anser vi att regeringen ska ta fram ett mål för export av klimatsmart teknologi.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

64. Exportfrämjande av klimatteknik, punkt 26 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkandena 1 och 4 samt

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 2,

bifaller delvis motionerna

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 37 och

avslår motionerna

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 38 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

Forskning, utveckling och kommersialisering av innovationer är en viktig del av lösningen för att klara klimatkrisen. Inom en del sektorer finns redan lösningar som möjliggör en utfasning av klimatutsläppen, inom andra krävs betydande forskningsinsatser innan utsläppen kan upphöra. Däremellan finns en rad områden där det behövs insatser för att förfina tekniken så att den blir praktiskt och ekonomiskt möjlig att tillämpa. Jag anser att statens stöd till teknikutveckling inom klimatområdet i första hand ska styras mot teknik med potential att spridas till andra delar av världen.

Jag kan konstatera att det finns en stor tillväxtpotential i svensk industri eftersom den kommer att vara tidigt ute med klimatneutrala produkter och tjänster som dessutom uppfyller långtgående miljökrav i övrigt. En ökad svensk export av sådana varor och tjänster är därmed en viktig klimatåtgärd, eftersom exporten kan tränga undan klimatskadliga alternativ. Regeringen bör därför som en del i det globala klimatarbetet verka för en ökad export av varor och tjänster med liten klimatpåverkan.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

65. Exportfrämjande för små och medelstora företag, punkt 27 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 14 och

bifaller delvis motion

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 24.

Ställningstagande

Företagare besitter enorm kunskap om företagsklimat och regelverk i olika länder som de verkar i. Genom att få kontakt med företag som redan gjort resan ut på en internationell marknad och som har god lokalkännedom om respektive lands regelverk kan svenska företag som ännu inte exporterar få en skjuts och våga ta steget. Vi menar att den kunskapen måste nyttjas bättre mellan företag. Vi anser därför att Kommerskollegium tillsammans med bl.a. Business Sweden och EKN bör arbeta mer med frågan om hur man underlättar för små och medelstora företag att börja exportera. Exportfrämjande åtgärder genom statliga myndigheter och andra statliga aktörer är viktiga för att ge företagen

rätt förutsättningar. Deras kontakter och kompetens är ovärderlig för att små och medelstora företag ska lyckas exportera varor. Vi vill särskilt framhålla att de svenska systemen för företagsstöd måste vara bättre rustade inom immaterialrättsliga frågor för företag som ska ut på export. Detta är något som i synnerhet små och medelstora företag behöver hjälp med.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

66. Exportfrämjande för små och medelstora företag, punkt 27 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 24 och

bifaller delvis motion

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 14.

Ställningstagande

Sverige är en exportnation, men fortfarande är det stora företag som står för den största andelen av exporten. Av små och medelstora företag är det bara runt 10–15 procent som bedriver export. Många av företagen i denna kategori är underleverantörer. Enligt en undersökning från Kommerskollegium ser 74 procent av industriföretagen Sverige som sin huvudsakliga marknad, medan bara 12 procent anser att EU är hemmamarknaden. Med ca 10 miljoner potentiella konsumenter är Sverige en alltför begränsad testmarknad för små och medelstora företag att utveckla egna innovativa produkter på. Vi anser att ett logiskt politiskt steg för fler innovationer vore att underlätta steget till export för små och medelstora företag, och därigenom skapa en större hemmamarknad för fler företag.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

67. Granskning av utländska direktinvesteringar, punkt 28 (M, SD, KD)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Camilla Brodin (KD), Eric Palmqvist (SD), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Josef Fransson (SD) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 15 och
2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 24 och
bifaller delvis motion
2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 11.

Ställningstagande

Vår grundläggande uppfattning är att världen vinner på det globala utbytet av varor och tjänster. Det finns dock situationer där det är nödvändigt att vara uppmärksam på krafter som har andra syften än bara handel. Vi vill därför framhålla att granskning är avgörande för att säkerställa rättvis konkurrens, värnande av äganderätt och motverka korruption. Det är viktigt att bygga handelsrelationer, men samtidigt också viktigt att säkerställa att utländska investerare inte har illvilliga agendor som är orättvisa eller till och med farliga. Vi anser att Sverige måste stå upp för goda spelregler och se till att dessa följs. Det är angeläget att Sverige ökar kontrollerna av utländska direktinvesteringar inom såväl privat som statlig sektor för att säkerställa att de inte hotar svenska säkerhetsintressen. Vi noterar att utredaren Sten Heckscher presenterade sin utredning i november 2021 och uppmanar regeringen att fortsätta arbeta med denna komplexa fråga. Vi vill understryka behovet av att en granskningsmekanism för utländska direktinvesteringar införs i Sverige. Detta är något EU uttalat sitt stöd för, men som regeringen hittills inte lyckats få på plats.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

68. Granskning av utländska direktinvesteringar, punkt 28 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 11 och avslår motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 15 och

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 24.

Ställningstagande

I skrivande stund pågår ett arbete med att stärka skyddet mot fientliga utländska direktinvesteringar. Jag anser att Sverige ska kontrollera kinesiska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

69. Översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar, punkt 29 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 16 och bifaller delvis motion

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 10.

Ställningstagande

Kina och kinesiska bolag har med sina stora ekonomiska muskler tillskansat sig stort inflytande och goda utpressningsmöjligheter runt om i världen, inte minst i övriga Asien och Afrika men även i Europa och Sverige. Detta har i Sverige synliggjorts genom hot om, och faktiska ekonomiska repressalier för Sverige och svenska bolag som en konsekvens av korrekt kritik av regimen och dess agerande. Totalförsvarets forskningsinstitut har identifierat 65 bolag i Sverige med kinesiska ägare. Vi vet samtidigt att Kina bedriver cyberespionage för att främja sina ekonomiska och militära intressen, något Säpo menar har ökat i Sverige de senaste åren. Som ett led i att kunna stävja en farlig utveckling och värna svenska intressen anser vi att effekten av kinesiska direktinvesteringar i Sverige ska utredas.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

70. Översyn av effekterna av utländska direktinvesteringar, punkt 29 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 10 och

bifaller delvis motion

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige ska utreda effekten av kinesiskt ägande av svenska företag inom ramen för en institution liknande amerikanska Committee on Foreign Investment in the United States (CFIUS).

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

71. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (M)

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Hanif Bali (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 13, 20, 23 och 25–28 samt

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 10–12, 14, 15 och 21 samt

avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 12 och 13,

2021/22:878 av Edward Riedl (M),

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 36,

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 24 och 25,

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,
2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena
2 och 4,
2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,
2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 12 och
2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 61.

Ställningstagande

Vi vill understryka vikten av att svenska exportmöjligheter stärks. Vi har tidigare i betänkandet framhållit flera åtgärder som vi anser skulle bidra till en stärkt export. Härutöver vill vi även framhålla vikten av att bygga bort sårbarheten i infrastruktur för export och import. Fungerande transporter, där alla transportslag nyttjas och inte ställs mot varandra menar vi är helt avgörande för en fungerande handel. Transporterna måste säkerställas i hela landet. Vi anser därför att regeringen behöver analysera hur olika åtgärder inom infrastrukturuområdet påverkar näringslivet och svensk konkurrenskraft.

Sverige bör också ytterligare främja utländska direktinvesteringar på ett sätt som inte innebär ett säkerhetshot mot Sverige. Vi har tidigare tydliggjort vår uppfattning om vikten av att få ett nationellt granskningssystem för utländska investeringar på plats. Förra året infördes en ny lag i Sverige till följd av EU:s förordning om granskning av utländska direktinvesteringar. Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har fått uppdraget som kontaktpunkt av regeringen, och för den internationella samordningsrollen ska myndigheten också få befogenhet att hämta in vissa uppgifter från inblandade företag inför en investering, om det finns risk att affären kan påverka svensk säkerhetskänslig verksamhet. Berörda företag ska ha möjlighet att överklaga ett beslut som myndigheten har fattat om att hämta in uppgifter. Som exempel kan nämnas såväl fysisk som digital infrastruktur och olika former av näringslivs-etableringar. Vi anser att Sverige bör ta på sig ledartröjan och säkerställa att informationsdelning inom denna funktion fungerar smidigt och effektivt.

När det gäller de statliga aktörer som svarar för export- och investeringsfrämjande anser vi att det finns behov av att få en helhetsbild av vad som kan åstadkommas gemensamt mellan Business Sweden, Visit Sweden och Svenska institutet. Business Sweden har till uppgift att hjälpa svenska företag att öka sin globala försäljning och få internationella företag att investera och expandera i Sverige. Samtidigt har Visit Sweden i uppdrag att marknadsföra Sverige internationellt som varumärke och resmål. Marknadsföringen riktas till utvalda målgrupper på definierade utlandsmarknader. Därutöver är Svenska institutet en statlig myndighet med uppgift att skapa intresse och förtroende för Sverige utomlands. Aktörernas arbete främjar Sverige med samarbete i Östersjöregionen och den globala utvecklingen. Vi anser att regeringen bör se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning av de nämnda aktörerna.

Vidare anser vi att det är viktigt att dra lärdomar av analyser av Business Swedens verksamhet. Business Sweden är en viktig aktör för svensk handel, med en omfattande närvaro i många delar av världen och många kunniga medarbetare. Dess främjandeuppdrag inom såväl export som investeringar är viktigt. Vi kan samtidigt konstatera att flera delar av handelsfrämjandet varit föremål för diskussion, utredningar och genomgång av Riksrevisionen och andra aktörer. Sverige behöver ett förstklassigt främjande av handel. Det är därför viktigt att dra lärdom av dessa analyser och fastställa tydliga mål och medel för hur uppdragen ska fullföljas.

En annan statlig aktör inom exportfrämjandet som vi vill uppmärksamma är EKN. Under sommaren 2021 framkom bl.a. att EKN har ställt ut offerter på statliga kreditgarantier på miljardbelopp i Belarus. Efter de massiva protester som pågått i över ett år i Belarus och regimens brutala svar på protesterna har frågan om mänskliga rättigheter återkommit på dagordningen även i handelspolitiken. EKN backade senare, men frågan blir ändå aktuell för hur demokratier ska se på den här typen av handelsrelationer. Vi inser komplexiteten i frågan och dilemmat mellan att inte vilja straffa ett lands hela befolkning men samtidigt inte heller gynna en regim som kränker mänskliga rättigheter. Vi anser att avvägningen kräver noggranna analyser, och regeringen bör därför ge EKN i uppdrag att analysera säkerhetspolitiska konsekvenser när affärer görs med regimer som kränker mänskliga rättigheter.

En annan aspekt av handeln som vi vill uppmärksamma är handelns betydelse för att komma till rätta med klimatet. Vi har tidigare i detta betänkande förordat att Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att mäta den globala klimatnyttan av svensk export. Vi anser vidare att myndigheten därtill ska få i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka klimatnyttan av svensk export.

Vi har också tidigare i betänkandet framhållit att det ligger i Sveriges intresse att ha ett väl utvecklat utbyte med Taiwan inom så många områden som möjligt. I linje med det anser vi att regeringen ska verka för en direkt flygförbindelse mellan Skandinavien och Taiwan.

Avslutningsvis vill vi framföra flera åtgärder som gäller främjandet av handeln med Storbritannien. Målsättningen för relationen länderna emellan måste vara att svenska och brittiska företag i praktiken inte ska märka av någon större skillnad efter Storbritanniens utträde ur EU. Vi kan konstatera att brexit i kombination med pandemin minskade handeln mellan Sverige och Storbritannien dramatiskt under 2020. Ekonomer räknar med att återhämtningen till nivåerna före fallet kommer att ta många år. Vi menar därför att det är angeläget för båda länderna att agera handlingskraftigt för att påskynda återhämtningen. Vi ser behov av ökade insatser genom relevanta myndigheter för att minska ledtider, byråkrati och ökade kostnader i och med den nya gränsen mellan EU och Storbritannien. Vidare behöver direktinvesteringar i Sverige respektive Storbritannien stimuleras genom utökade uppdrag för Business Sweden. Tullverket och Business Sweden behöver därför få tydliga uppdrag i syfte att återta förlorad mark i handeln med Storbritannien samt utveckla befintliga affärer. Därtill bör relevanta myndigheter som Tullverket,

Business Sweden och Skatteverket ges ett utökad uppdrag att bistå svenska företag med nödvändiga åtgärder som behövs för att utveckla handeln med Storbritannien. Slutligen anser vi att det svenska handelsfrämjandet behöver kopplas närmare ambassaderna generellt, och i synnerhet när det gäller Storbritannien.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

72. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Eric Palmqvist (SD) och Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 24 och 25,

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5 och

2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6 och

avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 12 och 13,

2021/22:878 av Edward Riedl (M),

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 36,

2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena 2 och 4,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 13, 20, 23 och 25–28,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 10–12, 14, 15 och 21,

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 12 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 61.

Ställningstagande

Vi ser positivt på import och dess betydelse för den svenska konkurrenskraften givet Sveriges roll högt upp i de globala värdekedjorna. Allt fler produkter innehåller delar som produceras någon annanstans i världen, och de värdekedjor detta genererar är naturliga och i viss mån positiva, även om önskan om geografisk närhet till sina handelspartner stundvis kan innebära ett mervärde i sig. Svenska företag får ta del av en global marknad med en ökad variation av produkter. Genom detta ökar konkurrenskraften för inhemsk produktion och därmed gynnas även exporten. Vi anser dock att importbehovet behöver utvärderas på lång sikt. Politisk instabilitet eller påtryckningar i exporterande

nationer, länders monopolställning i fråga om vissa produkter eller naturliga orsaker kan förändra den globala handelsmarknaden. Regeringen bör därför genomföra en utvärdering av olika svenska sektorerers långsiktiga importbehov för att stärka den svenska produktionen av produkter som har betydelse i de globala värdekedjorna.

När det gäller den svenska konkurrenskraften ser vi positivt på de utsikter som Sverige har, och vi förordar en politik som stärker svenska exportmöjligheter genom goda handelsrelationer och världsledande produkter och tjänster, särskilt högt upp i värdekedjan. Vår vision är att fortsätta utvecklingen genom att förädla de redan befintliga nationella konkurrensfördelarna och därmed stärka Sveriges marknadsandelar, och Sverige kan då ta del av nya och växande internationella tillväxtregioner. Vi ser att detta gynnar hela den nationella företagskedjan från små enskilda underleverantörer till större kluster av bolagssamarbeten.

Business Sweden ansvarar för det statligt finansierade export- och investeringsfrämjandet och fyller en viktig funktion för svenska företags export och utländska företags investeringar i Sverige. Genom sin närvaro i Sverige såväl som runt om i världen hjälper de många företag, inte minst de små och medelstora, att göra internationella affärer. Vi menar samtidigt att det finns en förbättringspotential, något som inte minst påtalats av Riksrevisionen. Vi efterfrågar därför förtydliganden från regeringen hur den säkerställer att Business Sweden når sin fulla potential.

Vidare menar vi att det finns en stor potential för svenska företag i Somaliland eftersom förtroendet för svenska företag och svenska produkter är stort. Regeringen bör därför ge i uppdrag åt Business Sweden att ge Somaliland ökad prioritet för att främja svenska investeringar. Det skulle gynna både nationen och svenska företag samtidigt som det underlättar att erkänna Somalilands framgångar. Ett ökat utbyte av varor och tjänster skulle även kunna leda till ett minskat beroende av bistånd i området, samtidigt som tillväxten ökar. Genom att varor produceras i Somaliland möjliggörs också en billigare import av varor till Sverige. Regeringen bör vidare se över möjligheten att bredda Business Swedens mandat i Taipei. Sverige och Taiwan har mycket att tjäna på ett utökat samarbete, inte minst mot bakgrund av att båda länderna är framstående producenter av högteknologiska produkter och har en liknande syn på grundläggande värderingar. Vi menar därför att landet är en given destination för innovationskraftiga svenska företag som önskar ta sig närmare de tillväxtmarknader som finns i Asien. Ett fördjupat samarbete skulle också kunna utveckla befintliga välfärdssatsningar och utbildningsmöjligheter i Taiwan och stimulera till ekonomiska investeringar.

När det gäller statens exportfrämjande insatser anser vi vidare att det är angeläget att de insatser regeringen gör samordnas med andra statliga insatser, t.ex. för näringslivet eller arbetstagarna, så att dessa inte riskerar att dra åt olika håll. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att överväga införandet av en nationell samordning av dessa medel.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

73. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (V, MP)

av Lorena Delgado Varas (V) och Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 12 och 13 samt

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 36 samt avslår motionerna

2021/22:878 av Edward Riedl (M),

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 24 och 25,

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena 2 och 4,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 13, 20, 23 och 25–28,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 10–12, 14, 15 och 21,

2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 12 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 61.

Ställningstagande

Sverige bedriver ett omfattande handels- och investeringsfrämjande via t.ex. EKN, SEK och Business Sweden i form av stöd, exportkrediter och garantier. Granskningar genomförda av Amnesty, Diakonia och riksdagens utredningstjänst visar på stora brister när det gäller insynen i EKN, SEK och Business Sweden (tidigare Exportrådet) samtidigt som de med stora summor ger stöd till investeringar och handel med diktaturer. Även om regeringen i regleringsbrevet till EKN under senare år lagt till skrivningar om att myndigheten ska ”säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med – samt informera om – OECD:s riktlinjer för multinationella företag, principerna i FN:s Global Compact samt FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter” anser vi att det återstår ett stort arbete för att dessa skrivningar ska få genomslag i praktiken. Vi anser att det är orimligt att riksdagen inte kan få ta del av information om till vilka länder ett statligt helägt bolag, SEK, utfärdar krediter. Vidare anser vi att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ökad insyn i den verksamhet som EKN och SEK bedriver. Vi anser dessutom att Sverige bör följa Norges exempel och införa ett förbud mot att bistånd,

exportkrediter, investeringsstöd och andra former av stöd till näringslivet kanaliseras via skatteparadis. Ett sådant förbud kan utgå från EU:s s.k. svarta lista över skatteparadis.

En positiv utveckling som ägt rum under senare år i Sverige och på andra håll är att exportkrediter alltmer begränsat stödet till fossilrelaterade projekt, samtidigt som syftet varit att öka stödet till koldioxidsnål teknik. Den nuvarande svenska politiken gör det dock möjligt för aktörer i exportkredit-systemet att fortfarande teckna projekt i olje- och gasvärdekedjan inklusive i kraftverk, raffinaderier, rörledningar och transporter. Detta tillåts fortsätta trots att Sverige har antagit ambitiösa klimatmål på andra områden, t.ex. en 100 procent förnybar energiförsörjning till 2040 och utsläpp av växthusgaser på landsnivå 2045. Vi är positiva till att EKN i regleringsbrevet för 2020 fått i uppdrag att redovisa hur kreditgivningen kan anpassas för att vara i linje med Parisavtalet och inte skapa inlåsnings i fossilberoende. Vidare har det inrättats ett klimatråd som ska ge rådgivande stöd till EKN och SEK i arbetet med att anpassa det svenska exportfinansieringssystemet för att ligga i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Vi kan dock konstatera att det kommer att behövas mer radikala beslut för att nå klimatmålen, och även exportkrediterna bör anpassas efter det. I detta läge menar vi att Sverige inte kan vänta på OECD-ländernas initiativ. Sverige har sedan 2017 haft ett klimatpolitiskt ramverk med ett långsiktigt mål att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp, ändå kan vi konstatera att EKN och SEK kritiserats för att garantera och finansiera exportprojekt som bidrar till negativa effekter på hälsa och klimat. Under 2020 utfärdade EKN garantier för projekt i samband med fossila bränslen (olja, gas och kol) till ett värde av 857 miljoner svenska kronor. Under de fyra första månaderna 2021 utfärdades garantier för 120 miljoner svenska kronor för transaktioner relaterade till olja och gas. Trots den positiva politiska utvecklingen och strategin att ge mer stöd till projekt för förnybar energi innehöll regleringsbrevet till EKN för 2021 inte en rekommendation om att helt fasa ut exportfinansiering och garantier för alla fossila bränslen. EKN och SEK kunde därmed godkänna en fortsatt finansiering av olje- och gasprojekt i mitten och nedströms, t.ex. rörledningar, raffinaderier och olje- och gaskraftverk. Vi anser att nya svenska exportkrediter och lån senast under 2022 inte ska avtalas för investeringar längs hela den fossila bränslevärdekedjan.

Export Finance for Future (E3F) är ett samarbete som inleddes 2021 för att få offentlig exportfinansiering att vara en tydlig drivkraft i kampen mot klimatförändringarna. Utöver Sverige deltar Danmark, Frankrike, Tyskland, Nederländerna och Storbritannien. Länderna har kommit överens om att arbeta för att öka incitamenten till hållbara projekt, starta en klimatorienterad översyn av ländernas respektive handels- och exportfinansieringsaktiviteter för att få en gemensam och dokumenterad förståelse för exportfinansieringens klimatpåverkan och arbeta med att förbättra insynen i klimatrelaterad information, särskilt när det gäller identifiering av hållbara projekt. Vi anser att det är positivt att länder går samman för att ta ansvar för exportfinansieringen som

har varit ett återkommande problem när det gäller klimat och miljö. Tyvärr saknar ramarna för samarbetet tydliga riktlinjer för att fasa ut alla fossila bränslen. Även om det står klart att E3F-länderna vill stoppa exportfinansiering till kol- och kolkraft, saknas det åtaganden i fråga om olja och gas. Dessutom saknas det tydliga tidslinjer och mål. Vi anser att regeringen i internationella samarbeten, såsom E3F, ska verka för att exportfinansiering har som mål att fasa ut fossila bränslen snarast.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

74. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 61 och avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 12 och 13, 2021/22:878 av Edward Riedl (M),

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 36,

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 24 och 25,

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena 2 och 4,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 13, 20, 23 och 25–28,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 10–12, 14, 15 och 21,

2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6 och

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 12.

Ställningstagande

Jag anser att det exportfrämjande arbetet bl.a. ska möjliggöra för svenska företag att expandera och nå nya marknader. Genom dialog med näringsliv och andra berörda aktörer kan de insatser som staten är med och stöder fokuseras på ett strategiskt sätt. Att sträva efter samordning av insatser är viktigt för att utväxlingen av resurserna ska bli så god som möjligt. Uppföljning ska alltid genomföras för att det tydligt ska framgå om satsningarna har fått avsedd effekt. Detta menar jag ger förutsättningar för kostnadseffektiva prioriteringar. Jag tror också på att EKN får ökad uppmärksamhet. Om företag får bättre

information om möjligheten att söka garantier hos EKN menar jag att det kan bidra till att fler vågar exportera. Även andra statliga aktörer som är inblandade i export- och investeringsfrämjande aktiviteter har en viktig roll, och jag anser att det är angeläget att Visit Sweden, Business Sweden och Svenska institutet har väl avgränsade uppdrag som tydligt definierar deras roll. Jag menar att det finns anledning att analysera deras verksamhet så att full potential uppnås och högsta möjliga effekt av insatta resurser uppstår. Slutligen anser jag att välfärdstjänster bör uppmärksammas som en potentiell exportframgång. Den internationella marknaden för välfärdstjänster väntas bli allt större framöver. Samtidigt finns ett kunnande och kvalitetsarbete inom svenska välfärdsföretag som många gånger håller hög nivå. Att underlätta för internationalisering av t.ex. vårdkoncept och effektiva beprövade arbetssätt kan vara gynnsamt såväl för svensk ekonomisk utveckling som för internationell hälsoutveckling.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

75. Övriga frågor om handels- och investeringsfrämjande, punkt 30 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 12 och avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkandena 12 och 13,
2021/22:878 av Edward Riedl (M),

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 36,

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 4, 5, 24 och 25,

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 5,

2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M) yrkandena 2 och 4,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 9,

2021/22:3692 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 13, 20, 23 och 25–28,

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 10–12, 14, 15 och 21,

2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6 och

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 61.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige, genom regeringen, bör utreda och föra fram behovet av en granskningsfunktion för EU när det kommer till utländska direktinvesteringar i strategiskt viktiga områden.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

76. Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, punkt 31 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 50,

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 38,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 5 och

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 136,

bifaller delvis motionerna

2021/22:3747 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) och

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5 och

avslår motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Det är vår mening att globaliseringen och internationell handel bidrar till utveckling och ökat välbefinnande globalt. Det är inte genom mindre handel och utebliven ekonomisk tillväxt som människors levnadsstandard förbättras. I stället vill vi se att näringslivet och offentlig sektor i Sverige och inom EU tar ett större ansvar för att säkerställa socialt hållbara produktionskedjor och materialflöden. Svenska och europeiska företag bör göra mer för att säkerställa att de och deras underleverantörer erbjuder goda arbetsvillkor och respekterar mänskliga rättigheter, även i de delar av verksamheten som finns utanför EU. Detsamma gäller deras miljö- och klimatpåverkan.

Det är viktigt att det finns internationellt erkända definitioner och standarder av social hållbarhet, och att certifieringar harmonieras på EU-nivå. Det finns också en bredd av formella juridiska verktyg på europeisk och internationell nivå med syftet att kvalitetsgranska och reglera företags efterlevnad av mänskliga rättigheter och andra sociala indikatorer på hållbarhet. Ett aktuellt exempel är kommissionens förslag om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, det som brukar benämnas ”due diligence”. Vi anser att dessa

verktyg måste utvecklas och genomföras i nära samverkan med berörda aktörer i både privat och offentlig sektor, och sträva efter att inkludera fler länder i både nord och syd. Det är också viktigt att sådana ramverk och verktyg har proportionerliga regler som utformas olika för små och medelstora företag jämfört med storbolagen.

Vi anser att regeringen bör verka inom EU för att europeiska företag ska ta större ansvar för att motverka brott mot mänskliga rättigheter i hela sin leverantörskedja. Regeringen bör därför driva på för att skapa ett effektivt regelverk för företagsansvar, s.k. due diligence, inom både mänskliga rättigheter och miljö och klimat på EU-nivå i enlighet med det vi har anfört.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

77. Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, punkt 31 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 3,
bifaller delvis motion

2021/22:3747 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) och
avslår motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 50,

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 38,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 5,

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 136 och

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige inte kan vänta på att kommissionens förslag om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, utan att krav för att tydliggöra företagens miljö- och klimatansvar bör hanteras i Sverige redan nu. Jag anser därför att regeringen bör införa ett klimat- och miljöperspektiv enligt en s.k. environmental due diligence, ett verktyg som liknar human rights due diligence, men där miljö- och klimatperspektivet är vägledande.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

78. Regelverk om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, punkt 31 (MP)

av Lorentz Tovatt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 5,
bifaller delvis motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 50,

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 38,

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 5,

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 136 och

2021/22:3747 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S) samt
avslår motion

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige ska vara en stark röst i EU för en due diligence-lag som omfattar mänskliga rättigheter och miljö. Ett sådant regelverk ska se till att företag i EU är skyldiga att hantera risker genom hela sin värdekedja och förebygga att riskerna blir verklighet. Jag anser att det till lagen måste tillfogas bestämmelser om gottgörelse och sanktioner.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

79. Övriga frågor om hållbart företagande, punkt 32 (C)

av Helena Lindahl (C) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 75 och
avslår motionerna

2021/22:315 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 4,

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 14 och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 20.

Ställningstagande

Vi anser att det finns behov av standardiserade och mer branschöverskridande och metoder att värdera biologisk mångfald och bedöma påverkan på den samma genom hela leverantörskedjan. Detta skulle göra företagens arbete med biologisk mångfald i sin årliga hållbarhetsredovisning mer effektivt och ändamålsenligt. Det finns redan ett antal standardiseringar från svenska SIS och inom internationella ISO, och vi ser gärna att detta arbete fortskrider i nära samverkan mellan staten, näringslivet och forskningen. Regeringen bör verka för att få till stånd en sådan standardisering i enlighet med det vi har anfört.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

80. Övriga frågor om hållbart företagande, punkt 32 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 4 och

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 14 och

avslår motionerna

2021/22:315 av Markus Wiechel m.fl. (SD),

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 75 och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 20.

Ställningstagande

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter bygger på statens skyldighet att skydda de mänskliga rättigheterna, företagens ansvar att respektera dem och individens möjligheter att få sin sak prövad vid kränkningar. I tider av kris ser man att dessa värden ibland kan hamna i skymundan, och nu precis som alltid är det viktigt att bevaka dessa värden. Statskontoret har i en rapport, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete, analyserat hur Sverige efterlever principerna och lämnat förslag på åtgärder. Jag instämmer i den bild som Statskontoret ger av hur svenska företag kan bli bättre på att följa FN:s vägledande principer och också i vikten av att de gör det. Jag tror även att de förslag som Statskontoret presenterar skulle bidra till en positiv utveckling på området. Jag anser att näringslivet kommer att behöva stöd i att ta ansvar för

miljö och mänskliga rättigheter, och både lagar och policyer behöver ses över för att kunna möta kraven. Erfarenheter från t.ex. UK Modern Slavery Act, som nämns i Statskontorets rapport, visar att frivilliga redovisningskriterier inte räcker utan att de måste vara obligatoriska. Unicefs rapport om covid-19 och barnarbete visar vidare att även om barnarbetet minskat över tid, har den fattigdom som nu sprids i skuggan av pandemin gjort att 66 miljoner barn riskerar att hamna i extrem fattigdom, vilket kommer att leda till ökat barnarbete. Det finns även exempel på länder som har lättat på lagar som motverkar barnarbete. Min slutsats av denna utveckling är att det kommer att bli ännu viktigare att säkerställa att svenska företag inte bidrar till barnarbete. Regeringen bör därför med utgångspunkt i Statskontorets rapport återkomma till riksdagen med förslag på området.

Avslutningsvis vill jag särskilt lyfta fallet Kazakstan. Sverige har betydande näringslivskopplingar till Kazakstan. I de bilaterala kontakterna är Kazakstan ett prioriterat land när det gäller handels- och investeringsfrämjande. Framför allt inom telekommunikationsindustrin är svenska företag som Ericsson och Telia Compay aktiva. Även inom verkstadsindustrin och kosmetikabranschen pågår näringskontakter. Jag anser att Sverige i bilaterala kontakter med Kazakstan bör ta i beaktning de omfattande brotten mot mänskliga rättigheter i landet, och särskilt fackliga rättigheter. Sveriges exportfrämjande får aldrig bidra till att brott mot de mänskliga rättigheterna begås. Den svenska regeringen bör därför ställa krav på att svenska företags verksamheter i Kazakstan inte leder till brott mot dessa rättigheter.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:110 av Magnus Jacobsson (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för utökad handel mellan Kosovo och EU samt Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:315 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda omfattningen av bolag vars produkter framkommit som ett resultat av slavarbete och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:349 av Hampus Hagman (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU ska ingå ett bilateralt investeringsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det överordnade målet för svensk handelspolitik bör vara att bidra till minskade klyftor inom och mellan länder samt ökad jämställdhet och hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU ställer krav på efterlevnad av Parisavtalet i alla förhandlingar om handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa ett klimat- och miljöperspektiv enligt "environmental due diligence" i regelverken för företags agerande utomlands och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag utifrån Statskontorets rapport FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör verka för att parterna i handelsavtalen ska efterleva deklARATIONEN om småbrukares rättigheter och ILO 169 och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör verka för att stoppa handelsavtalet med Mercosur och kräva bindande klimat- och miljöåtaganden för fortsatta förhandlingar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att lämna det internationella energistadgefördraget och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att kapitlen om hållbarhet i de handelsavtal som EU ingår med andra länder ska stipulera sanktioner ifall parterna inte håller sina åtaganden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i internationella klimatförhandlingar och andra forum, bör verka för att miljöteknik och vissa livsmedelstekniker som begränsar klimatförändringarna ges liknande undantag som finns inom Tripsavtalet gällande livsbesparande mediciner och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att senast 2022 ska inte nya svenska exportkrediter och lån avtalas för investeringar längs hela den fossila bränslevärdekedjan och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i internationella samarbeten såsom E3F ska verka för att exportfinansiering har som mål att fasa ut fossila bränslen snarast och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast 2022 bör återkomma med förslag på åtgärder för att förhindra import av batterimetaller som inte är hållbart producerade och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör verka för att stoppa exporten av produkter som är förbjudna att användas inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:878 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över möjligheten att införa ett exportstöd liknande det i andra länder för att få igång exporten hos svensk småbåtsindustri och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om ökad insyn i den

verksamhet som Exportkreditnämnden (EKN) och Svensk Exportkredit (SEK) bedriver och tillkännager detta för regeringen.

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör följa Norges exempel och införa ett förbud mot att bistånd, exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet kanaliseras via skatteparadis, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1531 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämställd och feministisk handelspolitik och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1884 av Åsa Coenraads (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt arbeta för en handel med svenska sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2164 av Pål Jonson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av hur fler gränshinder mellan Sverige och Norge kan rivras i syfte att öka handeln mellan länderna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2389 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för icke snedvridande konkurrens nationellt och globalt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den inre marknaden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utvärdering bör göras gällande svenska sektorerers långsiktiga importbehov och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka svenska exportmöjligheter gällande produkter högt upp i värdekedjan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en öppen och fri handel samt motverka protektionism och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelsavtal i första hand ska prioritera en real tillväxt för den svenska ekonomin och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka icke-tariffära handelshinder i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av sociala krav i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkorporera återtagsklausuler i handelsavtalen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handelsavtal mellan EU och USA och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ratificering av Mercosuravtalet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för EU-samarbetet verka för frihandelsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramarna för multilaterala samarbeten ska stå upp mot den kinesiska regimen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en granskningsmekanism av utländska direktinvesteringar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekten av kinesiska direktinvesteringar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s investeringsavtal med Kina och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsatt måste verka för goda handelsrelationer med Storbritannien, oaktat deras relation till EU, och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en reformering av WTO och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att Kina inte ska ha orättvisa fördelar inom WTO-systemet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att WTO:s relation till näringslivet stärks och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistå svenska företag i deras medverkan i upphandlingar inom FN och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur framtida regional exportrådgivning ska kunna upphandlas av fristående aktörer och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell samordning av medel avsedda för exportfrämjande med andra statliga insatser och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Business Swedens verksamhet kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur Sverige kan identifiera och undanröja gränshindersproblem i Norden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2393 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att avskaffa Europeiska unionens exportförbud av svenskt snus och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2401 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör driva frågan att upphäva förbudet mot handel med sälprodukter, oavsett hur stora chanser regeringen tror att det finns, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2454 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja livsmedelsföretagen med kompetensutveckling när det gäller export och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2455 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om export som medel för att minska utsläpp globalt och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mäta klimatnyttan av den svenska exporten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2553 av Björn Söder m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna till handel i Arktis och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör ställa krav på att svenska företags verksamheter i Kazakstan inte leder till brott mot de mänskliga rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2724 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydlig strategi för ökad export av svensk mat och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2968 av Thomas Morell m.fl. (SD):

80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alkomätare ska vara godkända av ett ackrediteringsföretag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3022 av Fredrik Lindahl m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett undantag inom EU för att möjliggöra försäljning av sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3038 av Mattias Bäckström Johansson (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU-baserade kärnbränslebolag får möjlighet att verka på den ryska marknaden i likhet med de ryska i Sverige och Europa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3103 av Cecilia Widegren och Ann-Britt Åsebol (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över helheten för svensk personal och deras medföljande och familjers livssituation i den svenska exportstrategin och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över rätten till arbetstillstånd för den medföljande för att Sverige i alla lägen bör företräda arbetslinjen för alla och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3226 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ömsesidigt erkännande avseende tjänstesektorn inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta för att EU upprättar förtroendet för den fria rörligheten och inre marknaden efter covid19, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa striktare krav på miljöhänsyn och mänskliga rättigheter i frihandelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett striktare EU-regelverk gällande företags ansvar att upprätthålla mänskliga rättigheter och miljö- och klimathänsyn vid verksamhet utanför unionen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att EU tilldelar afrikanska länder samma preferenser gällande ursprungsregler och tullfrihet, inklusive jordbruksprodukter, och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att EU börjar förhandla om ett ekonomiskt partnerskap med Af CFTA och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på lagstiftning som förbjuder planerat åldrande i produkter och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på reglerande krav på relevanta produkters reparationsmöjligheter, hållbarhet och återanvändning och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i internationella klimatförhandlingar och andra forum, bör verka för att miljöteknik och vissa livsmedelstekniker som begränsar klimatförändringen ges liknande undantag som finns inom Tripsavtalet gällande livsbesparande mediciner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3431 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka i EU för att hinder för handel med återbrukade produkter och återvunna material ska tas bort och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket i uppdrag att mäta den globala klimatnyttan av svensk export och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå åtgärder för att öka klimatnyttan av svensk export och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande så att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3437 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att upphäva exportförbudet för snus inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3509 av Annie Lööf m.fl. (C):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa striktare krav på miljöhänsyn och mänskliga rättigheter i frihandelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett striktare EU-regelverk gällande företags ansvar att upprätthålla mänskliga rättigheter och miljö- och klimathänsyn vid verksamhet utanför unionen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3643 av Pål Jonson m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ett transatlantiskt handels- och teknikråd kommer på plats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för mer branschöverskridande och standardiserade metoder att värdera biologisk mångfald och bedöma påverkan på densamma genom hela leverantörskedjan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka inom EU för att europeiska företag ska ta större ansvar för att motverka brott mot mänskliga rättigheter i hela sina leverantörskedjor och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU:s ekodesigndirektiv utökas till fler produktgrupper och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

136. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka inom EU för att europeiska företag ska ta större ansvar för att motverka brott mot mänskliga rättigheter i hela sina leverantörskedjor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3681 av Magnus Ek m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska ställas skarpa ekodesignkrav på vattenförbrukande produkter i syfte att nå en mer effektiv vattenkonsumtion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en koldioxidjusteringsmekanism i EU som är förenlig med WTO-regelverket, som minskar risken för koldioxidläckage, främjar rättvis konkurrens och stärker ambitionerna för utsläppsminskningar såväl i EU som internationellt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att investeringar i grön teknik bör underlättas och att Sverige bör sträva efter att vara internationell föregångare inom utveckling av klimatsmart teknik som vid export också kan möjliggöra utsläppsminskningar i andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mål för export av klimatsmart teknologi bör tas fram och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3686 av Martin Ådahl m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Europa bör ges större förutsättningar att skapa fler jobb och ökad tillväxt genom att EU ingår fler frihandelsavtal, skapar en gemensam digital inre marknad samt värnar den ekonomiska stabiliteten i unionen för att därigenom möjliggöra för fler investeringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att den inre marknaden och den fria rörligheten för

personer och varor upprätthålls även i kristider och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3692 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stå upp för frihandel och motverka protektionism och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra och utveckla den inre marknaden i Europa och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera och tillvarata handelspotentialen för Sverige efter pandemin och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att röja hinder för den inre digital- och tjänstemarknaden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att den inre marknaden och den fria rörligheten för personer och varor upprätthålls även i kristider och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka inom EU för fler handelsavtal med omvärlden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka icke-tariffära handelshinder i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshinder mellan utvecklingsländer och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en uppföljning gällande handelsavtalet mellan EU och Storbritannien och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsatt måste verka för goda handelsrelationer med Storbritannien, oaktat deras relation till EU, och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett handelsavtal mellan EU och USA och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU ska ingå ett frihandelsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka svenska exportmöjligheter och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta steget till export för små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för ökad tjänsteexport och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna och utveckla den svenska livsmedelsexporten och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja export av svensk effektiv klimatteknik och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för att EU tar initiativ till multilaterala förhandlingar om sänkta eller avskaffade tullar på miljövänliga varor och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna för privata aktörer inom exportrådgivning och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga bort sårbarhet i infrastruktur för export och import och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av hur fler gränshinder mellan de nordiska länderna kan rivas i syfte att öka handeln mellan länderna och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en reformering av WTO och upprättelse av den regelbaserade handeln och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare främja utländska direktinvesteringar på ett sätt som inte innebär ett säkerhetshot mot Sverige och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska kontrollera utländska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta för att säkerställa ett fungerande informationsutbyte inom den granskningsfunktion för utländska direktinvesteringar som upprättats inom EU och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Exportkreditnämnden i uppdrag att även analysera säkerhetspolitiska konsekvenser när affärer görs och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dra lärdom av analyser gällande Business Swedens verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över olika former av samarbete, samordning eller sammanslagning mellan Business Sweden, Visit Sweden och Svenska institutet, från främjandet inom ambassader och konsulat, och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla insatserna för svenska företags möjligheter att medverka i FN-upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydliga regler för geografiska ursprungsbeteckningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3747 av Serkan Köse och Mattias Vepsä (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företagens ansvar gällande mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3753 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja handel med fria dataflöden i EU och internationellt och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja en europeisk digital inre marknad som underlättar för små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU tillsammans med Storbritannien ska vara drivande för regelefterlevnad i Världshandelsorganisationen WTO och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när frihandelsavtal ingås mellan EU och länder som kan definieras som auktoritära och/eller totalitära, bör Sverige, där det är möjligt, verka för att det i respektive fall inkluderas motprestationer i form av mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och demokratiutveckling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är angeläget att återupprätta den transatlantiska länken och att ett frihandelsavtal mellan EU och USA kommer till stånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den regelbaserade internationella handelsordningen och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera kraftfullt i Trade and Technology Council (TTC) för att mellan EU och USA säkerställa fria dataflöden, få ett avtal om AI på plats samt motverka ökad protektionism och digitala skatter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska vara drivande för att fler frihandelsavtal tecknas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade insatser via främst Business Sweden och Tullverket för att bistå svenska företag att återta förlorad mark i handeln med Storbritannien samt att utveckla befintliga affärer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade insatser via relevanta myndigheter för att minska ledtider, byråkrati och ökade kostnader i och med den nya gränsen mellan EU och Storbritannien och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stimulera direktinvesteringarna i respektive Sverige och Storbritannien genom utökade uppdrag för Business Sweden och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka samverkan mellan Sverige och Storbritannien för att vara en tydlig röst för frihandel, upprätthållen multilateralism och ett regelbaserat handelssystem och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge relevanta myndigheter såsom Tullverket, Business Sweden och Skatteverket utökad uppdrag att bistå svenska företag med nödvändiga åtgärder som behövs för att utveckla handeln med Storbritannien och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska handelsfrämjandet behöver kopplas närmare ambassaderna generellt och i synnerhet vad gäller Storbritannien och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, EU och Storbritannien tillsammans behöver verka med likasinnade i WTO-kretsen för ett mer enat agerande i WTO för att reformera organisationen och vidareutveckla världshandeln och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en skrivelse om hur handelsrelationerna mellan Sverige och Storbritannien kommit att utvecklas efter brexit och tillkännager detta för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för ett frihandelsavtal mellan EU och Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverige ska verka för en direkt flygförbindelse mellan Skandinavien och Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör stå upp för regelbaserat internationellt samarbete samt höga krav på standarder och normer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3775 av Jessika Roswall m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att stärka EU:s förmåga att på den globala nivån stå upp för frihandel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU fortsätter prioritera internationell handel och höga krav på internationella standarder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att medlemsstaterna upprättar gemensam beredskap av särskilt kritiska importprodukter och utvecklar samarbeten som den europeiska råvarualliansen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU-kommissionen kontinuerligt analyserar potentiella sårbarheter i viktiga värdekedjor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en starkare europeisk digital inre marknad och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU:s handelspolitik är ambitiös och världsledande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka EU:s förmåga att på den globala nivån stå upp för frihandel och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör fortsätta prioritera internationell handel och höga krav på internationella standarder och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s medlemsstater bör upprätta gemensam beredskap av särskilt kritiska importprodukter och utveckla samarbeten som den europeiska råvarualliansen och tillkännager detta för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-kommissionen kontinuerligt bör analysera potentiella sårbarheter i viktiga värdekedjor och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU bör stå upp för regelbaserat internationellt samarbete samt höga krav på standarder och normer och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för ett frihandelsavtal mellan EU och Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3877 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör söka undantag från förbudet mot handel med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3880 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta den svenska livsmedelsexporten, bl.a. genom inrättandet av livsmedelsattachéer, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3881 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta internationella initiativ för att utverka ett nordiskt undantag mot förbudet av handel med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka inom EU för fler handelsavtal med omvärlden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3970 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda Business Swedens mandat i Taipei och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för EU-samarbetet verka för frihandelsavtal med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s investeringsavtal med Kina och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska utreda effekten av kinesiskt ägande av svenska företag inom ramen för en institution liknande amerikanska CFIUS, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska kontrollera kinesiska direktinvesteringar inom den privata och statliga sektorn hårdare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör utreda och föra fram behovet av en granskningsfunktion för EU när det kommer till utländska direktinvesteringar i strategiskt viktiga områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3996 av Joar Forssell m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad ekonomisk rörlighet inom unionen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla den inre marknaden samt stärka den europeiska frihandeln med resten av omvärlden och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s investeringsavtal med Folkrepubliken Kina och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att synliggöra klimatnyttan av Sveriges export och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurskydd och djurhälsa ska vara en uttalad del i handelsavtal och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4062 av Maria Gardfjell m.fl. (MP):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högre krav bör ställas på ekodesign av produkter, för att göra vattensnåla tekniker till standard, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram regleringar för att främja produkter med lång livslängd och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram regleringar och utreda stimulanser för att främja kvalitativ reparation av klimat- och miljöbelastande produktkategorier och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4066 av Lorentz Tovatt m.fl. (MP):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom bl.a. krav på produktdesign och produkters livslängd verka för att saker ska hålla längre och gå att reparera och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4069 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU inte ska skriva under Mercosuravtalet så länge regnskogen skövlas och människor fördrivs från sina hem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst i EU för en due diligence-lag som omfattar mänskliga rättigheter och miljö och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4131 av Helena Lindahl m.fl. (C):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta steget till export för små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ökad export av varor och tjänster med liten klimatpåverkan, som ett verktyg i det globala klimatarbetet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens stöd till teknikutveckling inom klimatområdet i första hand ska styras mot teknik med potential att spridas till andra delar av världen och tillkännager detta för regeringen.
93. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka frihandeln för att säkra internationella leveranser av livsmedel under kris och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas tydliga krav på transparens och mekanismer för att kräva ut ansvar när näringslivet inte lever upp till miljö och mänskliga rättigheter, t.ex. genom att utvärdera varje företag som får statliga exportkrediter enligt kriterier för miljö och mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU:s handelsavtal omarbetas för att främja utvecklingsländernas möjligheter att utvinna och bearbeta råvaror så att det gynnar en ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling lokalt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i relation till arbetet med elektrifiering i Sverige och EU skärpa regelverket för uppföljning och kontroll gällande importerade råvaror och produkter för att minimera sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser i produktionslandet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4216 av Camilla Hansén (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en grön och rättvis handelspolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera WTO:s tvistlösningsorgan och göra most favoured nation-reglerna mer flexibla för att möjliggöra en större flexibilitet i utvecklingssamarbete och riktade stöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att framtida förhandlingar om handelsavtal ska vara mer transparenta, att regeringsrepresentanter och frivilligorganisationer ska vara huvudsakliga förhandlare samt multinationella storföretags inflytande i förhandlingarna ska minska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4217 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för ökad frihandel och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtida relationer med Storbritannien och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för handelsavtal mellan EU och USA och tillkännager detta för regeringen.

54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på EU för att få till stånd en reformering av WTO och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s statsstödsregler och att Sverige bör agera motpol till dem som vill öppna för subventioner till storföretag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimattullar och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tullfrihet för klimatviktiga komponenter och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om exportförbud mot snus och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU lägger mer kraft på att minska handelshinder mellan utvecklingsländer och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om exportfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4219 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja gränshinder för att bidra till tillväxt i gränsregioner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4220 av Arman Teimouri m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ökad export av varor och tjänster med liten klimatpåverkan, som ett verktyg i det globala klimatarbetet, och tillkännager detta för regeringen.